

ΣΟΦΙΑ ΣΕΙΡΑΧ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΟΛΛΩΝ καὶ μεγάλων ἡμῖν διὰ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' αὐτοὺς ἠκολουθηκότων δεδομένων, ὑπὲρ ὧν δέον ἐστὶν ἐπαινεῖν τὸν Ἰσραὴλ παιδείας καὶ σοφίας, καὶ ὡς οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς ἀναγινώσκοντας δέον ἐστὶν ἐπιστήμονας γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκτὸς δύνασθαι τοὺς φιλομαθοῦντας χρησίμους εἶναι καὶ λέγοντας καὶ γράφοντας, ὁ πάππος μου Ἰησοῦς ἐπὶ πλεῖον ἑαυτὸν δοὺς εἰς τὴν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἄλλων πατρίων βιβλίων ἀνάγνωσιν καὶ ἐν τούτοις ἱκανὴν ἔξιν περιποιησάμενος, προήχθη καὶ αὐτὸς συγγράψαι τι τῶν εἰς παιδείαν καὶ σοφίαν ἀνηκόντων, ὅπως οἱ φιλομαθεῖς, καὶ τούτων ἔνοχοι γενόμενοι, πολλῶ μᾶλλον ἐπιπροσθῶσι διὰ τῆς ἐννόμου βιώσεως. παρακέκλησθε οὖν μετ' εὐνοίας καὶ προσοχῆς τὴν ἀνάγνωσιν ποιεῖσθαι καὶ συγγνώμην ἔχειν ἐφ' οἷς ἂν δοκῶμεν τῶν κατὰ τὴν ἐρμηνείαν πεφιλοπονημένων τισὶ τῶν λέξεων ἀδυναμεῖν· οὐ γὰρ ἰσοδυναμεῖ αὐτὰ ἐν ἑαυτοῖς ἐβραϊστὶ λεγόμενα καὶ ὅταν μεταχθῇ εἰς ἑτέραν γλῶσσαν. οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νόμος καὶ αἱ προφητεῖαι καὶ τὰ λοιπὰ τῶν βιβλίων οὐ μικρὰν ἔχει τὴν διαφορὰν ἐν ἑαυτοῖς

λεγόμενα. ἐν γὰρ τῷ ὀγδῶ καὶ τριακοστῷ
ἔτει ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως
παραγεννηθεῖς εἰς Αἴγυπτον καὶ συγχρονίσας,
εὐρῶν οὐ μικρᾶς παιδείας ἀφόμοιον,
ἀναγκαιότατον ἐθέμην αὐτὸς
προσενέγκασθαί τινα σπουδὴν καὶ
φιλοπονίαν τοῦ μεθερμηνεῦσαι τήνδε τὴν
βίβλον, πολλὴν ἀγρυπνίαν καὶ ἐπιστήμην
προσενεγκάμενος ἐν τῷ διαστήματι τοῦ
χρόνου πρὸς τὸ ἐπὶ πέρας ἀγαγόντα τὸ
βιβλίον ἐκδόσθαι καὶ τοῖς ἐν τῇ παροικίᾳ
βουλομένοις φιλομαθεῖν,
προκατασκευαζομένους τὰ ἥθη ἐννόμως
βιοτεύειν.

¹ ΠΑΣΑ σοφία παρὰ Κυρίου καὶ μετ' αὐτοῦ
ἐστὶν εἰς τὸν αἰῶνα.

² ἄμμον θαλασσῶν καὶ σταγόνας ὕετοῦ καὶ
ἡμέρας αἰῶνος τίς ἐξαριθμήσει;

³ ὕψος οὐρανοῦ καὶ πλάτος γῆς καὶ
ἄβυσσον καὶ σοφίαν τίς ἐξιχνιάσει;

⁴ προτέρα πάντων ἔκτισται σοφία καὶ
σύνεσις φρονήσεως ἐξ αἰῶνος [5 πηγὴ
σοφίας λόγος Θεοῦ ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ
πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ αἰῶνιοι].

⁶ ρίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφθη; καὶ τὰ
πανουργέματα αὐτῆς τίς ἔγνω; [7 ἐπιστήμη
σοφίας τίνι ἐφανερώθη; καὶ τὴν πολυπειρίαν
αὐτῆς τίς συνῆκε;]

⁸ εἷς ἐστὶ σοφὸς φοβερὸς σφόδρα
καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ.

⁹ Κύριος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτὴν καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτὴν καὶ ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ,

¹⁰ μετὰ πάσης σαρκὸς κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐτὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

¹¹ φόβος Κυρίου δόξα καὶ καύχημα καὶ εὐφροσύνη καὶ στέφανος ἀγαλλιήματος.

¹² φόβος Κυρίου τέρπει καρδίαν καὶ δώσει εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροήμερους.

¹³ τῷ φοβουμένῳ τὸν Κύριον εὖ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ εὐρήσει χάριν.

¹⁴ ἀρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν Κύριον, καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συνεκτίσθη αὐτοῖς.

¹⁵ μετὰ ἀνθρώπων θεμέλιον αἰῶνος ἐνόσσευσεν καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἐμπιστευθήσεται.

¹⁶ πλησμονὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν Κύριον καὶ μεθύσκει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῆς.

¹⁷ πάντα τὸν οἶκον αὐτῆς ἐμπλήσει ἐπιθυμημάτων καὶ τὰ ἀποδοχεῖα ἀπὸ τῶν γεννημάτων αὐτῆς.

¹⁸ στέφανος σοφίας φόβος Κυρίου ἀναθάλλων εἰρήνην καὶ ὑγίειαν ἰάσεως.

¹⁹ καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτὴν, ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν συνέσεως ἐξώμβρησε καὶ δόξαν κρατούντων αὐτῆς ἀνύψωσε.

²⁰ ρίζα σοφίας φοβεῖσθε τὸν Κύριον, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς μακροήμεροις. [21 φόβος Κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, παραμένων

δὲ ἀποστρέψει ὀργήν].

²² οὐ δυνήσεται θυμὸς ἄδικος δικαιωθῆναι, ἢ γὰρ ροπή τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτώσις αὐτῷ.

²³ ἕως καιροῦ ἀνθέξεται μακρόθυμος, καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀναδώσει εὐφροσύνη·

²⁴ ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ χεῖλη πιστῶν ἐκδιηγῆσεται σύνεσιν αὐτοῦ.

²⁵ ἐν θησαυροῖς σοφίας παραβολὴ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ ἁμαρτωλῶ θεοσέβεια.

²⁶ ἐπεθύμησας σοφίαν διατήρησον ἐντολάς, καὶ Κύριος χορηγήσει σοι αὐτήν.

²⁷ σοφία γὰρ καὶ παιδεία φόβος Κυρίου, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ πίστις καὶ πραότης.

²⁸ μὴ ἀπειθήσης φόβῳ Κυρίου καὶ μὴ προσέλθης αὐτῷ ἐν καρδίᾳ δισσῇ.

²⁹ μὴ ὑποκριθῇς ἐν στόμασιν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς χεῖλεσί σου πρόσεχε.

³⁰ μὴ ἐξύψου σεαυτόν, ἵνα μὴ πέσης καὶ ἐπαγάγῃς τῇ ψυχῇ σου ἀτιμίαν, καὶ ἀποκαλύψει Κύριος τὰ κρυπτὰ σου καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβαλεῖ σε, ὅτι οὐ προσῆλθες φόβῳ Κυρίου, καὶ ἡ καρδιά σου πλήρης δόλου.

2

¹ ΤΕΚΝΟΝ, εἰ προσέρχῃ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ, ἐτοίμασον τὴν ψυχὴν σου εἰς πειρασμόν·

² εὐθύνον τὴν καρδίαν σου καὶ καρτέρησον καὶ μὴ σπεύσης ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς·

³ κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ ἀποστῆς, ἵνα αὐξηθῇς ἐπ' ἐσχάτων σου.

⁴ πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ σοι, δέξαι καὶ ἐν ἀλλάγμασι ταπεινώσεώς σου μακροθύμησον·

⁵ ὅτι ἐν πυρὶ δοκιμάζεται χρυσὸς καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως.

⁶ πιστεύσον αὐτῷ, καὶ ἀντιλήψεταιί σου· εὖθυνον τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν.

⁷ οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον ἀναμείνате τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ μὴ ἐκκλίνετε, ἵνα μὴ πέσητε.

⁸ οἱ φοβούμενοι Κύριον πιστεύσατε αὐτῷ, καὶ οὐ μὴ πταίση ὁ μισθὸς ὑμῶν.

⁹ οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς εὐφροσύνην αἰῶνος καὶ ἐλέους.

¹⁰ ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεάς καὶ ἴδετε· τίς ἐνεπίστευσε Κυρίῳ καὶ κατησχύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσατο αὐτόν, καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν;

¹¹ διότι οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος καὶ ἀφήσιν ἁμαρτίας καὶ σώζει ἐν καιρῷ θλίψεως.

¹² οὐαὶ καρδίαις δειλαῖς καὶ χερσὶ παρειμέναις καὶ ἁμαρτωλῷ ἐπιβαίνοντι ἐπὶ δύο τρίβους.

¹³ οὐαὶ καρδίᾳ παρειμένῃ, ὅτι οὐ πιστεύει· διὰ τοῦτο οὐ σκεπασθήσεται.

¹⁴ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκόσι τὴν ὑπομονήν· καὶ τί ποιήσετε ὅταν ἐπισκέπτηται ὁ Κύριος;

¹⁵ οἱ φοβούμενοι Κύριον οὐκ ἀπειθήσουσι ρημάτων αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν

συντηρήσουσι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

¹⁶ οἱ φοβούμενοι κύριον ζητήσουσιν εὐδοκίαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν ἐμπλησθήσονται τοῦ νόμου.

¹⁷ οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐτοιμάσουσι καρδίας αὐτῶν καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

¹⁸ ἐμπесούμεθα εἰς χεῖρας Κυρίου καὶ οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· ὥς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

3

¹ ΕΜΟΥ τοῦ πατρὸς ἀκούσατε, τέκνα, καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῇτε·

² ὁ γὰρ Κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ τέκνοις καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν ἐφ' υἱοῖς.

³ ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσεται ἁμαρτίας,

⁴ καὶ ὥς ὁ ἀποθησαυρίζων, ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ.

⁵ ὁ τιμῶν πατέρα εὐφρανθήσεται ὑπὸ τέκνων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθήσεται.

⁶ ὁ δοξάζων πατέρα μακροημερεύσει, καὶ ὁ εἰσακούων Κυρίου ἀναπαύσει μητέρα αὐτοῦ·

⁷ καὶ ὥς δεσπόταις δουλεύσει ἐν τοῖς γεννήσασιν αὐτόν.

⁸ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου, ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία παρ' αὐτοῦ·

⁹ εὐλογία γὰρ πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων, κατάρρα δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια.

¹⁰ μὴ δοξάζου ἐν ἀτιμίᾳ πατρός σου, οὐ γάρ ἐστὶ σοι δόξα πατρὸς ἀτιμία·

11 ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ.

12 τέκνον, ἀντιλαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυπήσης αὐτὸν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ·

13 κὰν ἀπολείπῃ σύνεσιν, συγγνώμην ἔχε καὶ μὴ ἀτιμάσης αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου.

14 ἐλεημοσύνη γὰρ πατρὸς οὐκ ἐπιλησθήσεται, καὶ ἀντὶ ἀμαρτιῶν προσαν οἰκοδομηθήσεταιί σοι.

15 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου ἀναμνησθήσεταιί σου· ὥς εὐδία ἐπὶ παγετῷ, οὕτως ἀναλυθήσονται σου αἱ ἀμαρτίαι.

16 ὥς βλάβσφημος ὁ ἐγκαταλιπὼν πατέρα, καὶ κεκατηραμένος ὑπὸ Κυρίου ὁ παροργίζων μητέρα αὐτοῦ.

17 τέκνον, ἐν πραυτήτι τὰ ἔργα σου διέξαγε, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπου δεκτοῦ ἀγαπηθήσῃ.

18 ὅσω μέγας εἶ, τοσούτῳ ταπεινοῦ σεαυτόν, καὶ ἔναντι Κυρίου εὐρήσεις χάριν·

20 ὅτι μεγάλη ἡ δυναστεία τοῦ Κυρίου καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζεται.

21 χαλεπώτερά σου μὴ ζήτηί καὶ ἰσχυρότερα σου μὴ ἐξέταζε·

22 ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ, οὐ γὰρ ἐστὶ σοι χρεία τῶν κρυπτῶν.

23 ἐν τοῖς περισσοῖς τῶν ἔργων σου μὴ περιεργάζου· πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων ὑπεδείχθη σοι·

24 πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησεν ἡ ὑπόληψις αὐτῶν, καὶ ὑπόνοια πονηρὰ ὠλίσθησε

διανοίας αὐτῶν. [25 κόρας μὴ ἔχων ἀπορήσεις φωτός, γνώσεως δὲ ἄμοιρος ὢν μὴ ἐπαγγέλλου].

²⁶ καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ ἐμπεσεῖται.

²⁷ καρδία σκληρὰ βαρυνθήσεται πόνοις, καὶ ὁ ἀμαρτωλὸς προσθήσει ἀμαρτίαν ἐφ' ἀμαρτίαις.

²⁸ ἐπαγωγὴ ὑπερηφάνου οὐκ ἔστιν ἴασις, φυτὸν γὰρ πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ.

²⁹ καρδία συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν, καὶ οὗς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία σοφοῦ.

³⁰ πῦρ φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ, καὶ ἐλεημοσύνη ἐξιλάσεται ἀμαρτίας.

³¹ ὁ ἀνταποδιδούς χάριτας μέμνηται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐν καιρῷ πτώσεως εὐρήσει στήριγμα.

4

¹ ΤΕΚΝΟΝ, τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ ἀποστερήσης καὶ μὴ παρελκύσης ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς.

² ψυχὴν πεινῶσαν μὴ λυπήσης καὶ μὴ παροργίσης ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ.

³ καρδίαν παρωγισμένην μὴ προσταράξης καὶ μὴ παρελκύσης δόσιν προσδεομένου.

⁴ ἰκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπαναίνου καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ πτωχοῦ.

⁵ ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμὸν καὶ μὴ δῶς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσασθαί σε·

⁶ καταρωμένου γάρ σε ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως αὐτοῦ ἐπακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν.

⁷ προσφιλεῖ συναγωγῇ σεαυτὸν ποίει καὶ μεγιστᾶνι ταπεινὸν τὴν κεφαλὴν σου.

⁸ κλῖνον πτωχῷ τὸ οὖς σου καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ εἰρηνικὰ ἐν πραυότητι.

⁹ ἐξελοῦ ἀδικούμενον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος καὶ μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε.

¹⁰ γίνου ὀρφανοῖς ὡς πατὴρ καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ μητρὶ αὐτῶν· καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς Ὑψίστου, καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ σου.

¹¹ Ἡ σοφία υἱοὺς αὐτῆς ἀνύψωσε καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητούντων αὐτήν.

¹² ὁ ἀγαπῶν αὐτήν ἀγαπᾷ ζωὴν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτήν ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης.

¹³ ὁ κρατῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ εἰσπορεύεται, εὐλογήσει Κύριος.

¹⁴ οἱ λατρεύοντες αὐτῇ λειτουργήσουσιν ἀγίῳ, καὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτήν ἀγαπᾷ ὁ Κύριος.

¹⁵ ὁ ὑπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη, καὶ ὁ προσέχων αὐτῇ κατασκηνώσει πεποιθώς.

¹⁶ ἐὰν ἐμπιστεύῃ, κατακληρονομήσει αὐτήν, καὶ ἐν κατασχέσει ἔσονται αἱ γενεαὶ αὐτοῦ·

17 ὅτι διεστραμμένως πορεύεται μετ' αὐτοῦ ἐν πρώτοις, φόβον δὲ καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ' αὐτὸν καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παιδείᾳ αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς.

18 καὶ πάλιν ἐπανήξει κατ' εὐθεΐαν πρὸς αὐτὸν καὶ εὐφρανεῖ αὐτὸν καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ τὰ κρυπτὰ αὐτῆς.

19 ἂν ἀποπλανηθῇ, ἐγκαταλείψει αὐτὸν καὶ παραδώσει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτοῦ.

20 Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ πονηροῦ καὶ περὶ τῆς ψυχῆς σου μὴ αἰσχυνθῆς.

21 ἔστι γὰρ αἰσχύνῃ ἐπάγουσα ἁμαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνῃ δόξα καὶ χάρις.

22 μὴ λάβῃς πρόσωπον κατὰ τῆς ψυχῆς σου καὶ μὴ ἐντραπής εἰς πτώσιν σου.

23 μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν καιρῷ σωτηρίας.

24 ἐν γὰρ λόγῳ γνωσθήσεται σοφία καὶ παιδεία ἐν ῥήματι γλώσσης.

25 μὴ ἀντίλεγε τῇ ἀληθείᾳ καὶ περὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐντράπηθι.

26 μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι ἐφ' ἁμαρτίαις σου καὶ μὴ βιάζου ροῦν ποταμοῦ.

27 καὶ μὴ ὑποστρώσῃς σεαυτὸν ἀνθρώπῳ μωρῷ καὶ μὴ λάβῃς πρόσωπον δυνάστου.

28 ἕως τοῦ θανάτου ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ.

29 μὴ γίνου ταχὺς ἐν γλώσσῃ σου καὶ νωθρὸς καὶ παρειμένος ἐν τοῖς ἔργοις σου.

³⁰ μὴ ἴσθι ὥς λέων ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέταις σου.

³¹ μὴ ἔστω ἡ χεὶρ σου ἐκτεταμένη εἰς τὸ λαβεῖν καὶ ἐν τῷ ἀποδιδόναι συνεσταλμένη.

5

¹ ΜΗ ἔπεχε ἐπὶ τοῖς χρήμασί σου καὶ μὴ εἶπης· αὐτάρκη μοί ἐστι.

² μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰσχυρί σου τοῦ πορεύεσθαι ἐν ἐπιθυμίαις καρδίας σου,

³ καὶ μὴ εἶπης· τίς με δυναστεύσει; ὁ γὰρ Κύριος ἐκδικῶν ἐκδικήσει σε.

⁴ μὴ εἶπης, ἡμαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο; ὁ γὰρ Κύριός ἐστι μακρόθυμος.

⁵ περὶ ἐξιλασμοῦ μὴ ἄφοβος γίνου, προσθεῖναι ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίαις·

⁶ καὶ μὴ εἶπης· ὁ οἰκτιρμὸς αὐτοῦ πολὺς, τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μου ἐξιλάσεται· ἔλεος γὰρ καὶ ὀργὴ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυμὸς αὐτοῦ.

⁷ μὴ ἀνάμενε ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον καὶ μὴ ὑπερβάλλου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας· ἐξάπινα γὰρ ἐξελεύσεται ὀργὴ Κυρίου, καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξολῇ.

⁸ μὴ ἔπεχε ἐπὶ χρήμασιν ἀδίκους· οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει σε ἐν ἡμέρᾳ ἐπαγωγῆς.

⁹ μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ· οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος.

¹⁰ ἴσθι ἐστηριγμένος ἐν συνέσει σου, καὶ εἷς ἔστω σου ὁ λόγος.

¹¹ γίνου ταχύς ἐν ἀκροάσει σου καὶ ἐν μακροθυμίᾳ φθέγγου ἀπόκρισιν.

¹² εἰ ἔστι σοι σύνεσις, ἀποκρίθητι τῷ πλησίον· εἰ δὲ μή, ἡ χεὶρ σου ἔστω ἐπὶ στόματί σου.

¹³ δόξα καὶ ἀτιμία ἐν λαλιᾷ, καὶ γλώσσα ἀνθρώπου πτώσις αὐτῷ.

¹⁴ μὴ κληθῇς ψίθυρος, καὶ τῇ γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε· ἐπὶ γὰρ τῷ κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη, καὶ κατάγνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσου.

¹⁵ ἐν μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει.

6

¹ ΚΑΙ ἀντὶ φίλου μὴ γίνου ἐχθρός· ὄνομα γὰρ πονηρὸν αἰσχύνῃ καὶ ὄνειδος κληρονομήσει· οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος.

² μὴ ἐπάρῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ ψυχῆς σου, ἵνα μὴ διαρπαγῇ ὡς ταῦρος ἡ ψυχὴ σου·

³ τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι καὶ τοὺς καρπούς σου ἀπολέσεις καὶ ἀφήσεις σεαυτὸν ὡς ξύλον ξηρόν.

⁴ ψυχὴ πονηρὰ ἀπολεῖ τὸν κτησάμενον αὐτήν καὶ ἐπίχαρμα ἐχθρῶν ποιήσει αὐτόν.

⁵ Λάρυγξ γλυκὺς πληθυνεῖ φίλους αὐτοῦ, καὶ γλώσσα εὐλαλὸς πληθυνεῖ εὐπροσήγορα.

⁶ οἱ εἰρηνεύοντές σοι ἔστωσαν πολλοί, οἱ δὲ σύμβουλοί σου εἰς ἀπὸ χιλίων.

⁷ εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσης αὐτῷ·

⁸ ἔστι γὰρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ παραμείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου.

⁹ καὶ ἔστι φίλος μετατιθέμενος εἰς ἔχθραν καὶ μάχην ὀνειδισμοῦ σου ἀποκαλύψει.

¹⁰ καὶ ἔστι φίλος κοινωνὸς τραπεζῶν καὶ οὐ μὴ παραμείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου.

¹¹ καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς σου ἔσται ὡς σύ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἰκέτας σου παρρησιάσεται.

¹² ἐὰν ταπεινωθῇς, ἔσται κατὰ σοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσεται.

¹³ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σου διαχωρίσθητι καὶ ἀπὸ τῶν φίλων σου πρόσεχε.

¹⁴ φίλος πιστὸς σκέπη κραταιά, ὁ δὲ εὐρὼν αὐτὸν εὗρε θησαυρόν.

¹⁵ φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ.

¹⁶ φίλος πιστὸς φάρμακον ζωῆς, καὶ οἱ φοβούμενοι Κύριον εὐρήσουσιν αὐτόν.

¹⁷ ὁ φοβούμενος Κύριον εὐθύνει φιλίαν αὐτοῦ, ὅτι κατ' αὐτὸν οὕτως καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ.

¹⁸ Τέκνον, ἐκ νεότητός σου ἐπίλεξαι παιδείαν, καὶ ἔως πολιῶν εὐρήσεις σοφίαν.

¹⁹ ὡς ὁ ἄροτριῶν καὶ ὁ σπείρων πρόσελθε αὐτῇ καὶ ἀνάμενε τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς αὐτῆς· ἐν γὰρ τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσεις καὶ ταχὺ φάγεσαι γεννημάτων αὐτῆς.

²⁰ ὡς τραχεῖά ἐστι σφόδρα τοῖς ἀπαιδεύτοις, καὶ οὐκ ἐμμενεῖ ἐν αὐτῇ ἀκάρδιος.

²¹ ὥς λίθος δοκιμασίας ἰσχυρὸς ἔσται ἐπ' αὐτῷ, καὶ οὐ χρονιεῖ ἀπορρῖψαι αὐτήν.

²² σοφία γὰρ κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἔστι, καὶ οὐ πολλοῖς ἔστι φανερά.

²³ ἄκουσον, τέκνον, καὶ δέξαι γνώμην μου, καὶ μὴ ἀπαναίνου τὴν συμβουλίαν μου.

²⁴ καὶ εἰσένεγκον τοὺς πόδας σου εἰς τὰς πέδας αὐτῆς καὶ εἰς τὸν κλοιὸν αὐτῆς τὸν τράχηλόν σου.

²⁵ ὑπόθεσ τὸν ὦμόν σου καὶ βάσταξον αὐτήν, καὶ μὴ προσοχθίσῃς τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς.

²⁶ ἐν πάσῃ ψυχῇ σου πρόσελθε αὐτῇ καὶ ἐν ὅλῃ δυνάμει σου συντήρησον τὰς ὁδοὺς αὐτῆς.

²⁷ ἐξίχνευσον καὶ ζήτησον, καὶ γνωσθήσεται σοι, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος μὴ ἀφῆς αὐτήν.

²⁸ ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὐρήσεις τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς, καὶ στραφήσεται σοι εἰς εὐφροσύνην.

²⁹ καὶ ἔσονται σοι αἱ πέδαι εἰς σκέπην ἰσχύος καὶ οἱ κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης.

³⁰ κόσμος γὰρ χρύσεός ἐστιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον.

³¹ στολὴν δόξης ἐνδύσῃ αὐτήν, καὶ στέφανον ἀγαλλιάσεως περιθήσεις σεαυτῷ.

³² ἐὰν θέλῃς, τέκνον, παιδευθήσῃ, καὶ ἐὰν δῶς τὴν ψυχὴν σου, πανοῦργος ἔσῃ.

³³ ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν, ἐκδέξῃ, καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου, σοφὸς ἔσῃ.

³⁴ ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι, καὶ τίς σοφός, αὐτῷ προσκολλήθητι.

³⁵ πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι, καὶ παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτωσάν σε.

³⁶ ἐὰν ἴδῃς συνετόν, ὀρθριζε πρὸς αὐτόν, καὶ βαθμοὺς θυρῶν αὐτοῦ ἐκτριβέτω ὁ πούς σου.

³⁷ διανοοῦ ἐν τοῖς προστάγμασι Κυρίου καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ μελέτα διὰ παντός· αὐτὸς στηριεῖ τὴν καρδίαν σου, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας σου δοθήσεται σοι.

7

¹ ΜΗ ποίει κακά, καὶ οὐ μὴ σε καταλάβῃ κακόν·

² ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου, καὶ ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ.

³ υἱέ, μὴ σπεῖρε ἐπ' αὖλακας ἀδικίας, καὶ οὐ μὴ θερίσῃς αὐτὰς ἐπταπλασίως.

⁴ μὴ ζῆτει παρὰ Κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασιλέως καθέδραν δόξης.

⁵ μὴ δικαιοῦ ἐναντι Κυρίου καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ σοφίζου.

⁶ μὴ ζῆτει γενέσθαι κριτής, μὴ οὐκ ἐξισχύσεις ἐξᾶραι ἀδικίας· μὴ ποτε εὐλαβηθῇς ἀπὸ προσώπου δυνάστου καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθύτητί σου.

⁷ μὴ ἀμάρτανε εἰς πλῆθος πόλεως καὶ μὴ καταβάλλῃς σεαυτὸν ἐν ὄχλῳ.

⁸ μὴ καταδεσμεύσῃς δις ἀμαρτίαν, ἐν γὰρ τῇ μιᾷ οὐκ ἀθῶος ἔσῃ.

⁹ μὴ εἴπῃς· τῷ πλήθει τῶν δώρων μου ἐπόψεται καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι με Θεῷ Ὑψίστῳ προσδέξεται.

¹⁰ μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ σου καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ παρίδῃς.

¹¹ μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὄντα ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν.

¹² μὴ ἀροτρία ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ σου, μηδὲ φίλῳ τὸ ὅμοιον ποίει.

¹³ μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν ψεῦδος, ὁ γὰρ ἐνδελεχισμὸς αὐτοῦ οὐκ εἰς ἀγαθόν.

¹⁴ μὴ ἀδελέσχει ἐν πλήθει πρεσβυτέρων καὶ μὴ δευτερώσῃς λόγον ἐν προσευχῇ σου.

¹⁵ μὴ μισήσῃς ἐπίπονον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ Ὑψίστου ἐκτισμένην.

¹⁶ μὴ προσλογίζου σεαυτὸν ἐν πλήθει ἀμαρτωλῶν. μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ.

¹⁷ ταπείνωσον σφόδρα τὴν ψυχὴν σου, ὅτι ἐκδίκησις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ.

¹⁸ Μὴ ἀλλάξῃς φίλον ἕνεκεν διαφόρου, μηδ' ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ Σουφεῖρ.

¹⁹ μὴ ἀστόχει γυναικὸς σοφῆς καὶ ἀγαθῆς, ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυσίον.

²⁰ μὴ κακώσῃς οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον διδόντα ψυχὴν αὐτοῦ.

²¹ οἰκέτην συνετὸν ἀγαπάτω σου ἡ ψυχὴ, μὴ στερήσῃς αὐτὸν ἐλευθερίας.

²² κτήνη σοί ἐστιν, ἐπισκέπτου αὐτὰ καὶ εἰ ἔστι σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι.

²³ τέκνα σοί ἐστὶ, παίδευσον αὐτά, καὶ κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐτῶν.

²⁴ θυγατέρες σοί εἰσι, πρόσεχε τῷ σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἰλαρώσης πρὸς αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου.

²⁵ ἔκδου θυγατέρα, καὶ ἔση τετελεκῶς ἔργον μέγα, καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν.

²⁶ γυνή σοί ἐστὶ κατὰ ψυχὴν, μὴ ἐκβάλης αὐτήν· καὶ μισουμένη μὴ ἐμπιστεύσης σεαυτόν.

²⁷ Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πατέρα σου καὶ μητρὸς ὡδῖνας μὴ ἐπιλάβῃ.

²⁸ μνήσθητι ὅτι δι' αὐτῶν ἐγεννήθης, καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς καθὼς αὐτοί σοι;

²⁹ ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου εὐλαβοῦ τὸν Κύριον καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε.

³⁰ ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαντά σε καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλίπῃς.

³¹ φοβοῦ τὸν Κύριον καὶ δόξασον ἱερέα καὶ δῶς τὴν μερίδα αὐτῷ, καθὼς ἐντέταλταί σοι, ἀπαρχὴν καὶ περὶ πλημμελείας καὶ δόσιν βραχιόνων καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ καὶ ἀπαρχὴν ἁγίων.

³² Καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου, ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου.

³³ χάρις δόματος ἔναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσης χάριν.

³⁴ μὴ ὑστέρει ἀπὸ κλαιόντων καὶ μετὰ πενθούντων πένθησον.

³⁵ μὴ ὀκνεῖ ἐπισκέπτεσθαι ἄρρωστον, ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

³⁶ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις σου μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ ἁμαρτήσεις.

8

¹ ΜΗ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυνάστου, μήποτε ἐμπέσης εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

² μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλουσίου, μήποτε ἀντιστήσῃ σου τὴν ὀλκὴν· πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε τὸ χρυσίον καὶ καρδίας βασιλέων ἐξέκλινε.

³ μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους καὶ μὴ ἐπιστοιβάσης ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ ξύλα.

⁴ μὴ πρόσπαιζε ἀπαιδεύτῳ, ἵνα μὴ ἀτιμάζωνται οἱ πρόγονοί σου.

⁵ μὴ ὀνειδίζε ἄνθρωπον ἀποστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας· μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτιμίῳ.

⁶ μὴ ἀτιμάσης ἄνθρωπον ἐν γῆρᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσι.

⁷ μὴ ἐπύχαιρε ἐπὶ νεκρῷ, μνήσθητι ὅτι πάντες τελευτῶμεν.

⁸ μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν, καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀναστρέφου· ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ παιδείαν καὶ λειτουργῆσαι μεγιστᾶσι.

⁹ μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἔμαθον παρὰ τῶν πατέρων αὐτῶν· ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ σύνεσιν καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι ἀπόκρισιν.

¹⁰ μὴ ἔκκαιε ἄνθρακας ἀμαρτωλοῦ, μὴ ἐμπυρισθῇς ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτοῦ.

¹¹ μὴ ἐξαναστῆς ἀπὸ προσώπου ὑβριστοῦ,
ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὥς ἔνεδρον τῷ στόματί σου.

¹² μὴ δανείσῃς ἀνθρώπῳ ἰσχυροτέρῳ σου·
καὶ ἐὰν δανείσῃς, ὥς ἀπολωλεκῶς γίνου.

¹³ μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δύναμίν σου· καὶ ἐὰν
ἐγγυήσῃ, ὥς ἀποτίσων φρόντιζε.

¹⁴ μὴ δικάζου μετὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὴν
δόξαν αὐτοῦ κρινοῦσιν αὐτῷ.

¹⁵ μετὰ τολμηροῦ μὴ πορεύου ἐν ὁδῷ, ἵνα μὴ
βαρύνηται κατὰ σοῦ· αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ποιήσῃ, καὶ τῇ ἀφροσύνῃ
αὐτοῦ συναπολῇ.

¹⁶ μετὰ θυμῶδους μὴ ποιήσῃς μάχην καὶ μὴ
διαπορεύου μετ' αὐτοῦ τὴν ἔρημον· ὅτι ὥς
οὐδὲν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ αἶμα, καὶ ὅπου
οὐκ ἔστι βοήθεια, καταβαλεῖ σε.

¹⁷ μετὰ μωροῦ μὴ συμβουλεύου, οὐ γὰρ
δυνησεται λόγον στέξει.

¹⁸ ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν,
οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται.

¹⁹ παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔκφαινε σὴν καρδίαν,
καὶ μὴ ἀναφερῆτω σοι χάριν.

9

¹ ΜΗ ζήλου γυναῖκα τοῦ κόλπου σου, μηδὲ
διδάξῃς ἐπὶ σεαυτὸν παιδεῖαν πονηράν.

² μὴ δῶς γυναικὶ τὴν ψυχὴν σου ἐπιβῆναι
αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἰσχύν σου.

³ μὴ ὑπάντα γυναικὶ ἐταιριζομένη, μήποτε
ἐμπέσῃς εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς.

⁴ μετὰ ψαλλούσης μὴ ἐνδελέχιζε, μήποτε
ἀλῶς ἐν τοῖς ἐπιχειρήμασιν αὐτῆς.

⁵ παρθένον μὴ καταμάνθανε, μήποτε σκανδαλισθῇς ἐν τοῖς ἐπιτιμίοις αὐτῆς.

⁶ μὴ δῶς πόρναις τὴν ψυχὴν σου, ἵνα μὴ ἀπολέσῃς τὴν κληρονομίαν σου.

⁷ μὴ περιβλέπου ἐν ρύμαις πόλεως καὶ ἐν ταῖς ἐρήμοις αὐτῆς μὴ πλανῶ.

⁸ ἀπόστρεψον ὀφθαλμὸν ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, καὶ μὴ καταμάνθανε κάλλος ἀλλότριον· ἐν κάλλει γυναικὸς πολλοὶ ἐπλανήθησαν, καὶ ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται.

⁹ μετὰ ὑπάνδρου γυναικὸς μὴ κάθου τὸ σύνολον καὶ μὴ συμβολοκοπήσῃς μετ' αὐτῆς ἐν οἴνῳ, μήποτε ἐκκλίνη ἡ ψυχὴ σου ἐπ' αὐτὴν καὶ τῷ πνεύματί σου ὀλισθήσῃς εἰς ἀπώλειαν.

¹⁰ μὴ ἐγκαταλίπῃς φίλον ἀρχαῖον, ὁ γὰρ πρόσφατος οὐκ ἔστιν ἔπιστος αὐτῷ· οἶνος νέος φίλος νέος· ἐὰν παλαιωθῇ, μετ' εὐφροσύνης πίεσαι αὐτόν.

¹¹ μὴ ζηλώσῃς δόξαν ἁμαρτωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τί ἔσται ἡ καταστροφή αὐτοῦ.

¹² μὴ εὐδοκήσῃς ἐν εὐδοκίᾳ ἀσεβῶν· μνήσθητι ὅτι ἕως ἄδου οὐ μὴ δικαιωθῶσι.

¹³ μακρὰν ἄπεχε ἀπὸ ἀνθρώπου, ὃς ἔχει ἐξουσίαν τοῦ φονεύειν, καὶ οὐ μὴ ὑποπτεύσῃς φόβον θανάτου· κὰν προσέλθῃς, μὴ πλημμελήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέλῃται τὴν ζωὴν σου· ἐπίγνωθι ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις καὶ ἐπὶ ἐπάλξεων πόλεων περιπατεῖς.

¹⁴ κατὰ τὴν ἰσχύν σου στόχασαι τοὺς

πλησίον καὶ μετὰ σοφῶν συμβουλευέου.

¹⁵ καὶ μετὰ συνετῶν ἔστω ὁ διαλογισμός σου καὶ πᾶσα διήγησίς σου ἐν νόμῳ Ὑψίστου.

¹⁶ ἄνδρες δίκαιοι ἔστωσαν σύνδειπνοί σου, καὶ ἐν φόβῳ Κυρίου ἔστω τὸ καύχημά σου.

¹⁷ ἐν χειρὶ τεχνιτῶν ἔργον ἐπαινεθήσεται, καὶ ὁ ἡγούμενος λαοῦ σοφὸς ἐν λόγῳ αὐτοῦ.

¹⁸ φοβερὸς ἐν πόλει αὐτοῦ ἀνὴρ γλωσσώδης, καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτοῦ μισηθήσεται.

10

¹ ΚΡΙΤΗΣ σοφὸς παιδεύσει τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τεταγμένη ἔσται.

² κατὰ τὸν κριτὴν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ οὕτως καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸν ἡγούμενον τῆς πόλεως πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν.

³ βασιλεὺς ἀπαίδευτος ἀπολεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πόλις οἰκισθήσεται ἐν συνέσει δυναστῶν.

⁴ ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς.

⁵ ἐν χειρὶ Κυρίου εὐδοκία ἀνδρός, καὶ προσώπῳ γραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτοῦ.

⁶ Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι μὴ μηνιάσης τῷ πλησίον καὶ μὴ πᾶσσε μηδὲν ἐν ἔργοις ὕβρεως.

⁷ μισητὴ ἔναντι Κυρίου καὶ ἀνθρώπων ὑπερηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων πλημμελήσει ἄδικα.

⁸ βασιλεία ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος μετάγεται διὰ ἀδικίας καὶ ὕβρεις καὶ χρήματα.

⁹ τί ὑπερηφανεύεται γῆ καὶ σποδός; ὅτι ἐν ζωῇ ἔρριψα τὰ ἐνδόσθια αὐτοῦ.

¹⁰ μακρὸν ἄρρώστημα σκώπτει ἰατρός· καὶ βασιλεὺς σήμερον, καὶ αὐριον τελευτήσει.

¹¹ ἐν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον κληρονομήσει ἐρπετὰ καὶ θηρία καὶ σκώληκας.

¹² ἀρχὴ ὑπερηφανίας ἀνθρώπου ἀφισταμένου ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ καρδιά αὐτοῦ.

¹³ ὅτι ἀρχὴ ὑπερηφανίας ἁμαρτία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξομβρήσει βδέλυγμα· διὰ τοῦτο παρεδόξασε Κύριος τὰς ἐπαγωγὰς καὶ κατέστρεψεν εἰς τέλος αὐτούς.

¹⁴ θρόνους ἀρχόντων καθεῖλεν ὁ Κύριος καὶ ἐκάθισε πρᾶεῖς αὐτ' αὐτῶν.

¹⁵ ρίζας ἐθνῶν ἐξέτιλεν ὁ Κύριος καὶ ἐφύτευσε ταπεινοὺς αὐτ' αὐτῶν.

¹⁶ χώρας ἐθνῶν κατέστρεψεν ὁ Κύριος καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰς ἕως θεμελίων γῆς.

¹⁷ ἐξήραναν ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς καὶ κατέπαυσεν ἀπὸ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

¹⁸ οὐκ ἔκτισται ἀνθρώποις ὑπερηφανία, οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήμασι γυναικῶν.

¹⁹ Σπέρμα ἔντιμον ποῖον; σπέρμα ἀνθρώπου. σπέρμα ἔντιμον ποῖον; οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον. σπέρμα ἄτιμον ποῖον; σπέρμα ἀνθρώπου. σπέρμα ἄτιμον ποῖον; οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς.

²⁰ ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν
ἐντιμος, καὶ οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐν
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

²² πλούσιος καὶ ἔνδοξος καὶ πτωχός, τὸ
καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου.

²³ οὐ δίκαιον ἀτιμάσαι πτωχὸν συνετόν,
καὶ οὐ καθήκει δοξάσαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν.

²⁴ μεγιστὰν καὶ κριτὴς καὶ δυνάστης
δοξασθήσεται, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῶν τις
μείζων τοῦ φοβουμένου τὸν Κύριον.

²⁵ οἰκέτῃ σοφῷ ἐλεύθεροι λειτουργήσουσι,
καὶ ἄνῃρ ἐπιστήμων οὐ γογγύσει.

²⁶ Μὴ σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σου καὶ μὴ
δοξάζου ἐν καιρῷ στενοχωρίας σου.

²⁷ κρείσσων ἐργαζόμενος καὶ περισσεύων
ἐν πᾶσιν ἢ περιπατῶν δοξαζόμενος καὶ
ἀπορῶν ἄρτων.

²⁸ τέκνον, ἐν πραυτήτι δόξασον τὴν ψυχὴν
σου καὶ δὸς αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν
αὐτῆς.

²⁹ τὸν ἁμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
τίς δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει τὸν
ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ;

³⁰ πτωχὸς δοξάζεται δι' ἐπιστήμην αὐτοῦ,
καὶ πλούσιος δοξάζεται διὰ τὸν πλοῦτον
αὐτοῦ.

³¹ ὁ δεδοξασμένος ἐν πτωχείᾳ, καὶ ἐν
πλούτῳ ποσαχῶς; καὶ ὁ ἄδοξος ἐν πλούτῳ,
καὶ ἐν πτωχείᾳ ποσαχῶς;

11

¹ ΣΟΦΙΑ ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν

αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ μεγιστάνων καθίσει αὐτόν.

² μὴ αἰνέσης ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει αὐτοῦ.

³ μικρὰ ἐν πετεινοῖς μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.

⁴ ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχῆσθαι καὶ ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου· ὅτι θαυμαστὰ τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποις.

⁵ πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπὶ ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυπονόητος ἐφόρεσε διάδημα.

⁶ πολλοὶ δυνάσται ἠτιμάσθησαν σφόδρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας ἐτέρων.

⁷ πρὶν ἐξετάσης, μὴ μέμψῃ· νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα.

⁸ πρὶν ἢ ἀκοῦσαι, μὴ ἀποκρίνου καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρεμβάλλου.

⁹ περὶ πράγματος, οὗ οὐκ ἔστι σοι χρεία, μὴ ἔριζε καὶ ἐν κρίσει ἀμαρτωλῶν μὴ συνέδρευε.

¹⁰ Τέκνον, μὴ περὶ πολλὰ ἔστωσαν αἱ πράξεις σου· ἐὰν πληθυνῇς, οὐκ ἀθωωθήσῃ· καὶ ἐὰν διώκῃς, οὐ μὴ καταλάβῃς, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃς διαδράς.

¹¹ ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων, καὶ τόσῳ μᾶλλον ὑστερεῖται.

¹² ἔστι νωθρὸς καὶ προσδεόμενος ἀντιλήψεως, ὑστερῶν ἰσχύϊ καὶ πτωχεῖα περισσεύει· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπέβλεψαν αὐτῷ εἰς ἀγαθὰ, καὶ ἀνώρθωσεν αὐτὸν ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ.

13 καὶ ἀνύψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεθαύμασαν ἐπ’ αὐτῷ πολλοί.

14 ἀγαθὰ καὶ κακά, ζωὴ καὶ θάνατος, πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ Κυρίου ἐστὶ.

17 δόσις Κυρίου παραμένει εὐσεβέσι, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα εὐοδωθήσεται.

18 ἔστι πλουτῶν ἀπὸ προσοχῆς καὶ σφιγγίαις αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἡ μερὶς τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

19 ἐν τῷ εἰπεῖν αὐτόν· εὗρον ἀνάπαυσιν καὶ νῦν φάγομαι ἐκ τῶν ἀγαθῶν μου, καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς παρελεύσεται καὶ καταλείψει αὐτὰ ἐτέροις καὶ ἀποθανεῖται.

20 στῆθι ἐν διαθήκῃ σου καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι.

21 μὴ θαύμαζε ἐν ἔργοις ἀμαρτωλοῦ, πίστευε τῷ Κυρίῳ καὶ ἔμμενε τῷ πόνῳ σου· ὅτι κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου διὰ τάχους ἐξάπινα πλουτίσαι πένητα.

22 εὐλογία Κυρίου ἐν μισθῷ εὐσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρᾳ ταχυνῇ ἀναθάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ.

23 μὴ εἴπῃς· τίς ἐστὶ μου χρεία, καὶ τίνα ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται μου τὰ ἀγαθὰ;

24 μὴ εἴπῃς· αὐτάρκη μοί ἐστι, καὶ τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθήσομαι;

25 ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσεται ἀγαθῶν·

26 ὅτι κοῦφον ἔναντι Κυρίου ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

27 κάκωσις ὥρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ ἐν συντελείᾳ ἀνθρώπου

ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.

²⁸ πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα, καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνὴρ.

²⁹ Μὴ πάντα ἄνθρωπον εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου.

³⁰ πέρδιξ θηρευτῆς ἐν καρτάλλῳ, οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς ὁ κατάσκοπος ἐπιβλέπει πτώσιν·

³¹ τὰ γὰρ ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύει καὶ ἐν τοῖς αἵρετοῖς ἐπιθήσει μῶμον.

³² ἀπὸ σπινθῆρος πυρὸς πληθύνεται ἀνθρακία, καὶ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς αἷμα ἐνεδρεύει.

³³ πρόσεχε ἀπὸ κακούργου, πονηρὰ γὰρ τεκταίνει, μήποτε μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα δῶ σοι.

³⁴ ἐνοίκισον ἀλλότριον καὶ διαστρέψει σε ἐν παραχαῖς, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε τῶν ιδίων σου.

12

¹ Εἴ ποιεῖς, γνῶθι τίνι ποιεῖς, καὶ ἔσται χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου.

² εἴ ποιήσῃς εὐσεβεῖ, καὶ εὐρήσεις ἀνταπόδομα καὶ εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ Ὑψίστου.

³ οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ τῷ ἐνδελεχίζοντι εἰς κακὰ καὶ τῷ ἐλεημοσύνην μὴ χαριζομένῳ.

⁴ δὸς τῷ εὐσεβεῖ καὶ μὴ ἀντιλάβῃ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

⁵ εὖ ποιήσουν τῷ ταπεινῷ καὶ μὴ δῶς ἀσεβεῖ· ἐμπόδισον τοὺς ἄρτους αὐτοῦ καὶ μὴ δῶς αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε δυναστεύσῃ· διπλάσια γὰρ κακὰ εὐρήσεις ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς, οἷς ἂν ποιήσῃς αὐτῷ.

⁶ ὅτι καὶ ὁ Ὑψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτωλοὺς καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀποδώσει ἐκδίκησιν.

⁷ δὸς τῷ ἀγαθῷ καὶ μὴ ἀντιλάβου τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

⁸ Οὐκ ἐκδικηθήσεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος καὶ οὐ κρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός.

⁹ ἐν ἀγαθοῖς ἄνδρὸς οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν λύπῃ, καὶ ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ καὶ ὁ φίλος διαχωρισθήσεται.

¹⁰ μὴ πιστεύσῃς τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα· ὥς γὰρ ὁ χαλκὸς ἰοῦται, οὕτως ἡ πονηρία αὐτοῦ.

¹¹ καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκεκυφώς, ἐπίστησον τὴν ψυχὴν σου καὶ φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὥς ἐκμεμαχῶς ἔσοπτρον, καὶ γνώσῃ ὅτι οὐκ εἰς τέλος κατίωσε.

¹² μὴ στήσῃς αὐτὸν παρὰ σεαυτῷ, μὴ ἀνατρέψας σε στῇ ἐπὶ τὸν τόπον σου· μὴ καθίσῃς αὐτὸν ἐκ δεξιῶν σου, μήποτε ζητήσῃ τὴν καθέδραν σου καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου καὶ ἐπὶ τῶν ρημάτων μου κατανυγήσῃ.

¹³ τίς ἐλεήσει ἐπαοιδὸν ὀφίοδηκτον καὶ πάντας τοὺς προσάγοντας θηρίοις;

¹⁴ οὕτως τὸν προσπορευόμενον ἄνδρὶ

ἀμαρτωλῶ καὶ συμφυρόμενον ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ.

¹⁵ ὥραν μετὰ σοῦ διαμενεῖ, καὶ ἐὰν ἐκκλίνῃς, οὐ μὴ καρτερήσῃ.

¹⁶ καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύσεται ἀνατρέψαι σε εἰς βόθρον· ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐὰν εὖρῃ καιρόν, οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀφ' αἵματος.

¹⁷ κακὰ ἂν ὑπαντήσῃ σοι, εὐρήσεις αὐτὸν ἐκεῖ πρότερόν σου, καὶ ὡς βοηθῶν ὑποσχάσει πτέρναν σου·

¹⁸ κινήσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπικροτήσει ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ πολλὰ διαψιθυρίσει καὶ ἀλλοιώσει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

13

¹ Ὁ ΑΠΤΟΜΕΝΟΣ πίσεως μολυνθήσεται, καὶ ὁ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθήσεται αὐτῷ.

² βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς, καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ μὴ κοινωνῶναι. τί κοινωνήσῃς χύτρα πρὸς λέβητα; αὕτη προσκρούσει, καὶ αὕτη συντριβήσεται.

³ πλούσιος ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς προσενεβριμήσατο· πτωχὸς ἠδίκηται, καὶ αὐτὸς προσδεθήσεται.

⁴ ἐὰν χρησιμεύσῃς, ἐργᾶται ἐν σοί· καὶ ἐὰν ὑστερήσῃς, καταλείψει σε.

⁵ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώσεταιί σοι καὶ ἀποκενώσει σε, καὶ αὐτὸς οὐ πονέσει.

⁶ χρείαν ἔσχηκέ σου, καὶ ἀποπλανήσει σε καὶ προσγελάσεται σοι καὶ δώσει σοι ἐλπίδα· λαλήσει σοι καλὰ καὶ ἐρεῖ· τίς ἡ χρεία σου;

⁷ καὶ αἰσχυνεῖ σε ἐν τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀποκενώσῃ σε δις ἢ τρίς, καὶ ἐπ' ἐσχάτων καταμωκήσεται σου· μετὰ ταῦτα ὄψεται σε καὶ καταλείψει σε καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινήσει ἐπὶ σοί.

⁸ πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῆς καὶ μὴ ταπεινωθῆς ἐν ἀφροσύνῃ σου.

⁹ Προσκαλεσαμένου σε δυνάστου, ὑποχωρῶν γίνου, καὶ τόσῳ μᾶλλον προσκαλέσεται σε.

¹⁰ μὴ ἔμπιπτε, ἵνα μὴ ἀπωσθῆς, καὶ μὴ μακρὰν ἀφίστω, ἵνα μὴ ἐπιλησθῆς.

¹¹ μὴ ἔπεχε ἰσηγορεῖσθαι μετ' αὐτοῦ καὶ μὴ πίστευε τοῖς πλείοσι λόγοις αὐτοῦ· ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πειράσει σε καὶ ὥς προσγελῶν ἐξετάσει σε.

¹² ἀνελεήμων ὁ μὴ συντηρῶν λόγους καὶ οὐ μὴ φείσεται περὶ κακώσεως καὶ δεσμῶν.

¹³ συντήρησον καὶ πρόσεχε σφοδρῶς, ὅτι μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς. [14 ἀκούων αὐτὰ ἐν ὕπνῳ σου γρηγόρησον· πάσῃ ζωῇ σου ἀγάπα τὸν Κύριον, καὶ ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου].

¹⁵ Πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ καὶ πᾶς ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ·

¹⁶ πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνάγεται, καὶ τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολληθήσεται ἄνθρωπος.

17 τί κοινωνήσει λύκος ἀμνῷ; οὕτως
ἀμαρτωλὸς πρὸς εὐσεβῆ.

18 τίς εἰρήνη ὑαῖνη πρὸς κύνα; καὶ τίς
εἰρήνη πλουσίῳ πρὸς πένητα;

19 κυνήγια λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ,
οὕτως νομαὶ πλουσίων πτωχοί.

20 βδέλυγμα ὑπερηφάνῳ ταπεινότης, οὕτως
βδέλυγμα πλουσίῳ πτωχός.

21 πλούσιος σαλευόμενος στηρίζεται ὑπὸ
φίλων, ταπεινὸς δὲ πεσὼν προσαπωθεῖται
ὑπὸ φίλων.

22 πλουσίου σφαλέντος πολλοὶ
ἀντιλήπτορες, ἐλάλησεν ἀπόρρητα καὶ
ἐδικαίωσαν αὐτόν. ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ
προσεπετίμησαν αὐτῷ, ἐφθέγγατο σύνεσιν
καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος.

23 πλούσιος ἐλάλησε καὶ πάντες ἐσίγησαν,
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψωσαν ἕως τῶν
νεφελῶν. πτωχὸς ἐλάλησε καὶ εἶπαν· τίς
οὗτος; κἂν προσκόψη, προσανατρέψουσιν
αὐτόν.

24 ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος, ὃ μὴ ἐστὶν ἀμαρτία,
καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν στόματι ἀσεβοῦς.

25 Καρδία ἀνθρώπου ἄλλοιοῖ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ, ἐάν τε εἰς ἀγαθὰ ἐάν τε εἰς κακά.

26 ἴχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς πρόσωπον
ἱλαρόν, καὶ εὗρεσις παραβολῶν διαλογισμοὶ
μετὰ κόπου.

14

1 ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνὴρ, ὥς οὐκ ὠλίσθησεν ἐν
στόματι αὐτοῦ καὶ οὐ κατενύγη ἐν λύπῃ

ἀμαρτίας.

² μακάριος οὗ οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ,
καὶ ὃς οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ.

³ Ἄνδρὶ μικρολόγῳ οὐ καλὸς ὁ πλοῦτος, καὶ
ἀνθρώπῳ βασκάνῳ ἵνατί χρήματα;

⁴ ὁ συνάγων ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ συνάγει
ἄλλοις, καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ
τρυφήσουσιν ἕτεροι.

⁵ ὁ πονηρὸς ἐαυτῷ τίνι ἀγαθὸς ἔσται; καὶ
οὐ μὴ εὐφρανθήσεται ἐν τοῖς χρήμασιν αὐτοῦ.

⁶ τοῦ βασκαίνοντος ἐαυτὸν οὐκ ἔστι
πονηρότερος, καὶ τοῦτο ἀνταπόδομα τῆς
κακίας αὐτοῦ.

⁷ κἂν εὖ ποιῇ, ἐν λήθῃ ποιεῖ, καὶ ἐπ’
ἐσχάτων ἐκφαίνει τὴν κακίαν αὐτοῦ.

⁸ πονηρὸς ὁ βασκαίνων ὀφθαλμῷ,
ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ ὑπερορῶν ψυχάς.

⁹ πλεονέκτου ὀφθαλμὸς οὐκ ἐμπίπλαται
μερίδι, καὶ ἀδικία πονηρὰ ἀναζηραίνει
ψυχὴν.

¹⁰ ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ’ ἄρτῳ
καὶ ἐλλειπῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ.

¹¹ Τέκνον, καθὼς ἐὰν ἔχῃς, εὖ ποιεὶ σεαυτὸν
καὶ προσφορὰς Κυρίῳ ἀξίως πρόσαγε.

¹² μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρονιεῖ καὶ
διαθήκη ἄδου οὐχ ὑπεδείχθη σοι.

¹³ πρὶν σε τελευτῆσαι, εὖ ποιεὶ φίλῳ καὶ
κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον καὶ δῶς αὐτῷ.

¹⁴ μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ
μερὶς ἐπιθυμίας ἀγαθῆς μὴ σε παρελθάτω.

¹⁵ οὐχὶ ἐτέρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου καὶ τοὺς κόπους σου εἰς διαίρεσιν κλήρου;

¹⁶ δὸς καὶ λάβε καὶ ἀπάτησον τὴν ψυχὴν σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἄδου ζητῆσαι τρυφὴν.

¹⁷ πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαιοῦται, ἡ γὰρ διαθήκη ἀπ' αἰῶνος· θανάτῳ ἀποθανῇ.

¹⁸ ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δένδρου δασέος, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα δὲ φύει, οὕτως γενεὰ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ γεννᾶται.

¹⁹ πᾶν ἔργον σηπόμενον ἐκλείπει, καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ' αὐτοῦ ἀπελεύσεται.

²⁰ Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ἐν σοφίᾳ τελευτήσῃ καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐτοῦ διαλεχθήσεται,

²¹ ὁ διανοούμενος τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς νοηθήσεται.

²² ἔξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτῆς, καὶ ἐν ταῖς εἰσόδοις αὐτῆς ἐνέδρευε.

²³ ὁ παρακύπτων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.

²⁴ ὁ καταλύων σύνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ πῆξει πάσσαλον ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς,

²⁵ στήσῃ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ κατὰ χεῖρας αὐτῆς καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν·

²⁶ θήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς καὶ ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς αὐλισθήσεται·

²⁷ σκεπασθήσεται ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ καύματος καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει.

15

¹ ΟΦΟΒΟΥΜΕΝΟΣ Κύριον ποιήσει αὐτό,

καὶ ὁ ἐγκρατὴς τοῦ νόμου καταλήψεται αὐτήν·

² καὶ ὑπαντήσεται αὐτῷ ὡς μήτηρ καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσδέξεται αὐτόν.

³ ψωμιεῖ αὐτὸν ἄρτον συνέσεως καὶ ὕδωρ σοφίας ποτίσει αὐτόν.

⁴ στηριχθήσεται ἐπ' αὐτήν καὶ οὐ μὴ κλιθῇ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφέξει καὶ οὐ μὴ καταισχυνηθῇ·

⁵ καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ.

⁶ εὐφροσύνην καὶ στέφανον ἀγαλλιήματος καὶ ὄνομα αἰώνιον κατακληρονομήσει.

⁷ οὐ μὴ καταλήψονται αὐτήν ἄνθρωποι ἄσύνετοι, καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οὐ μὴ ἴδωσιν αὐτήν·

⁸ μακράν ἐστὶν ὑπερηφανίας, καὶ ἄνδρες ψευῆσται οὐ μὴ μνησθήσονται αὐτῆς.

⁹ Οὐχ ὠραῖος αἶνος ἐν στόματι ἁμαρτωλοῦ, ὅτι οὐ παρὰ Κυρίου ἀπεστάλη·

¹⁰ ἐν γὰρ σοφίᾳ ρηθήσεται αἶνος, καὶ ὁ Κύριος εὐδοώσει αὐτόν.

¹¹ μὴ εἴπῃς ὅτι διὰ Κύριον ἀπέστην· ἃ γὰρ ἐμίσησεν, οὐ ποιήσεις.

¹² μὴ εἴπῃς ὅτι αὐτός με ἐπλάνησεν· οὐ γὰρ χρεῖαν ἔχει ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ.

¹³ πᾶν βδέλυγμα ἐμίσησε Κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαπητὸν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

¹⁴ αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐποίησεν ἄνθρωπον καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ.

¹⁵ ἔὰν θέλῃς, συντηρήσεις ἐντολὰς καὶ πίστιν ποιῆσαι εὐδοκίας.

¹⁶ παρέθηκε σοι πῦρ καὶ ὕδωρ· οὗ ἔὰν θέλῃς, ἐκτενεῖς τὴν χεῖρά σου.

¹⁷ ἔναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ἔὰν εὐδοκήσῃ, δοθήσεται αὐτῷ.

¹⁸ ὅτι πολλὴ σοφία τοῦ Κυρίου· ἰσχυρὸς ἐν δυναστείᾳ καὶ βλέπων τὰ πάντα,

¹⁹ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐπιγνώσεται πᾶν ἔργον ἀνθρώπου.

²⁰ καὶ οὐκ ἐνετείλατο οὐδενὶ ἀσεβεῖν καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδενὶ ἀμαρτάνειν.

16

¹ ΜΗ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθος ἀχρήστων, μὴ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέσιν.

² ἔὰν πληθύνωσι, μὴ εὐφραίνου ἐπ' αὐτοῖς, εἰ μὴ ἐστὶ φόβος Κυρίου μετ' αὐτῶν.

³ μὴ ἐμπιστεύσῃς τῇ ζωῇ αὐτῶν καὶ μὴ ἔπεχε ἐπὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν· κρείσσων γὰρ εἶς ἢ χίλιοι, καὶ ἀποθανεῖν ἄτεκνον ἢ ἔχειν τέκνα ἀσεβῆ.

⁴ ἀπὸ γὰρ ἐνὸς συνετοῦ συνοικισθήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀνόμων ἐρημωθήσεται.

⁵ πολλὰ τοιαῦτα ἐώρακα ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἰσχυρότερα τούτων ἀκήκοε τὸ οὖς μου.

⁶ ἐν συναγωγῇ ἀμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ, καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή.

⁷ οὐκ ἐξιλάσατο περὶ τῶν ἀρχαίων γιγάντων, οἱ ἀπέστησαν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν.

⁸ οὐκ ἐφείσατο περὶ τῆς παροικίας Λώτ, οὗς ἐβδελύξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν·

⁹ οὐκ ἠλέησεν ἔθνος ἀπωλείας, τοὺς ἐξηρμένους ἐν ἀμαρτίαις αὐτῶν·

¹⁰ καὶ οὕτως ἐξακοσίας χιλιάδας πεζῶν τοὺς ἐπισυναχθέντας ἐν σκληροκαρδία αὐτῶν.

¹¹ καὶ ἡ εἷς σκληροτράχηλος, θαυμαστὸν τοῦτο εἰ ἀθωωθήσεται· ἔλεος γὰρ καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ, δυνάστης ἐξιλασμῶν καὶ ἐκχέων ὀργήν.

¹² κατὰ τὸ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ, οὕτως καὶ πολὺς ὁ ἔλεγχος αὐτοῦ· ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ κρίνει.

¹³ οὐκ ἐκφεύζεται ἐν ἀρπάγμασιν ἀμαρτωλός, καὶ οὐ μὴ καθυστερήσῃ ὑπομονὴν εὐσεβοῦς.

¹⁴ πάσῃ ἐλεημοσύνῃ ποιήσῃ τόπον, ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ εὐρήσει. [15 Κύριος ἐσκήρυνε Φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτόν, ὅπως ἂν γνωσθῇ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑπ' οὐρανόν.

¹⁶ πάσῃ τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανερόν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὸ σκότος ἐμέρισε τῷ ἀδάμαντι].

¹⁷ μὴ εἴπῃς, ὅτι ἀπὸ Κυρίου κρυβήσομαι, μὴ ἐξ ὕψους τίς μου μνησθήσεται; ἐν λαῷ πλείονι οὐ μὴ γνωσθῶ, τίς γὰρ ἡ ψυχὴ μου ἐν ἀμετρήτῳ κτίσει;

¹⁸ ἰδοὺ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἄβυσσος καὶ γῆ σαλευθήσονται ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ.

¹⁹ ἅμα τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς ἐν τῷ ἐπιβλέψαι εἰς αὐτὰ τρόμῳ συσσεύονται,

²⁰ καὶ ἐπ' αὐτοῖς οὐ διανοηθήσεται καρδία· καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τίς ἐνθυμηθήσεται;

²¹ καὶ καταιγίς, ἣν οὐκ ὄψεται ἄνθρωπος, τὰ δὲ πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐν ἀποκρύφοις.

²² ἔργα δικαιοσύνης τίς ἀναγγελεῖ ἢ τίς ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ διαθήκη.

²³ ἐλαττούμενος καρδίᾳ διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἀνὴρ ἄφρων καὶ πλανώμενος διανοεῖται μωρά.

²⁴ Ἀκουσόν μου, τέκνον, καὶ μάθε ἐπιστήμην καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρδίᾳ σου.

²⁵ ἐκφανῶ ἐν σταθμῷ παιδεῖαν καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην.

²⁶ ἐν κρίσει Κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστειλε μερίδας αὐτῶν.

²⁷ ἐκόσμησεν εἰς αἰῶνα τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἰς γενεὰς αὐτῶν· οὔτε ἐπείνασαν οὔτε ἐκοπίασαν καὶ οὐκ ἐξέλιπον ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν·

²⁸ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ οὐκ ἐξέθλιψε, καὶ ἕως αἰῶνος οὐκ ἀπειθήσουσι τοῦ ρήματος αὐτοῦ.

²⁹ καὶ μετὰ ταῦτα Κύριος εἰς τὴν γῆν ἐπέβλεψε καὶ ἐνέπλησεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ·

³⁰ ψυχὴν παντὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφή

αὐτῶν.

17

¹ ΚΥΡΙΟΣ ἔκτισεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν.

² ἡμέρας ἀριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ’ αὐτῆς.

³ καθ’ ἑαυτοὺς ἐνέδυσεν αὐτοὺς ἰσχὺν καὶ κατ’ εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτοὺς

⁴ καὶ ἔθηκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκὸς καὶ κατακυριεύειν θηρίων καὶ πετεινῶν. [5 ἔλαβον χρῆσιν τῶν πέντε τοῦ Κυρίου ἐνεργημάτων, ἔκτον δὲ νοῦν αὐτοῖς ἔδωρήσατο μερίζων καὶ τὸν ἑβδομον λόγον ἐρμηνέα τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ].

⁶ διαβούλιον καὶ γλώσσαν καὶ ὀφθαλμούς, ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐτοῖς.

⁷ ἐπιστήμην συνέσεως ἐνέπλησεν αὐτοὺς καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς.

⁸ ἔθηκε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν δεῖξαι αὐτοῖς τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔργων αὐτοῦ,

⁹ καὶ ὄνομα ἁγιασμοῦ αἰνέσουσιν,

¹⁰ ἵνα διηγῶνται τὰ μεγαλεῖα τῶν ἔργων αὐτοῦ.

¹¹ προσέθηκεν αὐτοῖς ἐπιστήμην καὶ νόμον ζωῆς ἐκκληροδότησεν αὐτοῖς.

¹² διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ’ αὐτῶν καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς.

¹³ μεγαλεῖον δόξης εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὸ οὖς αὐτῶν.

¹⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· προσέχετε ἀπὸ παντὸς ἀδίκου· καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς ἐκάστω περὶ τοῦ πλησίον.

¹⁵ αἱ ὁδοὶ αὐτῶν ἐναντίον αὐτοῦ διαπαντός, οὐ κρυβήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

¹⁷ ἐκάστω ἔθνει κατέστησεν ἡγούμενον, καὶ μερὶς Κυρίου Ἰσραὴλ ἐστίν.

¹⁹ ἅπαντα τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδελεχεῖς ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

²⁰ οὐκ ἐκρύβησαν αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἔναντι Κυρίου.

²² ἐλεημοσύνη ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρη συντηρήσει.

²³ μετὰ ταῦτα ἐξαναστήσεται καὶ ἀνταποδώσει αὐτοῖς καὶ τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀποδώσει·

²⁴ πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας ὑπομονήν.

²⁵ Ἐπίστρεφε ἐπὶ Κύριον καὶ ἀπόλειπε ἁμαρτίας, δεήθητι κατὰ πρόσωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα.

²⁶ ἐπάναγε ἐπὶ Ὑψιστον καὶ ἀπόστρεφε ἀπὸ ἀδικίας, καὶ σφόδρα μίσησον βδέλυγμα.

²⁷ Ὑψίστω τίς αἰνέσει ἐν ᾧδου ἀντὶ ζώντων καὶ ζώντων καὶ διδόντων ἀνθομολόγησιν;

²⁸ ἀπὸ νεκροῦ ὡς μηδὲ ὄντος ἀπόλλυται ἐξομολόγησις· ζῶν καὶ ὑγιὲς αἰνέσει τὸν Κύριον.

²⁹ ὡς μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ Κυρίου καὶ

ἐξίλασµοδ τοῖδ ἐπιστρέφουσιν ἐπ' αὐτόν.

³⁰ οὐ γὰρ δύναται πάντα εἶναι ἐν ἀνθρώποιδ, ὅτι οὐκ ἀθάνατοδ υἱὸδ ἀνθρώπου.

³¹ τί φωτεινότερον ἡλίου; καὶ τοῦτο ἐκλείπει· καὶ πονηρὸδ ἐνθυμηθήσεται σάρκα καὶ αἷμα.

³² δύναμιν ὕπουδ οὐρανοῦ αὐτόδ ἐπισκέπτεται, καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντεδ γῆ καὶ σποδόδ.

18

¹ Ο ΖΩΝ εἰδ τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ πάντα κοινῇ·

² Κύριοδ μόνουδ δικαιωθήσεται. [καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλουδ πλην αὐτοῦ

³ οἰακίζων τὸν κόσμον ἐν σπιθαμῇ χειρὸδ αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτοῦ, αὐτόδ γὰρ βασιλεὺδ πάντων ἐν κράτει αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖδ ἅγια ἀπὸ βεβήλων].

⁴ οὐθενὶ ἐξεποίησεν ἐξαγγεῖλαι τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ τίδ ἐξιχνιάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ;

⁵ κράτοδ μεγαλωσύνηδ αὐτοῦ τίδ ἐξαριθμήσεται; καὶ τίδ προσθήσει ἐκδιηγῆσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ;

⁶ οὐκ ἔστιν ἐλαττώσαι οὐδὲ προσθεῖναι, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια τοῦ Κυρίου·

⁷ ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωποδ, τότε ἄρχεται, καὶ ὅταν παύσῃται, τότε ἀπορηθήσεται.

⁸ τί ἄνθρωποδ καὶ τί ἡ χρῆσιδ αὐτοῦ; τί τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ καὶ τί τὸ κακὸν αὐτοῦ;

⁹ ἀριθμὸς ἡμερῶν ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν·

¹⁰ ὥς σταγῶν ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ ψῆφος ἄμμου, οὕτως ὀλίγα ἔτη ἐν ἡμέρᾳ αἰῶνος.

¹¹ διὰ τοῦτο ἐμακροθύμησε Κύριος ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐξέχεεν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

¹² εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν καταστροφὴν αὐτῶν ὅτι πονηρά· διὰ τοῦτο ἐπλήθυνε τὸν ἐξιλασμόν αὐτοῦ.

¹³ ἔλεος ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἔλεος δὲ Κυρίου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· ἐλέγχων καὶ παιδεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ.

¹⁴ τοὺς ἐκδεχομένους παιδεῖαν ἐλεᾷ καὶ τοὺς κατασπεύδοντας ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.

¹⁵ Τέκνον, ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῶς μῶμον καὶ ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγων.

¹⁶ οὐχὶ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕτως κρείσσων λόγος ἢ δόσις.

¹⁷ οὐκ ἰδοὺ λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν; καὶ ἀμφοτέρω παρὰ ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ.

¹⁸ μωρὸς ἀχαρίστως ὀνειδιεῖ, καὶ δόσις βασκάνου ἐκτὴκει ὀφθαλμούς.

¹⁹ πρὶν ἢ λαλῆσαι μάνθανε, καὶ πρὸ ἀρρωστίας θεραπεύου.

²⁰ πρὸ κρίσεως ἐξέταζε σεαυτόν, καὶ ἐν ᾧρᾳ ἐπισκοπῆς εὐρήσεις ἐξιλασμόν.

²¹ πρὶν ἀρρωστῆσαί σε ταπεινώθητι καὶ ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτων δεῖξον ἐπιστροφὴν.

²² μὴ ἐμποδισθῆς τοῦ ἀποδοῦναι εὐχὴν
εὐκαίρως, καὶ μὴ μείνης ἕως θανάτου
δικαιωθῆναι.

²³ πρὶν εὐξασθαι, ἐτοίμασον σεαυτὸν καὶ
μὴ γίνου ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν Κύριον.

²⁴ μνήσθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς καὶ
καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ προσώπου.

²⁵ μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ
πλησμονῆς, πτωχείαν καὶ ἔνδειαν ἐν ἡμέραις
πλούτου.

²⁶ ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἐσπέρας μεταβάλλει
καιρός, καὶ πάντα ἐστὶ ταχινὰ ἔναντι Κυρίου.

²⁷ ἄνθρωπος σοφὸς ἐν παντὶ εὐλαβηθήσεται
καὶ ἐν ἡμέραις ἀμαρτιῶν προσέξει ἀπὸ
πλημμελείας.

²⁸ πᾶς συνετὸς ἔγνω σοφίαν καὶ τῷ εὐρόντι
αὐτὴν δώσει ἐξομολόγησιν.

²⁹ συνετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσοφίσαντο
καὶ ἀνώμνησαν παροιμίας ἀκριβεῖς.

ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ ΨΥΧΗΣ. ³⁰ Ὅπισω τῶν ἐπιθυμιῶν
σου μὴ πορεύου καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεών σου
κωλύου.

³¹ ἐὰν χορηγήσης τῇ ψυχῇ σου εὐδοκίαν
ἐπιθυμίας, ποιήσει σε ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν
σου.

³² μὴ εὐφραίνου ἐπὶ πολλῇ τρυφῇ, μηδὲ
προσδεθῆς συμβολῇ αὐτῆς.

³³ μὴ γίνου πτωχὸς συμβολοκοπῶν ἐκ
δανεισμοῦ, καὶ οὐδὲν σοί ἐστίν ἐν μαρσιπείῳ.

19

¹ ΕΡΓΑΤΗΣ μέθυσος οὐ πλουτισθήσεται· ὁ ἐξουθενῶν τὰ ὀλίγα κατὰ μικρὸν πεσεῖται.

² οἶνος καὶ γυναῖκες ἀποστήσουσι συνετούς, καὶ ὁ κολλῶμενος πόρναις τολμηρότερος ἔσται·

³ σῆπτες καὶ σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ ψυχὴ τολμηρὰ ἐξαρθήσεται.

⁴ Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων κοῦφος καρδία, καὶ ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτοῦ πλημμελήσει.

⁵ ὁ εὐφραινόμενος καρδία καταγνωσθήσεται,

⁶ καὶ ὁ μισῶν λαλίαν ἐλαττονοῦται κακία.

⁷ μηδέποτε δευτερώσης λόγον, καὶ οὐθέν σοι οὐ μὴ ἐλαττονωθῇ.

⁸ ἐν φίλῳ καὶ ἐν ἐχθρῷ μὴ διηγοῦ, καὶ εἰ μὴ ἔστι σοι ἁμαρτία, μὴ ἀποκάλυπτε·

⁹ ἀκήκοε γὰρ σου καὶ ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισήσει σε.

¹⁰ ἀκήκοας λόγον, συναποθανέτω σοι· θάρσει, οὐ μὴ σε ρήξει.

¹¹ ἀπὸ προσώπου λόγου ὠδινήσει μωρὸς ὡς ἀπὸ προσώπου βρέφους ἢ τίκτουςα.

¹² βέλος πεπηγὸς ἐν μηρῷ σαρκός, οὕτως λόγος ἐν κοιλίᾳ μωροῦ.

¹³ Ἐλεγξον φίλον, μήποτε οὐκ ἐποίησε, καὶ εἴ τι ἐποίησε, μήποτε προσθῇ.

¹⁴ Ἐλεγξον τὸν πλησίον, μήποτε οὐκ εἶπε, καὶ εἰ εἶρηκεν, ἵνα μὴ δευτερώσῃ.

¹⁵ Ἐλεγξον φίλον, πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολή, καὶ μὴ παντὶ λόγῳ πίστευε.

¹⁶ ἔστιν ὀλισθαίνων καὶ οὐκ ἀπὸ ψυχῆς, καὶ τίς οὐχ ἡμάρτησεν ἐν τῇ γλώσσει αὐτοῦ;

¹⁷ ἔλεγξον τὸν πλησίον σου πρὶν ἢ ἀπειλῆσαι, καὶ δὸς τόπον νόμῳ Ὑψίστου. [γινόμενος ἄμηνις.

¹⁸ φόβος Κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως, σοφία δὲ παρ' αὐτοῦ ἀγάπησιν περιποιεῖ.

¹⁹ γνῶσις ἐντολῶν Κυρίου παιδεῖα ζωῆς, οἱ δὲ ποιοῦντες τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ἀθανασίας δένδρον καρποῦνται].

²⁰ Πᾶσα σοφία φόβος Κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου· [καὶ γνῶσις τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ.

²¹ οἰκέτης λέγων τῷ δεσπότῃ· ὥς ἀρέσκει οὐ ποιήσω, ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ, παροργίζει τὸν τρέφοντα αὐτόν].

²² καὶ οὐκ ἔστι σοφία πονηρίας ἐπιστήμη, καὶ οὐκ ἔστιν ὅπου βουλὴ ἀμαρτωλῶν φρόνησις.

²³ ἔστι πονηρία καὶ αὕτη βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων ἐλαττούμενος σοφία.

²⁴ κρείττων ἡττώμενος ἐν συνέσει ἔμφοβος ἢ περισσεύων ἐν φρονήσει καὶ παραβαίνων νόμον.

²⁵ ἔστι πανουργία ἀκριβὴς καὶ αὕτη ἄδικος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν τοῦ ἐκφᾶναι κρίμα.

²⁶ ἔστι πονηρευόμενος συγκεκυφῶς μελανία, καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ πλήρης δόλου·

²⁷ συγκύφων πρόσωπον καὶ ἑτεροκωφῶν, ὅπου οὐκ ἐπεγνώσθη, προφθάσει σε·

²⁸ καὶ ἐὰν ὑπὸ ἐλαττώματος ἰσχύος κωλυθῇ ἁμαρτεῖν, ἐὰν εὖρη καιρόν, κακοποιήσει.

²⁹ ἀπὸ ὀράσεως ἐπιγνωσθήσεται ἀνὴρ, καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσώπου ἐπιγνωσθήσεται νοήμων.

³⁰ στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ γέλως ὀδόντων καὶ βήματα ἀνθρώπου ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ.

20

¹ ΕΣΤΙΝ ἔλεγχος ὃς οὐκ ἔστιν ὥραϊος, καὶ ἔστι σιωπῶν καὶ αὐτὸς φρόνιμος.

² ὥς καλὸν ἐλέγξει ἢ θυμοῦσθαι, καὶ ὁ ἀνθομολογούμενος ἀπὸ ἐλαττώσεως κωλυθήσεται.

⁴ ἐπιθυμία εὐνούχου ἀποπαρθενῶσαι νεάνιδα, οὕτως ὁ ποιῶν ἐν βίᾳ κρίματα.

⁵ ἔστι σιωπῶν εὐρισκόμενος σοφός, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ πολλῆς λαλιᾶς.

⁶ ἔστι σιωπῶν, οὐ γὰρ ἔχει ἀπόκρισιν, καὶ ἔστι σιωπῶν εἰδῶς καιρόν.

⁷ ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει ἕως καιροῦ, ὁ δὲ λαπιστῆς καὶ ἄφρων ὑπερβήσεται καιρόν.

⁸ ὁ πλεονάζων λόγῳ βδελυχθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μισηθήσεται.

⁹ ἔστιν εὐδομία ἐν κακοῖς ἀνδρί, καὶ ἔστιν εὖρημα εἰς ἐλάττωσιν.

¹⁰ ἔστι δόσις, ἣ οὐ λυσιτελήσει σοι, καὶ ἔστι δόσις, ἥς τὸ ἀνταπόδομα διπλοῦν.

¹¹ ἔστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν δόξης, καὶ ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἦρε κεφαλὴν.

¹² ἔστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου καὶ ἀποτινύων αὐτὰ ἑπταπλάσιον.

¹³ ὁ σοφὸς ἐν λόγῳ ἑαυτὸν προσφιλεῖ ποιήσει, χάριτες δὲ μωρῶν ἐκχυθήσονται.

¹⁴ δόσις ἄφρονος οὐ λυσιτελήσει σοι, οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀνθ' ἐνὸς πολλοί·

¹⁵ ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδίσει καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς κῆρυξ· σήμερον δανιεῖ καὶ αὔριον ἀπαιτήσκει, μισητὸς ἄνθρωπος ὁ τοιοῦτος.

¹⁶ μωρὸς ἐρεῖ· οὐχ ὑπάρχει μοι φίλος, καὶ οὐκ ἔστι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου· οἱ ἔσθοντες τὸν ἄρτον μου, φαῦλοι γλώσση·

¹⁷ ποσάκις καὶ ὅσοι καταγελάσσονται αὐτοῦ;

¹⁸ Ὀλίστημα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον ἢ ἀπὸ γλώσσης, οὕτως πτώσις κακῶν κατὰ σπουδὴν ἤξει.

¹⁹ ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος· ἐν στόματι ἀπαιδεύτων ἐνδελεχισθήσεται.

²⁰ ἀπὸ στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παραβολή, οὐ γὰρ μὴ εἴπη αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς.

²¹ Ἔστι κωλυόμενος ἀμαρτάνειν ἀπὸ ἐνδείας, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ οὐ κατανυγήσεται.

²² ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δι' αἰσχύνην, καὶ ἀπὸ ἄφρονος προσώπου ἀπολεῖ αὐτήν.

²³ ἔστι χάριν αἰσχύνης ἐπαγγελλόμενος φίλῳ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχθρὸν δωρεάν.

²⁴ Μῶμος πονηρὸς ἐν ἀνθρώπῳ ψεῦδος, ἐν στόματι ἀπαιδεύτων ἐνδελεχισθήσεται.

²⁵ αἰρετὸν κλέπτῃς ἢ ὁ ἐνδελεχίζων ψεύδει, ἀμφοτέρω δὲ ἀπώλειαν κληρονομήσουσιν.

²⁶ ἥθος ἀνθρώπου ψευδοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνῃ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐνδελεχῶς.

ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΒΟΛΩΝ. ²⁷ Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις προάξει ἑαυτὸν, καὶ ἄνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει μεγιστᾶσιν.

²⁸ ὁ ἐργαζόμενος γῆν ἀνυψώσει θημωνίαν αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀρέσκων μεγιστᾶσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν.

²⁹ ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποτρέπει ἐλεγμούς.

³⁰ σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;

³¹ κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

21

¹ ΤΕΚΝΟΝ, ἡμαρτες, μὴ προσθῆς μηκέτι καὶ περὶ τῶν προτέρων σου δεήθητι.

² ὡς ἀπὸ προσώπου ὀφεως φεῦγε ἀπὸ ἀμαρτίας, ἐὰν γὰρ προσέλθῃς, δήξεταί σε· ὁδόντες λέοντος οἱ ὁδόντες αὐτῆς ἀναιροῦντες ψυχὰς ἀνθρώπων.

³ ὡς ρομφαία δίστομος πᾶσα ἀνομία, τῇ πληγῇ αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἴασις.

⁴ καταπληγμὸς καὶ ὕβρις ἐρημώσουσι πλοῦτον· οὕτως οἶκος ὑπερηφάνου ἐρημωθήσεται.

⁵ δέησις πτωχοῦ ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ, καὶ τὸ κρίμα αὐτοῦ κατὰ σπουδὴν ἔρχεται.

⁶ μισῶν ἐλεγμὸν ἐν ἴχνει ἁμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φοβούμενος Κύριον ἐπιστρέψει ἐν καρδίᾳ.

⁷ γνωστὸς μακρόθεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσει, ὁ δὲ νοήμων οἶδεν ἐν τῷ ὀλισθαίνειν αὐτόν.

⁸ ὁ οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν χρήμασιν ἄλλοτρίοις, ὡς ὁ συνάγων αὐτοῦ τοὺς λίθους εἰς χειμῶνα.

⁹ στυππεῖον συνηγμένον συναγωγὴ ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν φλόξ πυρός.

¹⁰ ὁδὸς ἁμαρτωλῶν ὠμαλισμένη ἐκ λίθων, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ αὐτῆς βόθρος ἄδου.

¹¹ Ὁ φυλάσσων νόμον κατακρατεῖ τοῦ ἐννοήματος αὐτοῦ, καὶ συντέλεια τοῦ φόβου Κυρίου σοφία.

¹² οὐ παιδευθήσεται ὃς οὐκ ἔστι πανοῦργος· ἔστι πανουργία πληθύνουσα πικρίαν.

¹³ γνῶσις σοφοῦ ὡς κατακλυσμὸς πληθυνθήσεται καὶ ἡ βουλή αὐτοῦ ὡς πηγὴ ζωῆς.

¹⁴ ἔγκατα μωροῦ ὡς ἀγγεῖον συντετριμμένον καὶ πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσκει.

¹⁵ λόγον σοφὸν ἐὰν ἀκούσῃ ἐπιστήμων, αἰνέσει αὐτόν καὶ ἐπ' αὐτόν προσθήσει· ἤκουσεν ὁ σπαταλῶν καὶ ἀπήρεσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτόν ὀπίσω τοῦ νώτου αὐτοῦ.

¹⁶ ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν ὁδῷ φορτίον, ἐπὶ δὲ χεῖλους συνετοῦ εὐρεθήσεται χάρις.

¹⁷ στόμα φρονίμου ζητηθήσεται ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ διανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ.

¹⁸ ὥς οἶκος ἡφανισμένος οὕτως μωρῷ σοφία, καὶ γνῶσις ἀσυνέτου ἀδιεξέταστοι λόγοι.

¹⁹ πέδαι ἐν ποσὶν ἀνοήτοις παιδεῖα καὶ ὥς χειροπέδαι ἐπὶ χειρὸς δεξιᾶς.

²⁰ μωρὸς ἐν γέλωτι ἀνυψοῖ φωνὴν αὐτοῦ, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος μόλις ἡσυχῇ μειδιάσει.

²¹ ὥς κόσμος χρυσοῦ φρονίμῳ παιδεῖα καὶ ὥς χλιδὼν ἐπὶ βραχίονι δεξιῷ.

²² πὺξ μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκίαν, ἄνθρωπος δὲ πολὺπειρος αἰσχυνθήσεται ἀπὸ προσώπου.

²³ ἄφρων ἀπὸ θύρας παρακύπτει εἰς οἰκίαν, ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται.

²⁴ ἀπαιδευσία ἀνθρώπου ἀκροᾶσθαι παρὰ θύραν, ὃ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμία.

²⁵ χεῖλη ἀλλοτρίων ἐν τούτοις βαρυνθήσεται, λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται.

²⁶ ἐν στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, καρδία δὲ σοφῶν στόμα αὐτῶν.

²⁷ ἐν τῷ καταρᾶσθαι ἀσεβῇ τὸν σατανᾶν αὐτὸς καταρᾶται τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.

²⁸ μολύνει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὁ ψιθυρίζων καὶ ἐν παροϊκῇσει μισηθήσεται.

22

¹ ΛΙΘ† ἡρδαλωμένῳ συνεβλήθη ὁ κνηρός, καὶ πᾶς ἐκσυριεῖ ἐπὶ τῇ ἀτιμίᾳ αὐτοῦ.

² βολβίτω κοπρίων συνεβλήθη ὁ κνηρός, πᾶς ὁ ἀναιρούμενος αὐτὸν ἐκτινάξει χεῖρα.

³ αἰσχύνη πατὴρ ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτου, θυγάτηρ δὲ ἐπ' ἐλαττώσει γίνεται.

⁴ θυγάτηρ φρονίμη κληρονομήσει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ ἡ καταισχύνουσα εἰς λύπην γεννήσαντος·

⁵ πατέρα καὶ ἄνδρα καταισχύνει ἡ θρασεῖα καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀτιμασθήσεται.

⁶ Μουσικὰ ἐν πένθει ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες δὲ καὶ παιδεῖα ἐν παντὶ καιρῷ σοφίας.

⁷ συγκολλῶν ὄστρακον ὁ διδάσκων μωρόν, ἐξεγείρων καθεύδοντα ἐκ βαθέως ὕπνου.

⁸ διηγούμενος νυστάζοντι ὁ διηγούμενος μωρῷ, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ ἐρεῖ, τί ἐστίν;

¹¹ ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ φῶς, καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ σύνεσις. ἥδιον κλαῦσον ἐπὶ νεκρῷ, ὅτι ἀνεπαύσατο, τοῦ δὲ μωροῦ ὑπὲρ θάνατον ἢ ζωὴ πονηρά.

¹² πένθος νεκροῦ ἐπτὰ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσεβοῦς πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

¹³ μετὰ ἄφρονος μὴ πληθύνῃς λόγον, καὶ πρὸς ἀσύνητον μὴ πορεύου· φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ κόπον ἔχῃς, καὶ οὐ μὴ μολυνθῇς ἐν τῷ ἐντιναγμῷ αὐτοῦ· ἐκκλινον ἀπ' αὐτοῦ καὶ εὐρήσεις ἀνάπαυσιν καὶ οὐ μὴ ἀκηδιάσης ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ.

¹⁴ ὑπὲρ μόλυβδον τί βαρυνθήσεται; καὶ τί αὐτῷ ὄνομα ἄλλ' ἢ μωρός;

¹⁵ ἄμμον καὶ ἄλα καὶ βῶλον σιδήρου

εὐκοπον ὑπενεγκεῖν ἢ ἄνθρωπον ἀσύνητον.

¹⁶ Ἰμάντωςις ξυλίνη ἐνδεδεμένη εἰς οἰκοδομὴν ἐν συσσεισμῷ οὐ διαλυθήσεται· οὕτως καρδία ἐστηριγμένη ἐπὶ διανοήματος βουλῆς ἐν καιρῷ οὐ δειλιάσει.

¹⁷ καρδία ἠδρασμένη ἐπὶ διανοίας συνέσεως ὡς κόσμος ψαμμωτὸς τοίχου ξυστοῦ.

¹⁸ χάρακες ἐπὶ μετεώρου κείμενοι κατέναντι ἀνέμου οὐ μὴ ὑπομείνωσιν· οὕτως καρδία δειλὴ ἐπὶ διανοήματος μωροῦ κατέναντι παντὸς φόβου οὐ μὴ ὑπομείνη.

¹⁹ Ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν κατάξει δάκρυα, καὶ ὁ νύσσων καρδίαν ἐκφαίνει αἴσθησιν.

²⁰ βάλλων λίθον ἐπὶ πετεινὰ ἀποσοβεῖ αὐτά, καὶ ὁ ὄνειδίζων φίλον διαλύσει φιλίαν.

²¹ ἐπὶ φίλον ἐὰν σπάσης ρομφαίαν, μὴ ἀπελπίσης, ἔστι γὰρ ἐπάνοδος·

²² ἐπὶ φίλον ἐὰν ἀνοίξης στόμα, μὴ εὐλαβηθῆς, ἔστι γὰρ διαλλαγή· πλην ὄνειδισμοῦ καὶ ὑπερηφανίας καὶ μυστηρίου ἀποκαλύψεως καὶ πληγῆς δολίας, ἐν τούτοις ἀποφεύγεται πᾶς φίλος.

²³ πίστιν κτῆσαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίον, ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ὁμοῦ πλησθῆς· ἐν καιρῷ θλίψεως διάμενε αὐτῷ, ἵνα ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ συγκληρονομήσης.

²⁴ πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνου καὶ καπνός· οὕτως πρὸ αἱμάτων λοιδορίαί.

²⁵ φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυνηθήσομαι καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ κρυβῶ.

²⁶ καὶ εἰ κακά μοι συμβῇ δι' αὐτόν, πᾶς ὁ ἀκούων φυλάσσεται ἀπ' αὐτοῦ.

²⁷ Τίς δώσει μοι ἐπὶ στόμα μου φυλακὴν καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μου σφραγίδα πανοῦργον, ἵνα μὴ πέσω ἀπ' αὐτῆς καὶ ἡ γλῶσσά μου ἀπολέσῃ με;

23

¹ ΚΥΡΙΕ, πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς μου, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν, μὴ ἀφῇς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς.

² τίς ἐπιστήσῃ ἐπὶ τοῦ διανοήματός μου μάστιγας καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας μου παιδεῖαν σοφίας, ἵνα ἐπὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου μὴ φείσωνται καὶ οὐ μὴ παρῇ τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν,

³ ὅπως μὴ πληθύνωσιν αἱ ἄγνοιαί μου καὶ αἱ ἀμαρτίαι μου πλεονάσωσι καὶ πεσοῦμαι ἔναντι τῶν ὑπεναντίων καὶ ἐπιχαρεῖται μοι ὁ ἐχθρός μου;

⁴ Κύριε, πάτερ καὶ Θεὲ ζωῆς μου, μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ δῶς μοι

⁵ καὶ ἐπιθυμίαν ἀπόστρεψον ἀπ' ἐμοῦ.

⁶ κοιλίας ὄρεξις καὶ συνουσιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με, καὶ ψυχῇ ἀναιδεῖ μὴ παραδῶς με.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟΜΑΤΟΣ. ⁷ Παιδεῖαν στόματος ἀκούσατε, τέκνα, καὶ ὁ φυλάσσων οὐ μὴ ἄλῳ.

⁸ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ καταληφθήσεται ἀμαρτωλός, καὶ λοῖδορος καὶ ὑπερήφανος σκανδαλισθήσονται ἐν αὐτοῖς.

⁹ ὅρκῳ μὴ ἐθίσης τὸ στόμα σου καὶ ὀνομασίᾳ τοῦ ἁγίου μὴ συνεθισθῆς·

¹⁰ ὥσπερ γὰρ οἰκέτης ἐξεταζόμενος ἐνδελεχῶς ἀπὸ μώλωπος οὐκ ἐλαττωθήσεται, οὕτως καὶ ὁ ὁμνύων καὶ ὀνομάζων διαπαντὸς ἀπὸ ἁμαρτίας οὐ μὴ καθαρισθῇ.

¹¹ ἄνθρωπος πολυὺς ὁρκὸς πλησθήσεται ἀνομίας, καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μάστιξ· ἐὰν πλημμελήσῃ, ἁμαρτία αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὑπερίδῃ, ἥμαρτε δισσῶς· καὶ εἰ διακενῆς ὦμοσεν, οὐ δικαιωθήσεται, πλησθήσεται γὰρ ἐπαγωγῶν ὁ οἶκος αὐτοῦ.

¹² Ἔστι λέξις ἀντιπεριβεβλημένη θανάτῳ, μὴ εὑρεθῇ ἐν κληρονομίᾳ Ἰακώβ· ἀπὸ γὰρ εὐσεβῶν ταῦτα πάντα ἀποστήσεται, καὶ ἐν ἁμαρτίαις οὐκ ἐγκυλισθήσονται.

¹³ ἀπαιδευσίαν ἀσυρῇ μὴ συνεθίσης τὸ στόμα σου, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ λόγος ἁμαρτίας.

¹⁴ μνήσθητι πατὴρ σου καὶ μητρός σου, ἀνὰ μέσον γὰρ μεγιστάνων συνεδρεύεις· μή ποτ' ἐπιλάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν καὶ τῷ ἐθισμῷ σου μωρανθῇ καὶ θελήσεις εἰ μὴ ἐγεννήθης καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ τοκετοῦ σου καταράσῃ.

¹⁵ ἄνθρωπος συνεθιζόμενος λόγοις ὀνειδισμοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ.

¹⁶ Δύο εἶδη πληθύνουσιν ἁμαρτίας, καὶ τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργήν·

¹⁷ ψυχὴ θερμὴ ὡς πῦρ καιόμενον, οὐ μὴ σβεσθῇ ἕως ἂν καταποθῇ· ἄνθρωπος πόρνος ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, οὐ μὴ παύσηται

ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ· ἀνθρώπῳ πόρῳ παῖς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ κοπάσῃ ἕως ἂν τελευτήσῃ.

¹⁸ ἄνθρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ, λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ· τίς με ὀρᾷ; σκότος κύκλῳ μου, καὶ οἱ τοῖχοί με καλύπτουσι, καὶ οὐθεὶς με ὀρᾷ· τί εὐλαβοῦμαι; τῶν ἁμαρτιῶν μου οὐ μὴ μνησθήσεται ὁ Ὑψιστος.

¹⁹ καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου μυριοπласίως ἡλίου φωτεινότεροι, ἐπιβλέποντες πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη.

²⁰ πρὶν ἢ κτισθῆναι τὰ πάντα, ἔγνωσται αὐτῷ, οὕτως καὶ μετὰ τὸ συντελεσθῆναι.

²¹ οὗτος ἐν πλατείαις πόλεως ἐκδικηθήσεται, καὶ οὗ οὐχ ὑπενόησεν πιασθήσεται.

²² Οὕτως καὶ γυνὴ καταλιποῦσα τὸν ἄνδρα καὶ παριστῶσα κληρονόμον ἐξ ἄλλοτρίου·

²³ πρῶτον μὲν γὰρ ἐν νόμῳ Ὑψίστου ἠπεύθη, καὶ δεύτερον εἰς ἄνδρα ἑαυτῆς ἐπλημμέλησε, καὶ τὸ τρίτον ἐν πορνείᾳ ἐμοιχεύθη, ἐξ ἄλλοτρίου ἀνδρὸς τέκνα παρέστησεν.

²⁴ αὕτη εἰς ἐκκλησίαν ἐξαχθήσεται, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐπισκοπῇ ἔσται.

²⁵ οὐ διαδώσουσι τὰ τέκνα αὐτῆς εἰς ρίζαν, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς οὐ δώσουσι καρπόν.

²⁶ καταλείψει εἰς κατάραν τὸ μνημόσυον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄνειδος αὐτῆς οὐκ

ἐξαλειφθήσεται.

²⁷ καὶ ἐπιγνώσονται οἱ καταλειφθέντες ὅτι οὐθὲν κρεῖττον φόβου Κυρίου καὶ οὐθὲν γλυκύτερον τοῦ προσέχειν ἐντολαῖς Κυρίου.

24

¹ ΑΙΝΕΣΙΣ ΣΟΦΙΑΣ. Ἡ σοφία αἰνέσει ψυχὴν αὐτῆς καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ αὐτῆς καυχήσεται.

² ἐν ἐκκλησίᾳ Ὑψίστου στόμα αὐτῆς ἀνοίξει καὶ ἔναντι δυνάμεως αὐτοῦ καυχήσεται·

³ ἐγὼ ἀπὸ στόματος Ὑψίστου ἐξῆλθον, καὶ ὡς ὁμίχλη κατεκάλυψα γῆν·

⁴ ἐγὼ ἐν ὑψηλοῖς κατεσκήνωσα, καὶ ὁ θρόνος μου ἐν στύλῳ νεφέλης·

⁵ γῦρον οὐρανοῦ ἐκύκλωσα μόνη καὶ ἐν βάθει ἀβύσσων περιεπάτησα·

⁶ ἐν κύμασι θαλάσσης καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ ἐν παντὶ λαῷ καὶ ἔθνῃ ἐκτησάμην.

⁷ μετὰ τούτων πάντων ἀνάπαυσιν ἐζήτησα καὶ ἐν κληρονομίᾳ τίνος αὐλισθήσομαι.

⁸ τότε ἐνετείλατό μοι ὁ κτίστης ἀπάντων, καὶ ὁ κτίσας με κατέπαυσε τὴν σκηνὴν μου καὶ εἶπεν· ἐν Ἰακώβ κατασκήνωσον καὶ ἐν Ἰσραὴλ κατακληρονομήθητι.

⁹ πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπ' ἀρχῆς ἔκτισέ με, καὶ ἕως αἰῶνος οὐ μὴ ἐκλίπω.

¹⁰ ἐν σκηνῇ ἀγία ἐνώπιον αὐτοῦ ἐλειτούργησα καὶ οὕτως ἐν Σιών ἐστηρίχθην·

¹¹ ἐν πόλει ἡγαπημένη ὁμοίως με κατέπαυσε, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡ ἐξουσία μου·

¹² καὶ ἐρρίζωσα ἐν λαῷ δεδοξασμένῳ, ἐν μερίδι Κυρίου κληρονομίας αὐτοῦ.

¹³ ὥς κέδρος ἀνυψώθην ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ ὥς κυπάρισσος ἐν ὄρεσιν Ἀερμών·

¹⁴ ὥς φοῖνιξ ἀνυψώθην ἐν αἰγιαλοῖς καὶ ὥς φυτὰ ρόδου ἐν Ἰεριχώ, ὥς ἐλαία εὐπρεπὴς ἐν πεδίῳ, καὶ ἀνυψώθην ὥς πλάτανος.

¹⁵ ὥς κιννάμωμον καὶ ἀσπάλαθος ἄρωμάτων δέδωκα ὀσμὴν καὶ ὥς σμύρνα ἐκλεκτὴ διέδωκα εὐωδίαν, ὥς χαλβάνη καὶ ὄνυξ καὶ στακτὴ καὶ ὥς λιβάνου ἀτμὶς ἐν σκηνῇ.

¹⁶ ἐγὼ ὥς τερέμινθος ἐξέτεινα κλάδους μου, καὶ οἱ κλάδοι μου κλάδοι δόξης καὶ χάριτος.

¹⁷ ἐγὼ ὥς ἄμπελος βλαστήσασα χάριν, καὶ τὰ ἄνθη μου καρπὸς δόξης καὶ πλούτου. [¹⁸ ἐγὼ μήτηρ τῆς ἀγαπήσεως τῆς καλῆς, καὶ φόβου καὶ γνώσεως καὶ τῆς ὁσίας ἐλπίδος, δίδομαι οὖν πᾶσι τοῖς τέκνοις μου, ἀειγενὴς τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ].

¹⁹ προσέλθετε πρὸς με οἱ ἐπιθυμοῦντές μου, καὶ ἀπὸ τῶν γεννημάτων μου ἐμπλήσθητε·

²⁰ τὸ γὰρ μνημόσυνόν μου ὑπὲρ τὸ μέλι γλυκύ, καὶ ἡ κληρονομία μου ὑπὲρ μέλιτος κηρίου.

²¹ οἱ ἐσθίουντές με ἔτι πεινάσουσι, καὶ οἱ πίνοντές με ἔτι διψήσουσι.

²² ὁ ὑπακούων μου οὐκ αἰσχυνοθήσεται, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ἐν ἐμοὶ οὐχ ἁμαρτήσουσι.

²³ ταῦτα πάντα βίβλος διαθήκης Θεοῦ Ὑψίστου, νόμον ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν Μωυσῆς

κληρονομίαν συναγωγαῖς Ἰακώβ. [24 μὴ ἐκλύεσθε ἰσχὺν ἐν Κυρίῳ, κολλᾶσθε δὲ πρὸς αὐτόν, ἵνα κραταιώσῃ ὑμᾶς, Κύριος παντοκράτωρ Θεὸς μόνος ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλην αὐτοῦ σωτήρ].

²⁵ ὁ πιμπλῶν ὡς Φεισὼν σοφίαν καὶ ὡς Τίγρις ἐν ἡμέραις νέων,

²⁶ ὁ ἀναπληρῶν ὡς Εὐφράτης σύνεσιν καὶ ὡς Ἰορδάνης ἐν ἡμέραις θερισμοῦ,

²⁷ ὁ ἐκφαίνων ὡς φῶς παιδείαν, ὡς Γηὼν ἐν ἡμέραις τρυγητοῦ.

²⁸ οὐ συνετέλεσεν ὁ πρῶτος γινῶναι αὐτήν, καὶ οὕτως ὁ ἔσχατος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν·

²⁹ ἀπὸ γὰρ θαλάσσης ἐπληθύνθη διανόημα αὐτῆς καὶ ἡ βουλή αὐτῆς ἀπὸ ἀβύσσου μεγάλης.

³⁰ κἀγὼ ὡς διῶρυξ ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ὡς ὕδραγωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον·

³¹ εἶπα· ποτιῶ μου τὸν κῆπον καὶ μεθύσω μου τὴν πρασιάν· καὶ ἰδοὺ ἐγένετό μοι ἡ διῶρυξ εἰς ποταμόν, καὶ ὁ ποταμός μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν.

³² ἔτι παιδείαν ὡς ὄρθρον φωτιῶ καὶ ἐκφανῶ αὐτὰ ἕως εἰς μακράν·

³³ ἔτι διδασκαλίαν ὡς προφητεῖαν ἐκχεῶ καὶ καταλείψω αὐτήν εἰς γενεὰς αἰώνων.

³⁴ ἴδετε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτήν.

25

¹ ΕΝ τρισὶν ὥραϊσθην καὶ ἀνέστην ὥραία ἔναντι Κυρίου καὶ ἀνθρώπων· ὁμόνοια

ἀδελφῶν, καὶ φιλία τῶν πλησίον, καὶ γυνὴ καὶ ἀνὴρ ἑαυτοῖς συμπεριφερόμενοι.

² τρία δὲ εἶδη ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ μου καὶ προσώχθισα σφόδρα τῇ ζωῇ αὐτῶν· πτωχὸν ὑπερήφανον, καὶ πλούσιον ψεύστην, γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον συνέσει.

³ Ἐν νεότητι οὐ συναγήοχας, καὶ πῶς ἂν εὔροις ἐν τῷ γήρα σου;

⁴ ὥς ὥραϊον πολιαῖς κρίσις καὶ πρεσβυτέροις ἐπιγνῶναι βουλήν.

⁵ ὥς ὥραία γερόντων σοφία καὶ δεδοξασμένοις διανόημα καὶ βουλή.

⁶ στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου.

⁷ Ἐννέα ὑπονοήματα ἐμακάρισα ἐν καρδίᾳ καὶ τὸ δέκατον ἐρῶ ἐπὶ γλώσσης· ἄνθρωπος εὐφραινόμενος ἐπὶ τέκνοις, ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν·

⁸ μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, καὶ ὃς ἐν γλώσσει οὐκ ὠλίσθησε, καὶ ὃς οὐκ ἐδούλευσεν ἀναξίῳ αὐτοῦ·

⁹ μακάριος ὃς εὔρε φρόνησιν, καὶ ὁ διηγούμενος εἰς ὧτα ἀκουόντων·

¹⁰ ὥς μέγας ὁ εὐρὼν σοφίαν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμενον τὸν Κύριον·

¹¹ φόβος Κυρίου ὑπὲρ πάντων ὑπερέβαλεν, ὁ κρατῶν αὐτοῦ τίτι ὁμοιωθήσεται; [12 φόβος Κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως αὐτοῦ, πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐτοῦ].

¹³ Πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ μὴ πονηρίαν

γυναικός·

¹⁴ πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν
μισούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ
ἐκδίκησιν ἐχθρῶν.

¹⁵ οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ κεφαλὴν ὄφεως,
καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ θυμὸν ἐχθροῦ.

¹⁶ συνοικῆσαι λέοντι καὶ δράκοντι
εὐδοκῆσω ἢ ἐνοικῆσαι μετὰ γυναικὸς
πονηρᾶς.

¹⁷ πονηρία γυναικὸς ἀλλοιοῖ τὴν ὄρασιν
αὐτῆς καὶ σκοτοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς
ἄρκος.

¹⁸ ἀνὰ μέσον τοῦ πλησίον αὐτοῦ
ἀναπνεεῖται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἀκούσας
ἀνεστέναξε πικρά.

¹⁹ μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός,
κλῆρος ἀμαρτωλοῦ ἐπιπέσοι αὐτῇ.

²⁰ ἀνάβασις ἀμώδης ἐν ποσὶ πρεσβυτέρου,
οὕτως γυνὴ γλωσσώδης ἀνδρὶ ἡσύχῳ.

²¹ μὴ προσπέσης ἐπὶ κάλλος γυναικὸς καὶ
γυναῖκα μὴ ἐπιποθήσης.

²² ὀργὴ καὶ ἀναίδεια καὶ αἰσχύνῃ μεγάλη
γυνὴ ἐὰν ἐπιχορηγῇ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

²³ καρδία ταπεινὴ καὶ πρόσωπον
σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδίας γυνὴ πονηρά·
χεῖρες παρειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα
ἥτις οὐ μακαριεῖ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

²⁴ ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἀμαρτίας, καὶ δι'
αὐτὴν ἀποθνήσκομεν πάντες.

²⁵ μὴ δῶς ὕδατι διέξοδον μηδὲ γυναικὶ
πονηρᾷ ἐξουσίαν.

²⁶ εἰ μὴ πορεύεται κατὰ χεῖρά σου, ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου ἀπότεμε αὐτήν.

26

¹ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διπλάσιος.

² γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνει τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη αὐτοῦ πληρώσει ἐν εἰρήνῃ.

³ γυνὴ ἀγαθὴ μερὶς ἀγαθῆς, ἐν μερίδι φοβουμένων Κύριον δοθήσεται.

⁴ πλουσίου δὲ καὶ πτωχοῦ καρδία ἀγαθῆς, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσωπον ἰλαρόν.

⁵ ἀπὸ τριῶν εὐλαβήθη ἡ καρδία μου, καὶ ἐπὶ τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐδεήθην· διαβολὴν πόλεως, καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου, καὶ καταψευσμόν, ὑπὲρ θάνατον πάντα μοχθηρά.

⁶ ἄλγος καρδίας καὶ πένθος γυνὴ ἀντίζηλος ἐπὶ γυναικὶ καὶ μᾶστιξ γλώσσης πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα.

⁷ βοοζύγιον σαλευόμενον γυνὴ πονηρά, ὁ κρατῶν αὐτῆς ὡς ὁ δρασσόμενος σκορπίου.

⁸ ὀργὴ μεγάλη γυνὴ μέθυσος καὶ ἀσχημοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει.

⁹ πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθαλμῶν καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνωσθήσεται.

¹⁰ ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακὴν, ἵνα μὴ εὐροῦσα ἄνεσιν ἑαυτῇ χρήσεται.

¹¹ ὀπίσω ἀναιδοῦς ὀφθαλμοῦ φύλαξαι, καὶ μὴ θαυμάσης ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ·

¹² ὥς διψῶν ὁδοιπόρος τὸ στόμα ἀνοίξει,
καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος τοῦ σύνεγγυς πίεται,
κατέναντι παντὸς πασσάλου καθήσεται καὶ
ἐναντι βέλους ἀνοίξει φαρέτραν.

¹³ χάρις γυναικὸς τέρψει τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
καὶ τὰ ὅστ' αὐτοῦ πιανεῖ ἡ ἐπιστήμη αὐτῆς.

¹⁴ δόσις Κυρίου γυνὴ σιγηρά, καὶ οὐκ ἔστιν
ἀντάλλαγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.

¹⁵ χάρις ἐπὶ χάριτι γυνὴ αἰσχυνηρά, καὶ
οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος ἐγκρατοῦς
ψυχῆς.

¹⁶ ἥλιος ἀνατέλλων ἐν ὑψίστοις Κυρίου καὶ
κάλλος ἀγαθῆς γυναικὸς ἐν κόσμῳ οἰκίας
αὐτῆς.

¹⁷ λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἀγίας καὶ
κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ στασίμη.

¹⁸ στύλοι χρύσει ἐπὶ βάσεως ἀργυρᾶς καὶ
πόδες ὠραῖοι ἐπὶ στέρνοις εὐσταθοῦς. [19
Τέκνον, ἀκμὴν ἡλικίας σου συντήρησον ὑγιῇ,
καὶ μὴ δῶς ἀλλοτριοῖς τὴν ἰσχύν σου.

²⁰ ἀναζητήσας παντὸς πεδίου εὐγείου
κλῆρον σπεῖρε τὰ ἴδια σπέρματα πεποιθῶς τῇ
εὐγενείᾳ σου.

²¹ οὕτως τὰ γενήματά σου περιόντα καὶ
παρρησίαν εὐγενείας ἔχοντα μεγαλυνοῦσι.

²² γυνὴ μισθία ἴση σιάλῳ λογισθήσεται,
ὑπανδρος δὲ πύργος θανάτου τοῖς χρωμένοις
λογισθήσεται.

²³ γυνὴ ἀσεβῆς ἀνόμῳ μερὶς δοθήσεται,
εὐσεβῆς δὲ δίδεται τῷ φοβουμένῳ τὸν
Κύριον.

²⁴ γυνὴ ἀσχήμων ἀτιμίαν κατατρίψει,

θυγάτηρ δὲ εὐσχήμων καὶ τὸν ἄνδρα
ἐντραπήσεται.

²⁵ γυνὴ ἀδιάτρεπτος ὡς κύων
λογισθήσεται, ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνῃ τὸν
Κύριον φοβηθήσεται.

²⁶ γυνὴ ἄνδρα ἴδιον τιμῶσα σοφὴ πᾶσι
φανήσεται, ἀτιμάζουσα δὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ
ἀσεβῆς πᾶσι γνωσθήσεται. γυναικὸς ἀγαθῆς
μακάριος ὁ ἀνὴρ, ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν
αὐτοῦ διπλάσιος ἔσται.

²⁷ γυνὴ μεγάλωφωνος καὶ γλωσσώδης ὡς
σάλπιγξ πολέμων εἰς τροπὴν θεωρηθήσεται,
ἀνθρώπου δὲ παντὸς ψυχὴ ὁμοιότροπος
τούτοις, πολέμου ἀκαταστασίαις τὴν ψυχὴν
δαιτηθήσεται].

²⁸ Ἐπὶ δυσὶ λελύπηται ἡ καρδίᾳ μου, καὶ ἐπὶ
τῷ τρίτῳ θυμὸς μοι ἐπῆλθεν· ἀνὴρ
πολεμιστῆς ὑστερῶν δι' ἔνδειαν, καὶ ἄνδρες
συνετοὶ ἐὰν σκυβαλισθῶσιν, ἐπανάγων ἀπὸ
δικαιοσύνης ἐπὶ ἁμαρτίαν· ὁ Κύριος
ἐτοιμάσει εἰς ρομφαίαν αὐτόν.

²⁹ Μόλις ἐξελεῖται ἔμπορος ἀπὸ
πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιωθήσεται κάπηλος
ἀπὸ ἁμαρτίας.

27

¹ ΧΑΡΙΝ διαφόρου πολλοὶ ἡμαρτον, καὶ ὁ
ζητῶν πληθῦναι ἀποστρέψει ὀφθαλμόν.

² ἀναμέσον ἁρμῶν λίθων παγήσεται
πάσσαλος, καὶ ἀναμέσον πράσεως καὶ
ἀγορασμοῦ συντριβήσεται ἁμαρτία.

³ ἔὰν μὴ ἐν φόβῳ Κυρίου κρατήσῃ κατὰ σπουδὴν, ἐν τάχει καταστραφήσεται αὐτοῦ ὁ οἶκος.

⁴ Ἐν σείσματι κοσκίνου διαμένει κοπρία, οὕτως σκύβαλα ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ.

⁵ σκεύη κεραμέως δοκιμάζει κάμιнос, καὶ πειρασμὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ.

⁶ γεώργιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ, οὕτως λόγος ἐνθυμήματος καρδίας ἀνθρώπου.

⁷ πρὸ λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄνδρα, οὗτος γὰρ πειρασμὸς ἀνθρώπων.

⁸ Ἐὰν διώκῃς τὸ δίκαιον, καταλήψῃ καὶ ἐνδύσῃ αὐτὸ ὡς ποδὴν δόξης.

⁹ πετεινὰ πρὸς τὰ ὅμοια αὐτοῖς καταλύσει, καὶ ἀλήθεια πρὸς τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν ἐπανήξει.

¹⁰ λέων θήραν ἐνεδρεύει, οὕτως ἁμαρτία ἐργαζομένους ἄδικα.

¹¹ διήγησις εὐσεβοῦς διαπαντὸς σοφία, ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται.

¹² εἰς μέσον ἄσυνέτων συντήρησον καιρόν, εἰς μέσον δὲ διανοουμένων ἐνδελέχιζε.

¹³ διήγησις μωρῶν προσόχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐτῶν ἐν σπατάλῃ ἁμαρτίας.

¹⁴ λαλιὰ πολυόρκου ὀρθώσει τρίχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν ἐμφραγμὸς ὠτίων.

¹⁵ ἔκχυσις αἵματος μάχη ὑπερηφάνων, καὶ ἡ διαλοιδόρησις αὐτῶν ἀκοὴ μοχθηρά.

¹⁶ Ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἀπώλεσε πίστιν, καὶ οὐ μὴ εὖρη φίλον πρὸς τὴν ψυχὴν

αὐτοῦ.

¹⁷ στέρξον φίλον καὶ πιστώθητι μετ' αὐτοῦ·
ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ μυστήρια αὐτοῦ, οὐ μὴ
καταδιώξης ὀπίσω αὐτοῦ.

¹⁸ καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν
ἐχθρὸν αὐτοῦ, οὕτως ἀπώλεσας τὴν φιλίαν
τοῦ πλησίον·

¹⁹ καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπέλυσας,
οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον καὶ οὐ θηρεύσεις
αὐτόν.

²⁰ μὴ αὐτὸν διώξης, ὅτι μακρὰν ἀπέστη καὶ
ἐξέφυγεν ὡς δορκὰς ἐκ παγίδος.

²¹ ὅτι τραῦμά ἐστι καταδιῆσαι καὶ
λοιδορίας ἐστὶ διαλλαγή, ὁ δὲ ἀποκαλύψας
μυστήρια ἀπήλπισεν.

²² Διανεύων ὀφθαλμῷ τεκταίνει κακά, καὶ
οὐδεὶς αὐτὸν ἀποστήσει ἀπ' αὐτοῦ·

²³ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκανεῖ
στόμα σου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων σου
ἐκθαυμάσει, ὕστερον δὲ διαστρέψει τὸ στόμα
αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς λόγοις σου δώσει
σκάνδαλον.

²⁴ πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐχ ὡμοίωσα αὐτῷ,
καὶ ὁ Κύριος μισήσει αὐτόν.

²⁵ ὁ βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφαλὴν
αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία διελεῖ
τραύματα.

²⁶ ὁ ὀρύσσων βόθρον εἰς αὐτὸν ἐμπεσεῖται,
καὶ ὁ ἰστῶν παγίδα ἐν αὐτῇ ἀλώσεται.

²⁷ ὁ ποιῶν πονηρὰ εἰς αὐτὸν κυλισθήσεται,
καὶ οὐ μὴ ἐπιγνῶ πόθεν ἔκει αὐτῷ.

²⁸ ἐμπαιγμὸς καὶ ὄνειδισμὸς ὑπερηφάνων,

καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς λέων ἐνεδρεύσει αὐτόν.

²⁹ παγίδι ἀλώσονται οἱ εὐφραινόμενοι
πτώσει εὐσεβῶν, καὶ ὁδύνη καταναλώσει
αὐτοὺς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν.

³⁰ Μῆνις καὶ ὀργὴ καὶ ταῦτά ἐστι
βδελύγματα καὶ ἀνὴρ ἀμαρτωλὸς ἐγκρατὴς
ἔσται αὐτῶν.

28

¹ Ο ΕΚΔΙΚΩΝ παρὰ Κυρίου εὐρήσει
ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ διατηρῶν
διατηρήσει.

² ἄφες ἀδίκημα τῷ πλησίον σου, καὶ τότε
δεηθέντος σου αἱ ἀμαρτίαι σου λυθήσονται.

³ ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργήν, καὶ
παρὰ Κυρίου ζητεῖ ἴασιν;

⁴ ἐπ' ἄνθρωπον ὅμοιον αὐτῷ οὐκ ἔχει
ἔλεος, καὶ περὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ δεῖται;

⁵ αὐτὸς σὰρξ ὧν διατηρεῖ μῆνιν, τίς
ἐξιλάσεται τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ;

⁶ μνήσθητι τὰ ἔσχατα καὶ παῦσαι
ἐχθραίνων, καταφθορὰν καὶ θάνατον, καὶ
ἔμμενε ἐντολαῖς.

⁷ μνήσθητι ἐντολῶν καὶ μὴ μηνίσης τῷ
πλησίον, καὶ διαθήκην Ὑψίστου καὶ πάριδε
ἄγνοϊαν.

⁸ ἀπόσχου ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλαττώσεις
ἀμαρτίας· ἄνθρωπος γὰρ θυμώδης ἐκκαύσει
μάχην,

⁹ καὶ ἀνὴρ ἀμαρτωλὸς ταραῖξει φίλους καὶ
ἀνὰ μέσον εἰρηνευόντων ἐμβάλλει διαβολήν.

¹⁰ κατὰ τὴν ὕλην τοῦ πυρὸς οὕτως ἐκκαυθήσεται, καὶ κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἔσται, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον ἀνυψώσει ὀργὴν αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν στερέωσιν τῆς μάχης ἐκκαυθήσεται.

¹¹ ἔρις κατασπευδομένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μάχη κατασπεύδουσα ἐκχέει αἷμα.

¹² ἐὰν φυσήσης εἰς σπινθῆρα, ἐκκαήσεται, καὶ ἐὰν πτύσης ἐπ' αὐτόν, σβεσθήσεται· καὶ ἀμφοτέρα ἐκ τοῦ στόματός σου ἐκπορεύεται.

¹³ Ψίθυρον καὶ δίγλωσσον καταράσασθε, πολλοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν.

¹⁴ γλῶσσα τρίτη πολλοὺς ἐσάλεψε καὶ διέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος καὶ πόλεις ὀχυρὰς καθεῖλε καὶ οἰκίας μεγιστάνων κατέστρεψε.

¹⁵ γλῶσσα τρίτη γυναικας ἀνδρείας ἐξέβαλε καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς τῶν πόνων αὐτῶν.

¹⁶ ὁ προσέχων αὐτῇ οὐ μὴ εὖρη ἀνάπαυσιν, οὐδὲ κατασκηνώσει μεθ' ἡσυχίας.

¹⁷ πληγὴ μαστιγὸς ποιεῖ μώλωπας, πληγὴ δὲ γλώσσης συγκλάσει ὅστᾳ.

¹⁸ πολλοὶ ἔπεσαν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ ὥς οἱ πεπτωκότες διὰ γλῶσσαν.

¹⁹ μακάριος ὁ σκεπασθεὶς ἀπ' αὐτῆς, ὃς οὐ διήλθεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆς, ὃς οὐχ εἵλκυσε τὸν ζυγὸν αὐτῆς καὶ ἐν τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς οὐκ ἐδέθη.

²⁰ ὁ γὰρ ζυγὸς αὐτῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς δεσμοὶ χάλκεοι.

²¹ θάνατος πονηρὸς ὁ θάνατος αὐτῆς, καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ ἄδης αὐτῆς. ²²οὐ μὴ κρατήσῃ εὐσεβῶν, καὶ ἐν τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ καήσονται.

²³ οἱ καταλείποντες Κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς αὐτήν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαήσεται καὶ οὐ μὴ σβεσθῇ· ἐξαποσταλήσεται ἐπ' αὐτοῖς ὡς λέων, καὶ ὡς πάρδαλις λυμανεῖται αὐτούς.

²⁴ ἴδε περίφραξον τὸ κτῆμά σου ἀκάνθαις, τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσίον κατάδησον·

²⁵ καὶ τοῖς λόγοις σου ποίησον ζυγὸν καὶ σταθμόν, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν.

²⁶ πρόσεχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτῇ, μὴ πέσῃς κατέναντι ἐνεδρεύοντος.

29

¹ Ο ΠΟΙΩΝ ἔλεος δανειεῖ τῷ πλησίον, καὶ ὁ ἐπισχύων τῇ χειρὶ αὐτοῦ τηρεῖ ἐντολάς.

² δάνεισον τῷ πλησίον ἐν καιρῷ χρείας αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ πλησίον εἰς τὸν καιρόν·

³ στερέωσον λόγον καὶ πιστώθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐρήσεις τὴν χρεῖαν σου.

⁴ πολλοὶ ὡς εὖρεμα ἐνόμισαν δάνος καὶ παρέσχον πόνον τοῖς βοηθήσασιν αὐτοῖς.

⁵ ἕως οὗ λάβῃ, καταφιλήσῃ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλησίον ταπεινώσῃ φωνήν· καὶ ἐν καιρῷ ἀποδόσεως παρελκύσει χρόνον καὶ ἀποδώσει λόγους ἀκηδίας καὶ τὸν καιρὸν αἰτιάσεται.

⁶ ἔὰν ἰσχύσῃ, μόλις κομίζεται τὸ ἥμισυ καὶ λογιεῖται αὐτὸ ὡς εὖρεμα· εἰ δὲ μή, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῶν χρημάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτίσαστο αὐτὸν ἐχθρὸν δωρεάν· κατάρας καὶ λοιδορίας ἀποδώσει αὐτῷ καὶ ἀντὶ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ ἀτιμίαν.

⁷ πολλοὶ οὖν χάριν πονηρίας ἀπέστρεψαν, ἀποστερηθῆναι δωρεάν εὐλαβήθησαν.

⁸ πλὴν ἐπὶ ταπεινῷ μακροθύμησον καὶ ἐπ' ἔλεημοσύνην μὴ παρελκύσῃς αὐτόν.

⁹ χάριν ἐντολῆς ἀντιλαβοῦ πένητος καὶ κατὰ τὴν ἐνδειαν αὐτοῦ μὴ ἀποστρέψῃς αὐτὸν κενόν.

¹⁰ ἀπόλεσον ἀργύριον δι' ἀδελφὸν καὶ φίλον, καὶ μὴ ἰωθήτω ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν.

¹¹ θεὸς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς Ὑψίστου, καὶ λυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον.

¹² σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς ταμείοις σου, καὶ αὕτη ἐξελεῖταί σε ἐκ πάσης κακώσεως·

¹³ ὑπὲρ ἀσπίδα κράτους καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναντι ἐχθροῦ πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ.

¹⁴ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγγυήσεται τὸν πλησίον, καὶ ὁ ἀπολωλεκὼς αἰσχύνην καταλήψει αὐτόν.

¹⁵ Χάριτας ἐγγύου μὴ ἐπιλάβῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ.

¹⁶ ἀγαθὰ ἐγγύου ἀνατρέψει ἀμαρτωλός, καὶ ἀχάριστος ἐν διανοίᾳ ἐγκαταλείψει ρυσάμενον.

17 ἐγγύη πολλοὺς ἀπώλεσε κατευθύνοντας
καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κύμα θαλάσσης·
ἄνδρας δυνατοὺς ἀπώκισε καὶ ἐπλανήθησαν
ἐν ἔθνεσιν ἀλλοτρίοις.

19 ἁμαρτωλὸς ἐμπεσὼν εἰς ἐγγύην καὶ
διώκων ἐργολαβίας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις.

20 ἀντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμιν
σου καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσης.

21 Ἀρχὴ ζωῆς ὕδωρ καὶ ἄρτος καὶ ἱμάτιον
καὶ οἶκος καλύπτων ἀσχημοσύνην.

22 κρείσσων βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπη
δοκῶν ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρίοις.

23 ἐπὶ μικρῷ καὶ μεγάλῳ εὐδοκίαν ἔχε, καὶ
ὄνειδισμόν παροικίας οὐ μὴ ἀκούσης.

24 ζῶν πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν, καὶ οὗ
παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξει στόμα.

25 ξενιεῖς καὶ ποτιεῖς εἰς ἀχάριστα καὶ πρὸς
ἐπὶ τούτοις πικρὰ ἀκούση·

26 παρέλθε, πάροικε, κόσμησον τράπεζαν,
καὶ εἴτι ἐν τῇ χειρί σου, ψώμισόν με.

27 ἔξελθε, πάροικε, ἀπὸ προσώπου δόξης,
ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός, χρειὰ τῆς οἰκίας.

28 βαρέα ταῦτα ἀνθρώπῳ ἔχοντι φρόνησιν,
ἐπιτίμησις οἰκίας καὶ ὄνειδισμὸς δανειστοῦ.

30

1 ΠΕΡΙ ΤΕΚΝΩΝ. Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν
αὐτοῦ ἐνδελεχήσει μάστιγας αὐτῷ, ἵνα
εὐφρανθῇ ἐπ' ἐσχάτῳ αὐτοῦ.

² ὁ παιδεύων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὀνήσεται ἐπ' αὐτῷ καὶ ἀνὰ μέσον γνωρίμων ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται·

³ ὁ διδάσκων τὸν υἱὸν αὐτοῦ παραζηλώσει τὸν ἐχθρὸν καὶ ἔναντι φίλων ἐπ' αὐτῷ ἀγαλλιάσεται.

⁴ ἔτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὥς οὐκ ἀπέθανεν· ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε μετ' αὐτόν.

⁵ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε καὶ εὐφράνθη καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ οὐκ ἔλυπήθη.

⁶ ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλιπεν ἔκδικον καὶ τοῖς φίλοις ἀνταποδιδόντα χάριν.

⁷ περιψύχων υἱὸν καταδεσμεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πάσῃ βοῇ ταραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ.

⁸ ἵππος ἀδάμαστος ἀποβαίνει σκληρός, καὶ υἱὸς ἀνειμένος ἐκβαίνει προαλής.

⁹ τιθήνησον τέκνον, καὶ ἐκθαμβήσει σε· σύμπαιξον αὐτῷ, καὶ λυπήσει σε.

¹⁰ μὴ συγγελάσης αὐτῷ, ἵνα μὴ συνοδυνηθῇς, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ γομφιάσεις τοὺς ὀδόντας σου.

¹¹ μὴ δῶς αὐτῷ ἐξουσία ἐν νεότητι· θλάσον τὰς πλευρὰς αὐτοῦ, ὥς ἔστι νήπιος, μήποτε σκληρυνθεὶς ἀπειθήσῃ σοι. [καὶ μὴ παρίδῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ.

¹² κάμψον τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι].

¹³ παίδευσον τὸν υἱόν σου καὶ ἔργασαι ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀσχημοσύνῃ αὐτοῦ προσκόψῃς.

ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΑΣ. ¹⁴ Κρείσσων πτωχὸς ὑγιῆς καὶ ἰσχύων τῇ ἔξει ἢ πλούσιος μεμαστιγμένος εἰς σῶμα αὐτοῦ.

¹⁵ ὑγίεια καὶ εὐεξία βέλτιον παντὸς χρυσίου, καὶ σῶμα εὐρωστον ἢ ὄλβος ἀμέτρητος.

¹⁶ οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγιείας σώματος, καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας.

¹⁷ κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν καὶ ἀνάπαυσις αἰῶνος ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον.

¹⁸ ἀγαθὰ ἐκκεχυμένα ἐπὶ στόματι κεκλεισμένῳ, θέματα βρωμάτων παρακείμενα ἐπὶ τάφῳ.

¹⁹ τί συμφέρει κάρπωσις εἰδώλῳ; οὔτε γὰρ ἔδεται οὔτε μὴ ὀσφρανθῇ· οὕτως ὁ ἐκδιωκόμενος ὑπὸ Κυρίου,

²⁰ βλέπων ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ στενάζων ὥσπερ εὐνοῦχος περιλαμβάνων παρθένον καὶ στενάζων.

²¹ μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν ψυχὴν σου καὶ μὴ θλίψης σεαυτὸν ἐν βουλῇ σου.

²² εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπου, καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέρευσις.

²³ ἀγάπα τὴν ψυχὴν σου καὶ παρακάλει τὴν καρδίαν σου καὶ λύπην μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ· πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἡ λύπη, καὶ οὐκ ἔστιν ὠφέλεια ἐν αὐτῇ.

²⁴ ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας, καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.

²⁵ λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσμασι τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελήσεται.

31

¹ ΑΓΡΥΠΝΙΑ πλούτου ἐκτῆκει σάρκας, καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ ἀφιστᾷ ὕπνον.

² μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσῃ νυσταγμόν, καὶ ἄρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνος.

³ ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρημάτων καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλαται τῶν τρυφημάτων αὐτοῦ.

⁴ ἐκοπίασε πτωχὸς ἐν ἐλαττώσει βίου καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐπιδεῆς γίνεται.

⁵ ὁ ἀγαπῶν χρυσίον οὐ δικαιοθήσεται, καὶ ὁ διώκων διαφθορὰν αὐτὸς πλησθήσεται.

⁶ πολλοὶ ἐδόθησαν εἰς πτώμα χάριν χρυσίου, καὶ ἐγενήθη ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.

⁷ ζύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς ἐνθουσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἀλώσεται ἐν αὐτῷ.

⁸ μακάριος πλούσιος, ὃς εὐρέθη ἄμωμος καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου οὐκ ἐπορεύθη·

⁹ τίς ἐστι; καὶ μακαριοῦμεν αὐτόν, ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ αὐτοῦ.

¹⁰ τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτελειώθη; καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς καύχησιν. τίς ἐδύνατο παραβῆναι καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποιῆσαι κακὰ καὶ οὐκ ἐποίησε;

¹¹ στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐλεημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγῆσεται ἐκκλησία.

¹² Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης ἐκάθισας, μὴ ἀνοίξης ἐπ' αὐτῆς φάρυγγά σου καὶ μὴ εἴπης· πολλά γε τὰ ἐπ' αὐτῆς.

¹³ μνήσθητι ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός·
πονηρότερον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισται; διὰ
τοῦτο ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.

¹⁴ οὐ ἂν ἐπιβλέψῃ, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρα καὶ
μὴ συνθλίβῃς αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ.

¹⁵ νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ καὶ ἐπὶ
παντὶ πράγματι διανοοῦ.

¹⁶ φάγε ὡς ἄνθρωπος τὰ παρακείμενά σοι
καὶ μὴ διαμασῶ, μὴ μισηθῇς.

¹⁷ παῦσαι πρῶτος χάριν παιδείας καὶ μὴ
ἀπληστεύου, μήποτε προσκόψῃς·

¹⁸ καὶ εἰ ἀνὰ μέσον πλειόνων ἐκάθισας,
πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτείνῃς τὴν χεῖρά σου.

¹⁹ Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ πεπαιδευμένῳ τὸ
ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ οὐκ
ἀσθμαίνει.

²⁰ ὕπνος ὑγιείας ἐπὶ ἐντέρω μετρίῳ, ἀνέστη
πρωί, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. πόνος
ἀγρυπνίας καὶ χολέρας καὶ στρόφος μετὰ
ἀνδρὸς ἀπλήστου.

²¹ καὶ εἰ ἐβιάσθῃς ἐν ἐδέσμασιν, ἀνάστα
μεσοπωρῶν καὶ ἀναπαύσῃ.

²² ἄκουσόν μου, τέκνον, καὶ μὴ
ἐξουδενώσης με, καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὐρήσεις
τοὺς λόγους μου· ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου
γίνου ἐντρεχής, καὶ πᾶν ἄρρώστημα οὐ μὴ
σοι ἀπαντήσῃ.

²³ λαμπρὸν ἐπ' ἄρτοις εὐλογήσῃ χεῖλη, καὶ
μαρτυρία τῆς καλλονῆς αὐτοῦ πιστή.

²⁴ πονηρῷ ἐπ' ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ
ἡ μαρτυρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἀκριβής.

²⁵ Ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ὁ οἶνος.

²⁶ κάμινος δοκιμάζει στόμα ἐν βαφῇ, οὕτως οἶνος καρδίας ἐν μάχῃ ὑπερηφάνων.

²⁷ ἔπισον ζωῆς οἶνος ἀνθρώπῳ, ἐὰν πίνῃς αὐτὸν μέτρῳ αὐτοῦ. τίς ζωὴ ἐλασσομένῳ οἴνῳ; καὶ αὐτὸς ἔκτισται εἰς εὐφροσύνην ἀνθρώποις.

²⁸ ἀγαλλίαμα καρδίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πινόμενος ἐν καιρῷ αὐτάρκης.

²⁹ πικρία ψυχῆς οἶνος πινόμενος πολὺς ἐν ἐρεθισμῷ καὶ ἀντιπτώματι.

³⁰ πληθύνει μέθη θυμὸν ἄφρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττῶν ἰσχὺν καὶ προσποιῶν τραύματα.

³¹ ἐν συμποσίῳ οἴνου μὴ ἐλέγξης τὸν πλησίον καὶ μὴ ἐξουδενώσης αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ αὐτοῦ· λόγον ὀνειδισμοῦ μὴ εἴπῃς αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαιτήσει.

32

¹ ΠΕΡΙ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. Ἐγούμενόν σε κατέστησαν; μὴ ἐπαίρου· γίνου ἐν αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν, φρόντισον αὐτῶν καὶ οὕτω κάθισον.

² καὶ πᾶσαν τὴν χρεῖαν σου ποιήσας ἀνάπεσε, ἵνα εὐφρανθῇς δι' αὐτοὺς καὶ εὐκοσμίας χάριν λάβῃς στέφανον.

³ λάλησον, πρεσβύτερε, πρέπει γάρ σοι, ἐν ἀκριβεῖ ἐπιστήμῃ καὶ μὴ ἐμποδίσῃς μουσικά.

⁴ ὅπου ἀκρόαμα, μὴ ἐκχέης λαλιὰν καὶ ἀκαίρως μὴ σοφίζου.

⁵ σφραγὶς ἄνθρακος ἐπὶ κόσμῳ χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν συμποσίῳ οἴνου.

⁶ ἐν κατασκευάσματι χρυσῷ σφραγὶς σμαράγδου, μέλος μουσικὸν ἐφ' ἥδεϊ οἴνῳ.

⁷ Λάλησον, νεανίσκε, εἰ χρεῖα σου, μόλις δις ἂν ἐπερωτηθῇς·

⁸ κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλίγοις πολλά· γίνου ὡς γινώσκων καὶ ἅμα σιωπῶν.

⁹ ἐν μέσῳ μεγιστάνων μὴ ἐξισάζου καὶ ἑτέρου λέγοντος μὴ πολλὰ ἀδολέσχει.

¹⁰ πρὸ βροντῆς κατασπεύδει ἀστραπή, καὶ πρὸ αἰσχυνητοῦ προελεύσεται χάρις.

¹¹ ἐν ὥρᾳ ἐξεγείρου καὶ μὴ οὐράγει, ἀπότρεχε εἰς οἶκον καὶ μὴ ραθύμει·

¹² ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει τὰ ἐνθυμήματά σου καὶ μὴ ἀμάρτης λόγῳ ὑπερηφάνῳ.

¹³ καὶ ἐπὶ τούτοις εὐλόγησον τὸν ποιήσαντά σε καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ.

¹⁴ Ὁ φοβούμενος Κύριον ἐκδέξεται παιδείαν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες εὐρήσουσιν εὐδοκίαν.

¹⁵ ὁ ζητῶν νόμον ἐμπλησθήσεται αὐτοῦ, καὶ ὁ ὑποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν αὐτῷ.

¹⁶ οἱ φοβούμενοι Κύριον εὐρήσουσι κρίμα καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐξάψουσιν.

¹⁷ ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς ἐκκλίνει ἐλεγμὸν καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ εὐρήσει σύγκριμα.

18 Ἄνῆρ βουλῆς οὐ μὴ παρίδῃ διανόημα,
ἀλλότριος καὶ ὑπερήφανος οὐ καταπτῆξει
φόβον, καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μετ' αὐτοῦ ἄνευ
βουλῆς.

19 ἄνευ βουλῆς μηθὲν ποιήσης καὶ ἐν τῷ
ποιῆσαί σε μὴ μεταμελοῦ.

20 ἐν ὁδῷ ἀντιπτώματος μὴ πορεύου καὶ μὴ
προσκόψῃς ἐν λιθώδεσι.

21 μὴ πιστεύσης ἐν ὁδῷ ἀπροσκόπῳ,

22 καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σου φύλαξαι.

23 ἐν παντὶ ἔργῳ πίστευε τῇ ψυχῇ σου, καὶ
γὰρ τοῦτό ἐστι τήρησις ἐντολῶν.

24 ὁ πιστεύων νόμῳ προσέχει ἐντολαῖς, καὶ
ὁ πεποιθὼς Κυρίῳ οὐκ ἐλαττωθήσεται.

33

1 Τῇ φοβουμένῳ Κύριον οὐκ ἀπαντήσῃ
κακόν, ἀλλ' ἐν πειρασμῷ καὶ πάλιν
ἐξελεῖται.

2 ἄνῆρ σοφὸς οὐ μισήσει νόμον, ὁ δὲ
ὑποκρινόμενος ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν καταιγίδι
πλοῖον.

3 ἄνθρωπος συνετὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ, καὶ
ὁ νόμος αὐτῷ πιστὸς ὡς ἐρώτημα δῆλων.

4 ἐτοίμασον λόγον καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
σύνδησον παιδείαν καὶ ἀποκρίθητι.

5 τροχὸς ἀμάξης σπλάγχνα μωροῦ, καὶ ὡς
ἄξων στρεφόμενος ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ.

6 ἵππος εἰς ὀχείαν ὡς φίλος μωκός,
ὑποκάτω παντὸς ἐπικαθημένου χρεμετίζει.

7 Διατὶ ἡμέρα ἡμέρας ὑπερέχει, καὶ πᾶν φῶς
ἡμέρας ἐνιαυτοῦ ἀφ' ἡλίου;

⁸ ἐν γνώσει Κυρίου διεχωρίσθησαν, καὶ ἡλλοίωσε καιροὺς καὶ ἐορτάς·

⁹ ἀπ' αὐτῶν ἀνύψωσε καὶ ἡγίασε καὶ ἐξ αὐτῶν ἔθηκεν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν.

¹⁰ καὶ ἄνθρωποι πάντες ἀπὸ ἐδάφους, καὶ ἐκ γῆς ἐκτίσθη Ἀδάμ.

¹¹ ἐν πλήθει ἐπιστήμης Κύριος διεχώρισεν αὐτοὺς καὶ ἡλλοίωσε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

¹² ἐξ αὐτῶν εὐλόγησε καὶ ἀνύψωσε καὶ ἐξ αὐτῶν ἡγίασε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἤγγισεν· ἀπ' αὐτῶν κατηράσατο καὶ ἐταπείνωσε καὶ ἀνέστρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ στάσεως αὐτῶν.

¹³ ὥς πηλὸς κεραμέως ἐν χειρὶ αὐτοῦ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, οὕτως ἄνθρωποι ἐν χειρὶ τοῦ ποιήσαντος αὐτοὺς ἀποδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

¹⁴ ἀπέναντι τοῦ κακοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀπέναντι τοῦ θανάτου ἡ ζωή· οὕτως ἀπέναντι εὐσεβοῦς ἀμαρτωλός.

¹⁵ καὶ οὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ Ὑψίστου, δύο δύο, ἐν κατέναντι τοῦ ἐνός.

¹⁶ Κἀγὼ ἔσχατος ἡγρύπνησα ὥς καλαμώμενος ὀπίσω τρυγητῶν·

¹⁷ ἐν εὐλογίᾳ Κυρίου ἔφθασα καὶ ὥς τρυγῶν ἐπλήρωσα ληνόν.

¹⁸ κατανοήσατε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ζητοῦσι παιδείαν.

¹⁹ ἀκούσατέ μου, μεγιστάνες λαοῦ, καὶ οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησίας, ἐνωτίσασθε·

²⁰ υἱῷ καὶ γυναικί, ἀδελφῷ καὶ φίλῳ μὴ δῶς ἐξουσίαν ἐπὶ σὲ ἐν ζωῇ σου· καὶ μὴ δῶς

ἐτέρω τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμεληθεὶς
δέῃ περὶ αὐτῶν.

²¹ ἕως ἔτι ζῆς καὶ πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλάξῃς
σεαυτὸν πάσῃ σαρκί.

²² κρείσσων γάρ ἐστι τὰ τέκνα δεθηῆναί
σου ἢ σὲ ἐμβλέπειν εἰς χεῖρας υἱῶν σου.

²³ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου γίνου ὑπεράγων,
μὴ δῶς μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου.

²⁴ ἐν ἡμέρᾳ συντελείας ἡμερῶν ζωῆς σου
καὶ ἐν καιρῷ τελευτῆς διαδός κληρονομίαν.

ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΩΝ. ²⁵ Χορτάσματα καὶ ράβδος
καὶ φορτία ὄνω, ἄρτος καὶ παιδεΐα καὶ ἔργον
οἰκέτη.

²⁶ ἔργασαι ἐν παιδί, καὶ εὐρήσεις ἀνάπαυσιν·
ἄνεις χεῖρας αὐτῷ, καὶ ζητήσῃ ἐλευθερίαν.

²⁷ ζυγὸς καὶ ἱμᾶς κάμψουσι τράχηλον, καὶ
οἰκέτη κακούργω στρέβλαι καὶ βάσανοι.

²⁸ ἔμβαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν. ἵνα μὴ ἀργῇ,
πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία.

²⁹ εἰς ἔργα κατάρτησον, καθὼς πρέπει αὐτῷ,
κὰν μὴ πειθαρχῇ, βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ.

³⁰ καὶ μὴ περισσεύσης ἐν πάσῃ σαρκί, καὶ
ἄνευ κρίσεως μὴ ποιήσης μηδέν.

³¹ εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἔστω ὡς σύ, ὅτι ἐν
αἵματι ἐκτήσω αὐτόν.

³² εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἄγε αὐτὸν ὡς ἀδελφόν,
ὅτι ὡς ἡ ψυχὴ σου ἐπιδεήσεις αὐτοῦ.

³³ ἐὰν κακώσης αὐτὸν καὶ ἀπάρας ἀποδρᾷ, ἐν
ποῖᾳ ὁδῷ ζητήσεις αὐτόν;

34

¹ ΚΕΝΑΙ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς ἀσυνέτω
ἀνδρί, καὶ ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν ἄφρονας.

² ὥς δρασσόμενος σκιᾶς καὶ διώκων
ἄνεμον, οὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις.

³ τοῦτο κατὰ τούτου ὅρασις ἐνυπνίων,
κατέναντι προσώπου ὁμοίωμα προσώπου.

⁴ ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται; καὶ
ἀπὸ ψευδοῦς τί ἀληθεύσει;

⁵ μαντεῖαι καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια
μάταιά ἐστι, καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεται
καρδία.

⁶ ἐὰν μὴ παρὰ Ὑψίστου ἀποσταλῇ ἐν
ἐπισκοπῇ, μὴ δῶς εἰς αὐτὰ τὴν καρδίαν σου.

⁷ πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησε τὰ ἐνύπνια, καὶ
ἐξέπεσον ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτοῖς.

⁸ Ἄνευ ψεύδους συντελεσθήσεται νόμος,
καὶ σοφία στόματι πιστῷ τελείωσις.

⁹ ἄνθρωπος πεπαιδευμένος ἔγνω πολλά, καὶ ὁ
πολύπειρος ἐκδιηγῆσεται σύνεσιν.

¹⁰ ὃς οὐκ ἐπειράθη ὀλίγα οἶδεν, ὁ δὲ
πεπλανημένος πληθυνεῖ πανουργίαν.

¹¹ πολλὰ ἐώρακα ἐν τῇ ἀποπλάνῃσει μου,
καὶ πλείονα τῶν λόγων μου σύνεσίς μου.

¹² πλεονάκις ἕως θανάτου ἐκινδύνευσά καὶ
διεσώθην τούτων χάριν.

¹³ πνεῦμα φοβουμένων Κύριον ζήσεται, ἡ
γὰρ ἐλπίς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώζοντα αὐτούς.

¹⁴ ὁ φοβούμενος Κύριον οὐδὲν
εὐλαβηθήσεται καὶ οὐ μὴ δειλιάσῃ, ὅτι αὐτὸς
ἐλπίς αὐτοῦ.

15 φοβουμένου τὸν Κύριον μακαρία ἡ ψυχὴ·
τίνι ἐπέχει καὶ τίς ἀντιστήριγμα αὐτοῦ;

16 οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας
αὐτόν· ὑπερασπισμὸς δυναστείας καὶ
στήριγμα ἰσχύος, σκέπη ἀπὸ καύσωνος καὶ
σκέπη ἀπὸ μεσημβρίας, φυλακὴ ἀπὸ
προσκόμματος καὶ βοήθεια ἀπὸ πτώσεως,

17 ἀνυψῶν ψυχὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμούς,
ἵασιν διδούς, ζῶην καὶ εὐλογίαν.

18 Θυσιάζων ἐξ ἀδίκου, προσφορὰ
μεμωκημένη, καὶ οὐκ εἰς εὐδοκίαν δωρήματα
ἀνόμων.

19 οὐκ εὐδοκεῖ ὁ Ὑψιστος ἐν προσφοραῖς
ἀσεβῶν, οὐδὲ ἐν πλήθει θυσιῶν ἐξιλάσκεται
ἀμαρτίας.

20 θύων υἱὸν ἑναντι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὁ
προσάγων θυσίαν ἐκ χρημάτων πενήτων.

21 ἄρτος ἐπιδεομένων ζῶη πτωχῶν, ὁ
ἀποστερῶν αὐτὴν ἄνθρωπος αἱμάτων.

22 φονεύων τὸν πλησίον ὁ ἀφαιρούμενος
συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα ὁ ἀποστερῶν
μισθὸν μισθίου.

23 εἷς οἰκοδομῶν, καὶ εἷς καθαιρῶν· τί
ᾠφέλησαν πλεῖον ἢ κόπους;

24 εἷς εὐχόμενος καὶ εἷς καταρῶμενος·
τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεσπότης;

25 βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν
ἀπτόμενος αὐτοῦ, τί ᾠφέλησε τῷ λουτρῷ
αὐτοῦ;

26 οὕτως ἄνθρωπος νηστεύων ἐπὶ τῶν
ἀμαρτιῶν αὐτοῦ καὶ πάλιν πορευόμενος καὶ

τὰ αὐτὰ ποιῶν· τῆς προσευχῆς αὐτοῦ τίς
εἰσακούσεται; καὶ τί ὠφέλησεν ἐν τῷ
ταπεινωθῆναι αὐτόν;

35

¹ Ο ΣΥΝΤΗΡΩΝ νόμον πλεονάζει
προσφοράς, θυσιάζων σωτηρίου ὁ προσέχων
ἐντολαῖς.

² ἀνταποδιδούς χάριν προσφέρων
σεμίδαλιν, καὶ ὁ ποιῶν ἐλεημοσύνην
θυσιάζων αἰνέσεως.

³ εὐδοκία Κυρίου ἀποστῆναι ἀπὸ πονηρίας,
καὶ ἐξιλασμὸς ἀποστῆναι ἀπὸ ἀδικίας.

⁴ μὴ ὀφθῆς ἐν προσώπῳ Κυρίου κενός,
πάντα γὰρ ταῦτα χάριν ἐντολῆς.

⁵ προσφορὰ δικαίου λιπαίνει θυσιαστήριον,
καὶ ἡ εὐωδία αὐτῆς ἔναντι Ὑψίστου.

⁶ θυσία ἀνδρὸς δικαίου δεκτή, καὶ τὸ
μνημόσυνον αὐτῆς οὐκ ἐπιλησθήσεται.

⁷ ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξασον τὸν Κύριον,
καὶ μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχὴν χειρῶν σου.

⁸ ἐν πάσῃ δόσει ἰλάρωσον τὸ πρόσωπόν
σου καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀγίασον δεκάτην.

⁹ δὸς Ὑψίστῳ κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ καὶ ἐν
ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ καθ' εὔρεμα χειρός·

¹⁰ ὅτι Κύριος ἀνταποδιδούς ἐστὶ καὶ
ἐπταπλάσια ἀνταποδώσει σοι.

¹¹ Μὴ δωροκόπει, οὐ γὰρ προσδέξεται·

¹² καὶ μὴ ἔπεχε θυσίᾳ ἀδίκῳ, ὅτι Κύριος
κριτὴς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ δόξα
προσώπου.

¹³ οὐ λήψεται πρόσωπον ἐπὶ πτωχοῦ καὶ δέησιν ἡδικημένου εἰσακούσεται·

¹⁴ οὐ μὴ ὑπερίδῃ ἰκετεῖαν ὀρφανοῦ καὶ χήραν, ἐὰν ἐκχέῃ λαλίαν·

¹⁵ οὐχὶ δάκρυα χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβαίνει καὶ ἡ καταβόησις ἐπὶ τῷ καταγαγόντι αὐτά;

¹⁶ θεραπεύων ἐν εὐδοκίᾳ δεχθήσεται, καὶ ἡ δέησις αὐτοῦ ἕως νεφελῶν συνάψει.

¹⁷ προσευχὴ ταπεινοῦ νεφέλας διῆλθε, καὶ ἕως συνεγγίση, οὐ μὴ παρακληθῇ·

¹⁸ καὶ οὐ μὴ ἀποστῇ, ἕως ἐπισκέψηται ὁ Ὑψιστος. καὶ κρινεῖ δικαίως καὶ ποιήσει κρίσιν.

¹⁹ καὶ ὁ Κύριος οὐ μὴ βραδύνη, οὐδὲ μὴ μακροθυμήσῃ ἐπ' αὐτοῖς,

²⁰ ἕως ἂν συντρίψῃ ὁσφὺν ἀνελεημόνων, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀνταποδώσει ἐκδίκησιν,

²¹ ἕως ἐξάρῃ πλῆθος ὑβριστῶν καὶ σκῆπτρα ἀδίκων συντρίψῃ·

²² ἕως ἀνταποδῶ ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν·

²³ ἕως κρίνῃ τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ εὐφρανεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ.

²⁴ ὠραῖον ἔλεος ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτοῦ, ὥς νεφέλαι ὑετοῦ ἐν καιρῷ ἀβροχίας.

36

¹ ΕΛΕΗΣΟΝ ἡμᾶς, δέσποτα ὁ Θεὸς πάντων, καὶ ἐπίβλεψον καὶ ἐπίβαλε τὸν φόβον σου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη·

² ἔπαρον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ ἔθνη ἀλλότρια,
καὶ ἰδέτωσαν τὴν δυναστείαν σου.

³ ὥσπερ ἐνώπιον αὐτῶν ἡγιασθῆς ἐν ἡμῖν,
οὕτως ἐνώπιον ἡμῶν μεγαλυνθείης ἐν
αὐτοῖς·

⁴ καὶ ἐπιγνώτωσάν σε, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
ἐπέγνωμεν, ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ,
Κύριε.

⁵ ἐγκαίνισον σημεῖα καὶ ἀλλοιώσων
θαυμάσια, δόξασον χεῖρα καὶ βραχίονα
δεξιόν·

⁶ ἔγειρον θυμὸν καὶ ἔκχεον ὀργήν, ἔξαρων
ἀντίδικον καὶ ἔκτριπον ἐχθρόν.

⁷ σπεῦσον καιρὸν καὶ μνήσθητι ὀρκισμοῦ,
καὶ ἐκδιηγησάσθωσαν τὰ μεγαλεῖά σου.

⁸ ἐν ὀργῇ πυρὸς καταβρωθήτω ὁ σωζόμενος,
καὶ οἱ κακοῦντες τὸν λαόν σου εὗροισαν
ἀπώλειαν.

⁹ σύντριπον κεφαλὰς ἀρχόντων ἐχθρῶν
λεγόντων· οὐκ ἔστι πλὴν ἡμῶν.

¹⁰ συνάγαγε πάσας φυλὰς Ἰακώβ, καὶ
κατεκληρονόμησα αὐτοὺς καθὼς ἀπ' ἀρχῆς.

¹¹ ἐλέησον λαόν, Κύριε, κεκλημένον ἐπ'
ὀνόματί σου καὶ Ἰσραήλ, ὃν πρωτογόνῳ
ὠμοίωσας.

¹² οἰκτείρησον πόλιν ἀγιάσματός σου
Ἱερουσαλήμ, πόλιν καταπαύματός σου.

¹³ πλησόν Σιών ἀρεταλογίας σου, καὶ ἀπὸ
τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου.

¹⁴ δὸς μαρτύριον τοῖς ἐν ἀρχῇ κτίσματί σου
καὶ ἔγειρον προφητείας τὰς ἐπ' ὀνόματί σου·

¹⁵ δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσί σε, καὶ οἱ

προφηταί σου ἐμπιστευθήτωσαν.

¹⁶ εἰσάκουσον, Κύριε, δεήσεως ἱκετῶν σου, κατὰ τὴν εὐλογίαν Ἀαρὼν περὶ τοῦ λαοῦ σου,

¹⁷ καὶ γινώσκονται πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς ὅτι σὺ Κύριος εἶ ὁ Θεὸς τῶν αἰώνων.

¹⁸ Πᾶν βρῶμα φάγεται κοιλία, ἔστι δὲ βρῶμα βρώματος κάλλιον.

¹⁹ φάρυγξ γεύεται βρώματα θήρας, οὕτως καρδία συνετὴ λόγους ψευδεῖς.

²⁰ καρδία στρεβλὴ δώσει λύπην, καὶ ἄνθρωπος πολυπείρος ἀνταποδώσει αὐτῷ.

²¹ πάντα ἄρρενα ἐπιδέξεται γυνή, ἔστι δὲ θυγάτηρ θυγατρὸς κρείσσων.

²² κάλλος γυναικὸς ἱλαρύνει πρόσωπον καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνθρώπου ὑπεράγει·

²³ εἰ ἔστιν ἐπὶ γλώσσης αὐτῆς ἔλεος καὶ πρᾶυτης, οὐκ ἔστιν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καθ' υἱοῦς ἀνθρώπων.

²⁴ ὁ κτώμενος γυναῖκα ἐνάρχεται κτήσεως, βοηθὸν κατ' αὐτὸν καὶ στύλον ἀναπαύσεως.

²⁵ οὗ οὐκ ἔστι φραγμός, διαρπαγῆσεται κτῆμα, καὶ οὗ οὐκ ἔστι γυνή, στενάζει πλανώμενος.

²⁶ τίς γὰρ πιστεύσει εὐζώνῳ ληστῇ σφαλλομένῳ ἐκ πόλεως εἰς πόλιν;

²⁷ οὕτως ἀνθρώπῳ μὴ ἔχοντι νοσσιὰν καὶ καταλύοντι οὗ ἔὰν ὀψίση.

37

¹ ΠΑΣ φίλος ἐρεῖ· ἐφιλίασα αὐτῷ καγώ, ἀλλ' ἔστι φίλος ὀνόματι μόνον φίλος.

² οὐχὶ λύπη ἔνι ἕως θανάτου ἑταῖρος καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν;

³ ὦ πονηρὸν ἐνθύμημα, πόθεν ἐνεκυλίσθης καλύψαι τὴν ξηρὰν ἐν δολιότητι;

⁴ ἑταῖρος φίλου ἐν εὐφροσύνῃ ἡδεταὶ καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως ἔσται ἀπέναντι·

⁵ ἑταῖρος φίλῳ συμπονεῖ χάριν γαστρος, ἔναντι πολέμου λήπεται ἀσπίδα.

⁶ μὴ ἐπιλάθῃ φίλου ἐν τῇ ψυχῇ σου, καὶ μὴ ἀμνημονήσῃς αὐτοῦ ἐν τοῖς χρήμασί σου.

⁷ Πᾶς σύμβουλος ἐξαίρει βουλήν, ἀλλ' ἔστι συμβουλεύων εἰς ἑαυτόν.

⁸ ἀπὸ συμβούλου φύλαξον τὴν ψυχὴν σου καὶ γνῶθι πρότερον τίς αὐτοῦ χρεία καὶ γὰρ αὐτὸς ἑαυτῷ βουλεύσεται, μήποτε βάλῃ ἐπὶ σοὶ κλῆρον

⁹ καὶ εἴπῃ σοι· καλὴ ἡ ὁδός σου, καὶ στήσεται ἐξ ἐναντίας ἰδεῖν τὸ συμβησόμενόν σοι.

¹⁰ μὴ βουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε καὶ ἀπὸ τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν.

¹¹ μετὰ γυναικὸς περὶ τῆς ἀντιζήλου αὐτῆς καὶ μετὰ δειλοῦ περὶ πολέμου, μετὰ ἐμποροῦ περὶ μεταβολίας καὶ μετὰ ἀγοράζοντος περὶ πράσεως, μετὰ βασκάνου περὶ εὐχαριστίας καὶ μετὰ ἀνελεήμονος περὶ χρηστοθείας, μετὰ ὀκνηροῦ περὶ παντὸς ἔργου καὶ μετὰ μισθίου ἐφεστίου περὶ συντελείας, οἰκέτῃ ἀργῷ περὶ πολλῆς ἐργασίας, μὴ ἔπεχε ἐπὶ τούτοις περὶ πάσης συμβουλίας·

¹² ἀλλ' ἢ μετὰ ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ἐνδελέχιζε, ὃν ἂν ἐπιγνῶς συντηροῦντα ἐντολάς, ὃς ἐν

τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἐὰν πταίῃς, συναλγήσει σοι.

¹³ καὶ βουλὴν καρδίας στῆσον, οὐ γάρ ἔστι σοι πιστότερος αὐτῆς·

¹⁴ ψυχὴ γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλλειν ἐνίστε εἴωθεν ἢ ἐπὶ σκοποὶ ἐπὶ μετεώρου καθήμενοι ἐπὶ σκοπῆς.

¹⁵ καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις δεήθητι Ὑψίστου, ἵνα εὐθύνη ἐν ἀληθείᾳ τὴν ὁδόν σου.

¹⁶ Ἀρχὴ παντὸς ἔργου λόγος, καὶ πρὸ πάσης πράξεως βουλή.

¹⁷ ἵχνος ἀλλοιώσεως καρδίας τέσσαρα μέρη ἀνατέλλει,

¹⁸ ἀγαθὸν καὶ κακόν, ζωὴ καὶ θάνατος, καὶ ἡ κυριεύουσα ἐνδελεχῶς αὐτῶν γλῶσσά ἐστιν.

¹⁹ ἔστιν ἀνὴρ πανοῦργος πολλῶν παιδευτής, καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρηστός ἐστιν.

²⁰ ἔστι σοφιζόμενος ἐν λόγοις μισητός, οὗτος πάσης τροφῆς καθυστερήσει·

²¹ οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ Κυρίου χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐστερήθη.

²² ἔστι σοφὸς τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ, καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐπὶ στόματος πιστοί.

²³ ἀνὴρ σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύσει, καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πιστοί.

²⁴ ἀνὴρ σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας, καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὀρώντες.

²⁵ ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ Ἰσραὴλ ἀναρίθμητοι.

²⁶ ὁ σοφὸς ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει πίστιν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζῆσεται εἰς τὸν

αἰῶνα.

²⁷ Τέκνον, ἐν τῇ ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχὴν σου καὶ ἰδὲ τί πονηρὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῶς αὐτῇ·

²⁸ οὐ γὰρ πάντα πᾶσι συμφέρει, καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ εὐδοκεῖ.

²⁹ μὴ ἀπληστεύου ἐν πάσῃ τρυφῇ καὶ μὴ ἐκχυθῇς ἐπὶ ἐδεσμάτων·

³⁰ ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσται πόνος, καὶ ἡ ἀπληστία ἐγγιεῖ ἕως χολέρας.

³¹ δι' ἀπληστίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν, ὁ δὲ προσέχων προσθήσει ζωὴν.

38

¹ ΤΙΜΑ ἱατρὸν πρὸς τὰς χρείας αὐτοῦ τιμαῖς αὐτοῦ, καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισε Κύριος·

² παρὰ γὰρ Ὑψίστου ἐστὶν ἱασις, καὶ παρὰ βασιλέως λήψεται δόμα.

³ ἐπιστήμη ἱατροῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔναντι μεγιστάνων θαυμασθήσεται.

⁴ Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα, καὶ ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθεῖ αὐτοῖς.

⁵ οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ εἰς τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ;

⁶ καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ·

⁷ ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευσε καὶ ἦρε τὸν πόνον αὐτοῦ,

⁸ μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μεῖγμα, καὶ οὐ μὴ συντελέσῃ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστὶν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.

⁹ Τέκνον, ἐν ἄρρωσθήματί σου μὴ παράβλεπε, ἀλλ' εὗξαι Κυρίῳ, καὶ αὐτὸς ἰάσεται σε.

¹⁰ ἀπόστησον πλημμέλειαν καὶ εὖθυνον χειῖρας, καὶ ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καθάρισον καρδίαν.

¹¹ δὸς εὐωδίαν καὶ μνημόσυνον σεμιδάλεως καὶ λίπανον προσφορὰν ὥς μὴ ὑπάρχων.

¹² καὶ ἱατρῷ δὸς τόπον, καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισε Κύριος, καὶ μὴ ἀποστήτω σου, καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεῖα.

¹³ ἔστι καιρὸς ὅτε καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐοδία·

¹⁴ καὶ γὰρ αὐτοὶ Κυρίου δεηθήσονται, ἵνα εὐοδώσῃ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν καὶ ἴασιν χάριν ἐμβιώσεως.

¹⁵ ὁ ἁμαρτάνων ἔναντι τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἐμπέσοι εἰς χειῖρας ἱατροῦ.

¹⁶ Τέκνον, ἐπὶ νεκρῷ κατάγαγε δάκρυα καὶ ὥς δεινὰ πάσχων ἔναρξαι θρήνου, κατὰ δὲ τὴν κρίσιν αὐτοῦ περιστείλον τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ.

¹⁷ πίκρανον κλαυθμὸν καὶ θέρμανον κοπετὸν καὶ ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν διαβολῆς καὶ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα·

¹⁸ ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, καὶ λύπη καρδίας κάμψει ἰσχύν.

¹⁹ ἐν ἐπαγωγῇ παραβαίνει καὶ λύπη, καὶ βίος πτωχοῦ κατὰ καρδίας.

²⁰ μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν καρδίαν σου, ἀπόστησον αὐτὴν μνησθεὶς τὰ ἔσχατα·

²¹ μὴ ἐπιλάβῃ, οὐ γάρ ἐστιν ἐπάνοδος, καὶ τοῦτον οὐκ ὠφελήσεις καὶ σεαυτὸν κακώσεις.

²² μνήσθητι τὸ κρίμα αὐτοῦ, ὅτι οὕτω καὶ τὸ σὸν· ἐμοὶ ἐχθὲς καὶ σοὶ σήμερον.

²³ ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ κατάπαυσον τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ παρακλήθητι ἐν αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ.

²⁴ Σοφία γραμματέως ἐν εὐκαιρίᾳ σχολῆς, καὶ ὁ ἐλασσούμενος πράξει αὐτοῦ σοφισθήσεται.

²⁵ τί σοφισθήσεται ὁ κρατῶν ἀρότρου καὶ καυχώμενος ἐν δόρατι κέντρου, βόας ἐλαύνων καὶ ἀναστρεφόμενος ἐν ἔργοις αὐτῶν, καὶ ἡ διήγησις αὐτοῦ ἐν υἱοῖς ταύρων;

²⁶ καρδίαν αὐτοῦ δώσει ἐκδοῦναι αὐλακάς, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ εἰς χορτάσματα δαμάλεων.

²⁷ οὕτως πᾶς τέκτων καὶ ἀρχιτέκτων, ὅστις νύκτωρ ὥς ἡμέρας διάγει· οἱ γλύφοντες γλύμματα σφραγίδων, καὶ ἡ ὑπομονὴ αὐτοῦ ἀλλοιῶσαι ποικιλίαν· καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς τὸ ὁμοιωῖν ζωγραφίαν, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ τελέσαι ἔργον.

²⁸ οὕτως χαλκεὺς καθήμενος ἐγγὺς ἄκμονος καὶ καταμανθάνων ἔργα σιδήρου· ἄτμις πυρὸς πῆξει σάρκας αὐτοῦ, καὶ ἐν θερμῇ καμίνου διαμαχήσεται· φωνὴ σφύρης καινιεῖ τὸ οὖς αὐτοῦ, καὶ κατέναντι ὁμοιώματος σκεύους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ· καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς συντέλειαν ἔργων, καὶ ἡ ἀγρυπνία

αὐτοῦ κοσμήσαι ἐπὶ συντελείας.

²⁹ οὕτως κεραμεὺς καθήμενος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ καὶ συστρέφων ἐν ποσὶν αὐτοῦ τροχόν, ὃς ἐν μερίμνῃ κεῖται διὰ παντὸς ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐναρίθμιος πᾶσα ἡ ἐργασία αὐτοῦ.

³⁰ ἐν βραχίονι αὐτοῦ τυπώσει πηλὸν καὶ πρὸ ποδῶν κάμψει ἰσχὺν αὐτοῦ· καρδίαν ἐπιδώσει συντελέσαι τὸ χρῖσμα, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ καθαρίσαι κάμινον.

³¹ Πάντες οὗτοι εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐνεπίστευσαν, καὶ ἕκαστος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται.

³² ἄνευ αὐτῶν οὐκ οἰκισθήσεται πόλις, καὶ οὐ παροικήσουσιν οὐδὲ περιπατήσουσιν,

³³ ἀλλ' εἰς βουλήν λαοῦ οὐ ζητηθήσονται καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπεραλοῦνται· ἐπὶ δίφρον δικαστοῦ οὐ καθιοῦνται καὶ διαθήκην κρίματος οὐ διανοηθήσονται, οὐδὲ μὴ ἐκφάνωσι δικαιοσύνην καὶ κρίμα, καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ εὐρεθήσονται,

³⁴ ἀλλὰ κτίσμα αἰῶνος στηρίσουσι, καὶ ἡ δέησις αὐτῶν ἐν ἐργασίᾳ τέχνης.

39

¹ ΠΛΗΝ τοῦ ἐπιδόντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ διανοουμένου ἐν νόμῳ Ὑψίστου, σοφίαν πάντων ἀρχαίων ἐκζητήσει καὶ ἐν προφητεῖαις ἀσχοληθήσεται.

² διηγῇσεις ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συντηρήσει καὶ ἐν στροφαῖς παραβολῶν συνεισελεύσεται.

³ ἀπόκρυφα παροιμιῶν ἐκζητήσει καὶ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστραφήσεται.

⁴ ἀνὰ μέσον μεγιστάνων ὑπηρετήσεται καὶ ἔναντι ἡγουμένου ὀφθήσεται· ἐν γῇ ἄλλοτρίων ἔθνων διελεύσεται, ἀγαθὰ γὰρ καὶ κακὰ ἐν ἀνθρώποις ἐπείρασε.

⁵ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπιδώσει ὀρθρίσαι πρὸς Κύριον τὸν ποιήσαντα αὐτὸν καὶ ἔναντι Ὑψίστου δεηθήσεται· καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ἐν προσευχῇ καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δεηθήσεται.

⁶ ἔὰν Κύριος ὁ μέγας θελήσῃ, πνεύματι συνέσεως ἐμπλησθήσεται· αὐτὸς ἀνομβρήσει ῥήματα σοφίας αὐτοῦ, καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται Κυρίῳ.

⁷ αὐτὸς κατευθυνεῖ βουλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιστήμην καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ διανοηθήσεται·

⁸ αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδείαν διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ ἐν νόμῳ διαθήκης Κυρίου καυχήσεται.

⁹ αἰνέσουσι τὴν σύνεσιν αὐτοῦ πολλοί, ἕως τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐξαλειφθήσεται· οὐκ ἀποστήσεται τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτοῦ ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν.

¹⁰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ διηγῶνται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία.

¹¹ ἔὰν ἐμμείνῃ, ὄνομα καταλείψει ἡ χίλις, καὶ ἔὰν ἀναπαύσῃται, ἐμποιήσει αὐτῷ.

¹² Ἔτι διανοηθεὶς ἐκδιηγῶμαι καὶ ὡς διχομηνία ἐπληρώθην.

¹³ εἰσακούσατέ μου, υἱοὶ ὅσοι, καὶ
βλαστήσατε ὡς ρόδον φυόμενον ἐπὶ
ρεύματος ὑγροῦ

¹⁴ καὶ ὡς λίβανος εὐωδιάσατε ὁσμὴν καὶ
ἀνθήσατε ἄνθος ὡς κρίνον, διάδοτε ὁσμὴν
καὶ αἰνέσατε ἄσμα. εὐλογήσατε Κύριον ἐπὶ
πᾶσι τοῖς ἔργοις,

¹⁵ δότε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μεγαλωσύνην καὶ
ἐξομολογήσασθε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ, ἐν ὣδαῖς
χειλέων καὶ ἐν κινύραις καὶ οὕτως ἐρεῖτε ἐν
ἐξομολογήσει·

¹⁶ Τὰ ἔργα Κυρίου πάντα ὅτι καλὰ σφόδρα,
καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ ἔσται·
οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· τί τοῦτο; εἰς τί τοῦτο;

¹⁷ πάντα γὰρ ἐν καιρῷ αὐτοῦ ζητηθήσεται.
ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔσται ὡς θημωνία ὕδωρ, καὶ ἐν
ρήματι στόματος αὐτοῦ ἀποδοχεῖα ὑδάτων.

¹⁸ ἐν προστάγματι αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον
αὐτοῦ.

¹⁹ ἔργα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

²⁰ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν αἰῶνα ἐπέβλεψε,
καὶ οὐθέν ἐστι θαυμάσιον ἐναντίον αὐτοῦ.

²¹ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· τί τοῦτο; εἰς τί τοῦτο;
πάντα γὰρ εἰς χρείας αὐτῶν ἔκτισται.

²² ἡ εὐλογία αὐτοῦ ὡς ποταμὸς ἐπεκάλυψε,
καὶ ὡς κατακλυσμὸς ξηρὰν ἐμέθυσεν.

²³ οὕτως ὀργὴν αὐτοῦ ἔθνη κληρονομήσει,
ὡς μετέστρεψεν ὕδατα εἰς ἄλμην.

²⁴ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ τοῖς ὁσίοις εὐθεῖαι, οὕτως
τοῖς ἀνόμοις προσκόμματα.

25 ἀγαθὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἔκτισται ἀπ' ἀρχῆς, οὕτως τοῖς ἀμαρτωλοῖς κακά.

26 ἀρχὴ πάσης χρείας εἰς ζωὴν ἀνθρώπου, ὕδωρ, πῦρ, καὶ σίδηρος καὶ ἄλας καὶ σεμίδαλις πυροῦ καὶ μέλι καὶ γάλα, αἶμα σταφυλῆς καὶ ἔλαιον καὶ ἱμάτιον.

27 ταῦτα πάντα τοῖς εὐσεβέσιν εἰς ἀγαθὰ, οὕτως τοῖς ἀμαρτωλοῖς τραπήσεται εἰς κακά.

28 ἔστι πνεύματα, ἃ εἰς ἐκδίκησιν ἔκτισται καὶ ἐν θυμῷ αὐτοῦ ἐστερέωσαν μάστιγας αὐτῶν· ἐν καιρῷ συντελείας ἰσχὺν ἐκχεοῦσι καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ποιήσαντος αὐτοῦς κοπάσουσι.

29 πῦρ καὶ χάλαζα καὶ λιμὸς καὶ θάνατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν ἔκτισται·

30 θηρίων ὀδόντες καὶ σκορπίοι καὶ ἔχεις καὶ ρομφαία ἐκδικοῦσα εἰς ὄλεθρον ἀσεβεῖς·

31 ἐν τῇ ἐντολῇ αὐτοῦ εὐφρανθήσονται καὶ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς χρείας ἐτοιμασθήσονται καὶ ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν οὐ παραβήσονται λόγον.

32 διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐστηρίχθην καὶ διενόηθην καὶ ἐν γραφῇ ἀφήκα·

33 τὰ ἔργα Κυρίου πάντα ἀγαθὰ καὶ πᾶσαν χρεῖαν ἐν ᾧ αὐτῆς χορηγήσει.

34 καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· τοῦτο τούτου πονηρότερον, πάντα γὰρ ἐν καιρῷ εὐδοκιμηθήσεται.

35 καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρδίᾳ καὶ στόματι ὑμνήσατε καὶ εὐλογήσατε τὸ ὄνομα Κυρίου.

40

¹ ΑΣΧΟΛΙΑ μεγάλη ἔκτισται παντὶ
ἀνθρώπῳ καὶ ζυγὸς βαρὺς ἐπὶ υἱοὺς Ἀδὰμ
ἀφ' ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς μητρὸς αὐτῶν
ἕως ἡμέρας ἐπιστροφῆς εἰς μητέρα πάντων·

² τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν καὶ φόβον
καρδίας, ἐπίνοια προσδοκίας, ἡμέρα
τελευτῆς.

³ ἀπὸ καθημένου ἐπὶ θρόνου ἐν δόξῃ καὶ
ἕως τεταπεινωμένου ἐν γῇ καὶ σποδῷ,

⁴ ἀπὸ φοροῦντος ὑάκινθον καὶ στέφανον
καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον,

⁵ θυμὸς καὶ ζῆλος καὶ ταραχὴ καὶ σάλος
καὶ φόβος θανάτου καὶ μηνίαμα καὶ ἔρις· καὶ
ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος
νυκτὸς ἄλλοιοῖ γινῶσιν αὐτοῦ.

⁶ ὀλίγον ὥς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ'
ἐκείνου ἐν ὕπνοις ὥς ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς
τεθορυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ, ὥς
ἐκπεφευγὼς ἀπὸ προσώπου πολέμου.

⁷ ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη καὶ
ἀποθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον.

⁸ μετὰ πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως
κτῆνους, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλῶν ἐπταπλάσια
πρὸς ταῦτα·

⁹ θάνατος καὶ αἷμα καὶ ἔρις καὶ ρομφαία,
ἐπαγωγαί, λιμὸς καὶ σύντριμμα καὶ μᾶστιξ,

¹⁰ ἐπὶ τοὺς ἀνόμους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα,
καὶ δι' αὐτοὺς ἐγένετο ὁ κατακλυσμός.

¹¹ πάντα, ὅσα ἀπὸ γῆς, εἰς γῆν ἀναστρέφει,
καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν ἀνακάμπει.

¹² Πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία ἐξαλειφθήσεται,
καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶνα στήσεται.

¹³ χρήματα ἀδίκων ὡς ποταμὸς
ξηρανθήσεται καὶ ὡς βροντὴ μεγάλη ἐν ὑετῷ
ἐξηχήσει.

¹⁴ ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐτὸν χεῖρας
εὐφρανθήσεται, οὕτως οἱ παραβαίνοντες εἰς
συντέλειαν ἐκλείψουσιν.

¹⁵ ἔκγονα ἀσεβῶν οὐ πληθύνει κλάδους, καὶ
ρίζαι ἀκάθαρτοι ἐπ' ἀκροτόμου πέτρας·

¹⁶ ἄχει ἐπὶ παντὸς ὕδατος καὶ χείλους
ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρτου ἐκτιλήσεται.

¹⁷ χάρις ὡς παράδεισος ἐν εὐλογίαις, καὶ
ἐλεημοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει.

¹⁸ Ζωὴ αὐτάρκους ἐργάτου γλυκανθήσεται,
καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα ὁ εὐρίσκων θησαυρόν.

¹⁹ τέκνα καὶ οἰκοδομὴ πόλεως στηρίζουσιν
ὄνομα, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα γυνὴ ἄμωμος
λογίζεται.

²⁰ οἶνος καὶ μουσικὰ εὐφραίνουσι καρδίαν,
καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα ἀγάπησις σοφίας.

²¹ αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ἡδύνουσι μέλι, καὶ
ὑπὲρ ἀμφοτέρα γλῶσσα ἡδεῖα.

²² χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὁ ὀφθαλμός
σου, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα χλόην σπόρου.

²³ φίλος καὶ ἐταῖρος εἰς καιρὸν
ἀπαντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα γυνὴ μετὰ
ἀνδρός.

²⁴ ἀδελφοὶ καὶ βοήθεια εἰς καιρὸν θλίψεως,
καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα ἐλεημοσύνη ρύσεται.

²⁵ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐπιστήσουσι πόδα, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα βουλή εὐδοκιμεῖται.

²⁶ χρήματα καὶ ἰσχύς ἀνυψώσουσι καρδίαν, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα φόβος Κυρίου· οὐκ ἔστιν ἐν φόβῳ Κυρίου ἐλάττωσις, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπιζητῆσαι ἐν αὐτῷ βοήθειαν·

²⁷ φόβος Κυρίου ὡς παράδεισος εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψαν αὐτόν.

²⁸ Τέκνον, ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσης· κρεῖσσον ἀποθανεῖν ἢ ἐπατεῖν.

²⁹ ἀνὴρ βλέπων εἰς τράπεζαν ἀλλοτρίαν, οὐκ ἔστιν αὐτοῦ ὁ βίος ἐν λογισμῷ ζωῆς, ἀλισγήσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις· ἀνὴρ δὲ ἐπιστήμων καὶ πεπαιδευμένος φυλάσσεται.

³⁰ ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυκανθήσεται ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐτοῦ πῦρ καήσεται.

41

¹ Ω ΘΑΝΑΤΕ, ὡς πικρόν σου τὸ μνημόσυνόν ἐστιν ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ ἀνδρὶ ἀπερισπάστῳ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσι καὶ ἔτι ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν.

² ὦ θάνατε, καλόν σου τὸ κρίμα ἐστὶν ἀνθρώπῳ ἐπιδομένῳ καὶ ἐλασσουμένῳ ἰσχύϊ, ἐσχατογήρῳ καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων καὶ ἀπειθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι ὑπομονήν.

³ μὴ εὐλαβοῦ κρίμα θανάτου, μνήσθητι προτέρων σου καὶ ἐσχάτων·

⁴ τοῦτο τὸ κρίμα παρὰ Κυρίου πάση σαρκί,
καὶ τί ἀπαναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ Ὑψίστου; εἴτε
δέκα εἴτε ἑκατὸν εἴτε χίλια ἔτη, οὐκ ἔστιν ἐν
ἄδου ἐλεγμὸς ζωῆς.

⁵ Τέκνα βδελυκτὰ γίνεται τέκνα
ἀμαρτωλῶν καὶ συναναστρεφόμενα
παροικίαις ἀσεβῶν.

⁶ τέκνων ἀμαρτωλῶν ἀπολεῖται
κληρονομία, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν
ἐνδελεχιεῖ ὄνειδος.

⁷ πατὴρ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα, ὅτι δι'
αὐτὸν ὀνειδισθήσονται.

⁸ οὐαὶ ὑμῖν, ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἵτινες
ἐγκατελίπετε νόμον Θεοῦ Ὑψίστου·

⁹ καὶ ἐὰν γεννηθῇτε, εἰς κατάραν
γεννηθήσεσθε, καὶ ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς
κατάραν μερισθήσεσθε.

¹⁰ πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν ἀπελεύσεται,
οὕτως ἀσεβεῖς ἀπὸ κατάρας εἰς ἀπώλειαν.

¹¹ Πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν αὐτῶν,
ὄνομα δὲ ἀμαρτωλῶν οὐκ ἀγαθὸν
ἐξαλειφθήσεται.

¹² φρόντισον περὶ ὀνόματος, αὐτὸ γάρ σοι
διαμένει ἢ χίλιοι μεγάλοι θησαυροὶ χρυσίου.

¹³ ἀγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ
ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶνα διαμενεῖ.

¹⁴ παιδείαν ἐν εἰρήνῃ συντηρήσατε, τέκνα·
σοφία δὲ κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής,
τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;

¹⁵ κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν
μωρίαν αὐτοῦ ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν
σοφίαν αὐτοῦ.

¹⁶ τοιγαροῦν ἐντράπητε ἐπὶ τῷ ῥήματί μου·
οὐ γάρ ἐστι πᾶσαν αἰσχύνην διαφυλάξαι
καλόν, καὶ οὐ πάντα πᾶσιν ἐν πίστει
εὐδοκιμεῖται.

¹⁷ αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς περὶ
πορνείας καὶ ἀπὸ ἡγουμένου καὶ δυνάστου
περὶ ψεύδους,

¹⁸ ἀπὸ κριτοῦ καὶ ἄρχοντος περὶ
πλημμελείας, ἀπὸ συναγωγῆς καὶ λαοῦ περὶ
ἀνομίας,

¹⁹ ἀπὸ κοινωνοῦ καὶ φίλου περὶ ἀδικίας καὶ
ἀπὸ τόπου, οὗ παροικεῖς, περὶ κλοπῆς,

²⁰ ἀπὸ ἀληθείας Θεοῦ καὶ διαθήκης καὶ ἀπὸ
πήξεως ἀγκῶνος ἐπ' ἄρτοις,

²¹ ἀπὸ σκορακισμοῦ λήψεως καὶ δόσεως
καὶ ἀπὸ ἀσπαζομένων περὶ σιωπῆς,

²² ἀπὸ ὁράσεως γυναικὸς ἐταίρας καὶ ἀπὸ
ἀποστροφῆς προσώπου συγγενοῦς,

²³ ἀπὸ ἀφαιρέσεως μερίδος καὶ δόσεως καὶ
ἀπὸ κατανοήσεως γυναικὸς ὑπάνδρου,

²⁴ ἀπὸ περιεργείας παιδίσκης αὐτοῦ, καὶ μὴ
ἐπιστῆς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῆς·

²⁵ ἀπὸ φίλων περὶ λόγων ὀνειδισμοῦ, καὶ
μετὰ τὸ δοῦναι μὴ ὀνειδίξει,

²⁶ ἀπὸ δευτερώσεως καὶ λόγου ἀκοῆς, καὶ
ἀπὸ ἀποκαλύψεων λόγων κρυφίων·

²⁷ καὶ ἔση αἰσχυντηρὸς ἀληθινῶς καὶ
εὐρίσκων χάριν ἐναντι παντὸς ἀνθρώπου.

42

¹ ΜΗ περὶ τούτων αἰσχυνθῆς, καὶ μὴ λάβης
πρόσωπον τοῦ ἁμαρτάνειν·

² περὶ νόμου Ὑψίστου καὶ διαθήκης καὶ
περὶ κρίματος δικαιῶσαι τὸν ἄσεβῃ,

³ περὶ λόγου κοινωνοῦ καὶ ὁδοιπόρων καὶ
περὶ δόσεως κληρονομίας ἐταίρων,

⁴ περὶ ἀκριβείας ζυγοῦ καὶ σταθμίων, περὶ
κτησίσεως πολλῶν καὶ ὀλίγων,

⁵ περὶ διαφόρου πράσεως ἐμπόρων καὶ περὶ
παιδείας τέκνων πολλῆς καὶ οἰκέτη πονηρῷ
πλευρὰν αἰμάξαι.

⁶ ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφραγίς, καὶ
ὅπου χεῖρες πολλαί, κλεῖσιν·

⁷ ὃ ἂν παραδίδως, ἐν ἀριθμῷ καὶ σταθμῷ,
καὶ δόσις καὶ λῆψις, πάντα ἐν γραφῇ·

⁸ περὶ παιδείας ἀνοήτου καὶ μωροῦ καὶ
ἐσχατογῆρου κρινομένου πρὸς νέους· καὶ ἔση
πεπαιδευμένος ἀληθινῶς καὶ
δεδοκιμασμένος ἔναντι παντὸς ζῶντος.

⁹ Θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπνία, καὶ
ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὕπνῳ· ἐν νεότητι
αὐτῆς μήποτε παρακμάσῃ, καὶ συνωκηκυῖα
μήποτε μισηθῇ·

¹⁰ ἐν παρθενίᾳ μήποτε βεβηλωθῇ καὶ ἐν τοῖς
πατρικοῖς αὐτῆς ἔγκυος γένηται· μετὰ
ἄνδρὸς οὐσα μήποτε παραβῇ, καὶ
συνωκηκυῖα, μήποτε στειρωθῇ.

¹¹ ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ στερέωσον
φυλακὴν, μήποτε ποιήσῃ σὲ ἐπίχαρμα
ἐχθροῖς, λαλιὰν ἐν πόλει καὶ ἔκκλητον λαοῦ,
καὶ καταισχύνῃ σε ἐν πλήθει πολλῶν.

¹² παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε ἐν κάλλει καὶ
ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ συνέδρευε·

¹³ ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σῆς καὶ ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός.

¹⁴ κρείσσων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς γυνή, καὶ γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὀνειδισμόν.

¹⁵ Μνησθήσομαι δὴ τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ ἃ ἐώρακα ἐκδηγήσομαι· ἐν λόγοις Κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ.

¹⁶ ἡλῖος φωτίζειν κατὰ πᾶν ἐπέβλεψε, καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ πλήρες τὸ ἔργον αὐτοῦ.

¹⁷ οὐκ ἐνεποίησε τοῖς ἁγίοις Κύριος ἐκδηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐστερέωσε Κύριος ὁ παντοκράτωρ στηριχθῆναι ἐν δόξῃ αὐτοῦ τὸ πᾶν.

¹⁸ ἄβυσσον καὶ καρδίαν ἐξίχνευσε καὶ ἐν πανουργέμασιν αὐτῶν διενοήθη· ἔγνω γὰρ ὁ Κύριος πᾶσαν εἴδησιν καὶ ἐνέβλεπεν εἰς σημεῖον αἰῶνος,

¹⁹ ἀπαγγέλλων τὰ παρεληλυθότα καὶ ἐπεσόμενα καὶ ἀποκαλύπτων ἵχνη ἀποκρύφων.

²⁰ οὐ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα, οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος.

²¹ τὰ μεγαλεῖα τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκόσμησε, καὶ ὥς ἔστι πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα· οὔτε προσετέθη οὔτε ἡλαττώθη, καὶ οὐ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου.

²² ὥς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπιθυμητὰ καὶ ὥς σπινθῆρὸς ἔστι θεωρῆσαι.

²³ πάντα ταῦτα ζῇ καὶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χρεΐαις, καὶ πάντα ὑπακούει.

²⁴ πάντα δισσά, ἐν κατέναντι τοῦ ἐνός, καὶ οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν ἐλλεῖπον·

²⁵ ἐν τοῦ ἐνός ἐστερέωσε τὰ ἀγαθὰ, καὶ τίς πλησθήσεται ὁρῶν δόξαν αὐτοῦ;

43

¹ ΓΑΥΡΙΑΜΑ ὕψους στερέωμα
καθαριότητος, εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι
δόξης.

² ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ διαγγέλων ἐν ἐξόδῳ,
σκεῦος θαυμαστόν, ἔργον Ὑψίστου.

³ ἐν μεσημβρίᾳ αὐτοῦ ἀναξηραίνει χώραν,
καὶ ἐναντίον καύματος αὐτοῦ τίς
ὑποστήσεται;

⁴ κάμινον φυσῶν ἐν ἔργοις καύματος,
τριπλασίως ἥλιος ἐκκαίων ὄρη· ἀτμίδας
πυρώδεις ἐκφυσῶν καὶ ἐκλάμπων ἀκτῖνας
ἀμαυροῖ ὀφθαλμούς.

⁵ μέγας Κύριος ὁ ποιήσας αὐτόν, καὶ ἐν
λόγοις αὐτοῦ κατέσπευσε πορείαν.

⁶ Καὶ ἡ σελήνη ἐν πᾶσιν εἰς καιρὸν αὐτῆς,
ἀνάδειξιν χρόνων καὶ σημεῖον αἰῶνος.

⁷ ἀπὸ σελήνης σημεῖον ἐορτῆς, φωστὴρ
μειούμενος ἐπὶ συντελείας.

⁸ μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστίν,
αὐξανομένη θαυμαστώως ἐν ἀλλοιώσει,
σκεῦος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν στερεώματι
οὐρανοῦ ἐκλάμπων.

⁹ κάλλος οὐρανοῦ, δόξα ἄστρων, κόσμος
φωτίζων ἐν ὑψίστοις Κυρίου·

¹⁰ ἐν λόγοις ἀγίου στήσονται κατὰ κρίμα
καὶ οὐ μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν φυλακαῖς αὐτῶν.

11 ἰδὲ τόξον καὶ εὐλόγησον τὸν ποιήσαντα αὐτό, σφόδρα ὠραῖον ἐν τῷ αὐγάσματι αὐτοῦ·

12 ἐγύρωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει δόξης, χεῖρες Ὑψίστου ἐτάνυσαν αὐτό.

13 Προστάγματι αὐτοῦ κατέσπευσε χιόνα καὶ ταχύνει ἄστραπὰς κρίματος αὐτοῦ.

14 διὰ τοῦτο ἠνεώχθησαν θησαυροί, καὶ ἐξέπησαν νεφέλαι ὡς πετεινά·

15 ἐν μεγαλείῳ αὐτοῦ ἴσχυσε νεφέλας, καὶ διεθρύβησαν λίθοι χαλάζης·

16 καὶ ἐν ὀπτασίαις αὐτοῦ σαλευθήσεται ὄρη, ἐν θελήματι πνεύσεται νότος.

17 φωνὴ βροντῆς αὐτοῦ ὠδίνησε γῆν καὶ καταιγὶς Βορέου καὶ συστροφὴ πνεύματος.

18 ὡς πετεινὰ καθιπτάμενα πάσσει χιόνα, καὶ ὡς ἀκρις καταλύουσα ἡ κατάβας αὐτῆς· κάλλος λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμός, καὶ ἐπὶ τοῦ ὕετοῦ αὐτῆς ἐκστήσεται καρδία.

19 καὶ πάχνην ὡς ἄλα ἐπὶ γῆς χέει, καὶ παγεῖσα γίνεται σκολόπων ἄκρα.

20 ψυχρὸς ἄνεμος Βορέης πνεύσει, καὶ παγήσεται κρύσταλλος ἐφ' ὕδατος· ἐπὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος καταλύσει, καὶ ὡς θώρακα ἐνδύσεται τὸ ὕδωρ.

21 καταφάγεται ὄρη καὶ ἔρημον ἐκκαύσει καὶ ἀποσβέσει χλόην ὡς πῦρ.

22 ἴασις πάντων κατὰ σπουδὴν ὁμίχλη, δρόσος ἀπαντῶσα ἀπὸ καύσωνος ἰλαρώσει.

23 Λογισμῷ αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσον, καὶ ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νήσους.

²⁴ οἱ πλέοντες τὴν θάλασσαν διηγοῦνται τὸν κίνδυνον αὐτῆς, καὶ ἀκοαῖς ὥτίων ἡμῶν θαυμάζομεν.

²⁵ καὶ ἐκεῖ τὰ παράδοξα καὶ θαυμάσια ἔργα, ποικιλία παντὸς ζώου, κτίσις κητῶν.

²⁶ δι' αὐτὸν εὐδοοῖ ἄγγελος αὐτοῦ, καὶ ἐν λόγῳ αὐτοῦ σύγκειται πάντα.

²⁷ Πολλὰ ἐροῦμεν καὶ οὐ μὴ ἐφικώμεθα, καὶ συντέλεια λόγων· τὸ πᾶν ἐστὶν αὐτός.

²⁸ δοξάζοντες ποῦ ἰσχύσομεν; αὐτὸς γὰρ ὁ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

²⁹ φοβερὸς Κύριος καὶ σφόδρα μέγας, καὶ θαυμαστὴ ἡ δυναστεία αὐτοῦ.

³⁰ δοξάζοντες Κύριον ὑψώσατε, καθόσον ἂν δύνησθε, ὑπερέξει γὰρ καὶ ἔτι· καὶ ὑψοῦντες αὐτὸν πληθύνετε ἐν ἰσχύϊ· μὴ κοπιᾶτε, οὐ γὰρ μὴ ἐφίκησθε.

³¹ τίς ἐώρακεν αὐτὸν καὶ ἐκδιηγῆσεται; καὶ τίς μεγαλυνεῖ αὐτὸν καθὼς ἐστι;

³² πολλὰ ἀπόκρυφά ἐστι μείζονα τούτων, ὀλίγα γὰρ ἐωράκαμεν τῶν ἔργων αὐτοῦ.

³³ πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ Κύριος, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν.

44

¹ ΠΑΤΕΡΩΝ ΥΜΝΟΣ. Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει.

² πολλὴν δόξαν ἔκτισεν ὁ Κύριος, τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος.

³ κυριεύοντες ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν καὶ ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει· βουλεύοντες

ἐν συνέσει αὐτῶν, ἀπηγγελκότες ἐν προφητείας·

⁴ ἡγούμενοι λαοῦ ἐν διαβουλίοις καὶ συνέσει γραμματείας λαοῦ, σοφοὶ λόγοι ἐν παιδείᾳ αὐτῶν·

⁵ ἐκζητοῦντες μέλη μουσικῶν καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐν γραφῇ·

⁶ ἄνδρες πλούσιοι κεχορηγημένοι ἰσχύϊ, εἰρηνεύοντες ἐν παροικίαις αὐτῶν·

⁷ πάντες οὗτοι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καύχημα.

⁸ εἰσὶν αὐτῶν οἱ κατέλιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγῆσασθαι ἐπαίνους·

⁹ καὶ εἰσὶν ὧν οὐκ ἔστι μνημόσυνον καὶ ἀπώλονται ὥς οὐχ ὑπάρξαντες καὶ ἐγένοντο ὥς οὐ γεγονότες καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτούς.

¹⁰ ἀλλ' ἢ οὗτοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ δικαιοσύναι οὐκ ἐπελήσθησαν·

¹¹ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν διαμενεῖ ἀγαθὴ κληρονομία, ἔκγονα αὐτῶν·

¹² ἐν ταῖς διαθήκαις ἔσται σπέρμα αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν δι' αὐτούς·

¹³ ἕως αἰῶνος μενεῖ σπέρμα αὐτῶν, καὶ ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται·

¹⁴ τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς·

¹⁵ σοφίαν αὐτῶν διηγῆσονται λαοί, καὶ τὸν ἔπαινον ἐξαγγέλλει ἐκκλησία.

¹⁶ Ἐνὼχ εὐηρέστησε Κυρίῳ καὶ μετετέθη, ὑπόδειγμα μετανοίας ταῖς γενεαῖς.

¹⁷ Νῶε εὐρέθη τέλειος δίκαιος, ἐν καιρῷ ὀργῆς ἐγένετο ἀντάλλαγμα· διὰ τοῦτον ἐγενήθη κατάλειμμα τῇ γῇ, ὅτε ἐγένετο κατακλυσμός·

¹⁸ διαθήκαι αἰῶνος ἐτέθησαν πρὸς αὐτόν, ἵνα μὴ ἐξαλειφθῇ κατακλυσμῷ πᾶσα σὰρξ.

¹⁹ Ἀβραὰμ μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐχ εὐρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ·

²⁰ ὃς συνετήρησε νόμον Ὑψίστου καὶ ἐγένετο ἐν διαθήκῃ μετ' αὐτοῦ· ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε διαθήκην καὶ ἐν πειρασμῷ εὐρέθη πιστός.

²¹ διὰ τοῦτο ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ ἐνευλογηθῆναι ἔθνη ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ, πληθῦναι αὐτόν ὡς χοῦν τῆς γῆς καὶ ὡς ἄστρα ἀνυψῶσαι τὸ σπέρμα αὐτοῦ καὶ κατακληρονομήσαι αὐτοὺς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου γῆς.

²² καὶ ἐν τῷ Ἰσαὰκ ἔστησεν οὕτως διὰ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ εὐλογίαν πάντων ἀνθρώπων καὶ διαθήκην

²³ καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰακώβ. ἐπέγνω αὐτόν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐν κληρονομίᾳ· καὶ διέστειλε μερίδας αὐτοῦ, ἐν φυλαῖς ἐμέρισε δεκαδύο.

45

¹ ΚΑΙ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα ἐλέους εὐρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς πάσης σαρκός, ἡγαπημένον ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, Μωυσῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις·

2 ὥμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων καὶ
ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν·

3 ἐν λόγοις αὐτοῦ σημεῖα κατέπαυσεν,
ἐδόξασεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασιλέων·
ἐνετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ καὶ
ἔδειξεν αὐτῷ τῆς δόξης αὐτοῦ·

4 ἐν πίστει καὶ πραυτήτι αὐτὸν ἠγίασεν,
ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πάσης σαρκός·

5 ἠκούτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ
εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνόφον καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐντολάς, νόμον ζωῆς
καὶ ἐπιστήμης διδάξαι τὸν Ἰακώβ διαθήκην
καὶ κρίματα αὐτοῦ τὸν Ἰσραήλ.

6 Ἀαρὼν ὕψωσεν ἅγιον ὅμοιον αὐτῷ
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς Λευί·

7 ἔστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰῶνος καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ· ἐμακάρισεν
αὐτὸν ἐν εὐκοσμίᾳ καὶ περιέζωσεν αὐτὸν
στολὴν δόξης·

8 ἐνέδυσεν αὐτὸν συντέλειαν καυχήματος
καὶ ἐστερέωσεν αὐτὸν σκεύεσιν ἰσχύος,
περισκελῇ καὶ ποδήρῃ καὶ ἐπωμίδα,

9 καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὸν роίσκοις χρυσοῖς,
κώδωσι πλείστοις κυκλόθεν, ἠχῆσαι φωνὴν
ἐν βήμασιν αὐτοῦ, ἀκουστὸν ποιῆσαι ἦχον ἐν
ναῶ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτοῦ·

10 στολῇ ἁγία, χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ καὶ
πορφύρᾳ, ἔργῳ ποικιλοῦ, λογεῖω κρίσεως,
δήλοις ἀληθείας, κεκλωσμένη κόκκῳ, ἔργῳ
τεχνίτου,

11 λίθοις πολυτελέσι γλύμματος σφραγίδος,

ἐν δέσει χρυσίου, ἔργω λιθουργοῦ, εἰς
μνημόσυνον ἐν γραφῇ κεκολαμμένη κατ'
ἄριθμόν φυλῶν Ἰσραήλ.

¹² στέφανον χρυσοῦν ἐπάνω κιδάρεως,
ἐκτύπωμα σφραγίδος ἀγιάσματος, καύχημα
τιμῆς, ἔργον ἰσχύος, ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν
κοσμούμενα ὥραϊα.

¹³ πρὸ αὐτοῦ οὐ γέγονε τοιαῦτα ἕως αἰῶνος,
οὐκ ἐνεδύσατο ἀλλογενὴς πλὴν τῶν υἱῶν
αὐτοῦ μόνον καὶ τὰ ἔκγονα αὐτοῦ διαπαντός.

¹⁴ θυσίαι αὐτοῦ ὀλοκαρπωθήσονται
καθημέραν ἐνδελεχῶς δίς.

¹⁵ ἐπλήρωσε Μωσῆς τὰς χεῖρας καὶ ἔχρισεν
αὐτὸν ἐν ἐλαίῳ ἀγίῳ· ἐγενήθη αὐτῷ εἰς
διαθήκην αἰώνιον καὶ ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ
ἐν ἡμέραις οὐρανοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ ἅμα
καὶ ἱερατεύειν καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

¹⁶ ἐξελέξατο αὐτὸν ἀπὸ παντὸς ζῶντος
προσαγαγεῖν κάρπωσιν Κυρίῳ, θυμίαμα καὶ
εὐωδίαν εἰς μνημόσυνον, ἐξιλάσκεσθαι περὶ
τοῦ λαοῦ σου.

¹⁷ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν ἐντολαῖς αὐτοῦ
ἐξουσίαν ἐν διαθήκαις κριμάτων διδάξαι τὸν
Ἰακώβ τὰ μαρτύρια καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ
φωτίσαι Ἰσραήλ.

¹⁸ ἐπισυνέστησαν αὐτῷ ἀλλότριοι καὶ
ἐζήλωσαν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἄνδρες οἱ περὶ
Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν καὶ ἡ συναγωγὴ Κορὲ ἐν
θυμῷ καὶ ὀργῇ.

¹⁹ εἶδε Κύριος καὶ οὐκ εὐδόκησε, καὶ
συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ ὀργῆς· ἐποίησεν

αὐτοῖς τέρατα καταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτοῦ.

²⁰ καὶ προσέθηκεν Ἀαρὼν δόξαν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν· ἀπαρχὰς πρωτογεννημάτων ἐμέρισεν αὐτῷ, ἄρτον πρώτοις ἡτοίμασε πλησμονήν·

²¹ καὶ γὰρ θυσίας Κυρίου φάγονται, ἃς ἔδωκεν αὐτῷ τε καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ.

²² πλὴν ἐν γῇ λαοῦ οὐ κληρονομήσει, καὶ μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἐν λαῷ, αὐτὸς γὰρ μερίς σου καὶ κληρονομία.

²³ Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἑλεάζαρ τρίτος εἰς δόξαν ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν ἐν φόβῳ Κυρίου καὶ στήναι αὐτὸν ἐν τροπῇ λαοῦ, ἐν ἀγαθότητι προθυμίας ψυχῆς αὐτοῦ· καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ Ἰσραήλ.

²⁴ διὰ τοῦτο ἐστάθη αὐτῷ διαθήκη εἰρήνης προστατεῖν ἀγίων καὶ λαοῦ αὐτοῦ, ἵνα αὐτῷ ἦ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἱερωσύνης μεγαλεῖον εἰς τοὺς αἰῶνας.

²⁵ καὶ διαθήκην τῷ Δαυὶδ υἱῷ Ἰεσσαὶ ἐκ φυλῆς Ἰούδα, κληρονομία βασιλέως υἱοῦ ἔξ υἱοῦ μόνου· κληρονομία Ἀαρὼν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ.

²⁶ δώη ὑμῖν σοφίαν ἐν καρδίᾳ ὑμῶν κρίνειν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα μὴ ἀφανισθῇ τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς γενεὰς αὐτῶν.

46

¹ ΚΡΑΤΑΙΟΣ ἐν πολέμοις Ἰησοῦς Ναυῆ καὶ διάδοχος Μωυσῆ ἐν προφητείαις, ὃς ἐγένετο

κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέγας ἐπὶ σωτηρίᾳ
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἐκδικῆσαι ἐπεγειρομένους
ἐχθρούς, ὅπως κατακληρονομήσῃ τὸν Ἰσραήλ.

² ὥς ἐδοξάσθη ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρας αὐτοῦ
καὶ ἐν τῷ ἐκτεῖναι ρομφαίαν ἐπὶ πόλεις.

³ τίς πρότερον αὐτοῦ οὕτως ἔστη; τοὺς γὰρ
πολεμίους Κύριος αὐτὸς ἐπήγαγεν.

⁴ οὐχὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος
καὶ μία ἡμέρα ἐγενήθη πρὸς δύο;

⁵ ἐπεκαλέσατο τὸν Ὑψιστον δυνάστην ἐν
τῷ θλῖψαι αὐτὸν ἐχθρούς κυκλόθεν, καὶ
ἐπήκουσεν αὐτῶν μέγας Κύριος ἐν λίθοις
χαλάζης δυνάμεως κραταιᾶς·

⁶ κατέρραξεν ἐπ' ἔθνος πόλεμον καὶ ἐν
καταβάσει ἀπώλεσεν ἀνθεστηκότας, ἵνα
γνώσιν ἔθνη πανοπλίαν αὐτοῦ ὅτι ἐναντίον
Κυρίου ὁ πόλεμος αὐτοῦ· καὶ γὰρ
ἐπηκολούθησεν ὀπίσω δυνάστου.

⁷ Καὶ ἐν ἡμέραις Μωυσέως ἐποίησεν ἔλεος,
αὐτὸς καὶ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννῆ, ἀντιστῆναι
ἐναντι ἐκκλησίας, κωλύσαι λαὸν ἀπὸ
ἀμαρτίας καὶ κοπάσαι γογγυσμὸν πονηρίας.

⁸ καὶ αὐτοὶ δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ
ἐξακοσίων χιλιάδων πεζῶν, εἰσαγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ρέουσαν
γάλα καὶ μέλι.

⁹ καὶ ἔδωκεν ὁ Κύριος τῷ Χάλεβ ἰσχύν, καὶ
ἕως γήρους διέμεινεν αὐτῷ ἐπιβῆναι αὐτὸν
ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
κατέσχε κληρονομίαν,

¹⁰ ὅπως ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὅτι
καλὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω Κυρίου.

¹¹ Καὶ οἱ κριταί, ἕκαστος τῷ αὐτοῦ ὀνόματι, ὅσων οὐκ ἐξεπόρνευσεν ἡ καρδιά καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ Κυρίου, εἶη τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν εὐλογίαις·

¹² τὰ ὅστ' αὐτῶν ἀναθάλοι ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀντικαταλλασσόμενον ἐφ' υἱοῖς δεδοξασμένων αὐτῶν.

¹³ Ἦγαπημένος ὑπὸ Κυρίου αὐτοῦ Σαμουὴλ προφήτης Κυρίου κατέστησε βασιλείαν καὶ ἔχρισεν ἄρχοντας ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ·

¹⁴ ἐν νόμῳ Κυρίου ἔκρινε συναγωγὴν, καὶ ἐπεσκέψατο Κύριος τὸν Ἰακώβ·

¹⁵ ἐν πίστει αὐτοῦ ἠκριβάσθη προφήτης καὶ ἐγνώσθη ἐν πίστει αὐτοῦ πιστὸς ὁράσεως.

¹⁶ καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Κύριον δυνάστην ἐν τῷ θλιῖψαι ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλόθεν ἐν προσφορᾷ ἄρνδος γαλαθηνοῦ·

¹⁷ καὶ ἐβρόντησεν ἀπ' οὐρανοῦ Κύριος καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ ἀκουστὴν ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ

¹⁸ καὶ ἐξέτριψεν ἡγουμένους Τυρίων καὶ πάντας ἄρχοντας Φυλιστιεῖμ.

¹⁹ καὶ πρὸ καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος ἐπεμαρτύρατο ἔναντι Κυρίου καὶ χριστοῦ αὐτοῦ· χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ εἴληφα· καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος.

²⁰ καὶ μετὰ τὸ ὑπνῶσαι αὐτὸν ἐπροφήτευσεν καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἐν προφητείᾳ ἐξαλεῖψαι ἀνομίαν λαοῦ.

47

¹ ΚΑΙ μετὰ τοῦτο ἀνέστη Νάθαν
προφητεύειν ἐν ἡμέραις Δαυίδ.

² ὥσπερ στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίου,
οὕτως Δαυὶδ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

³ ἐν λέουσιν ἔπαιξεν ὡς ἐν ἐρίφοις καὶ ἐν
ἄρκοις ὡς ἐν ἄρνασι προβάτων.

⁴ ἐν νεότητι αὐτοῦ οὐχὶ ἀπέκτεινε γίγαντα
καὶ ἐξῆρεν ὄνειδισμόν ἐκ λαοῦ ἐν τῷ ἐπᾶραι
χεῖρα ἐν λίθῳ σφενδόνης καὶ καταβαλεῖν
γαυρίαμα τοῦ Γολιάθ;

⁵ ἐπεκαλέσατο γὰρ Κύριον τὸν Ὑψιστον
καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἐξᾶραι
ἄνθρωπον δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ἀνυψῶσαι
κέρας λαοῦ αὐτοῦ.

⁶ οὕτως ἐν μυριάσιν ἐδόξασαν αὐτὸν καὶ
ἤνεσαν αὐτὸν ἐν εὐλογίαις Κυρίου ἐν τῷ
φέρεισθαι αὐτῷ διάδημα δόξης·

⁷ ἐξέτριψε γὰρ ἐχθροὺς κυκλόθεν καὶ
ἐξουδένωσε Φυλιστιεῖμ τοὺς ὑπεναντίους·
ἕως σήμερον συνέτριψεν αὐτῶν κέρας.

⁸ ἐν παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν
ἐξομολόγησιν ἀγίῳ Ὑψίστῳ ρήματι δόξης· ἐν
πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ ὕμνησε καὶ ἠγάπησε τὸν
ποιήσαντα αὐτόν.

⁹ καὶ ἔστησε ψαλτωδοὺς κατέναντι τοῦ
θυσιαστηρίου καὶ ἐξ ἡχοῦς αὐτῶν γλυκαίνειν
μέλη·

¹⁰ ἔδωκεν ἐν ἑορταῖς εὐπρέπειαν καὶ
ἐκόσμησε καιροὺς μέχρι συντελείας ἐν τῷ
αἰνεῖν αὐτοὺς τὸ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἀπὸ

πρωί ἤχεϊν τὸ ἁγίασμα.

¹¹ Κύριος ἀφεῖλε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ ἀνύψωσεν εἰς αἰῶνα τὸ κέρας αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην βασιλέων καὶ θρόνον δόξης ἐν τῷ Ἰσραήλ.

¹² Μετὰ τοῦτον ἀνέστη υἱὸς ἐπιστήμων καὶ δι' αὐτὸν κατέλυσεν ἐν πλατυσμῷ·

¹³ Σαλωμών ἐβασίλευσεν ἐν ἡμέραις εἰρήνης, ὥς ὁ Θεὸς κατέπαυσε κυκλόθεν, ἵνα στήσῃ οἶκον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ἐτοιμάσῃ ἁγίασμα εἰς τὸν αἰῶνα.

¹⁴ ὥς ἐσοφίσθης ἐν νεότητί σου καὶ ἐνεπλήσθης ὥς ποταμὸς συνέσεως.

¹⁵ γῆν ἐπεκάλυπεν ἡ ψυχὴ σου, καὶ ἐνέπλησας ἐν παραβολαῖς αἰνιγμάτων·

¹⁶ εἰς νήσους πόρρω ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγαπήθης ἐν τῇ εἰρήνῃ σου·

¹⁷ ἐν ὧδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς καὶ ἐν ἑρμηνείαις ἀπεθαύμασάν σε χῶραι.

¹⁸ ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπικεκλημένου Θεοῦ Ἰσραήλ, συνήγαγες ὥς κασσίτερον τὸ χρυσίον καὶ ὥς μόλυβδον ἐπλήθυνας ἀργύριον.

¹⁹ παρανέκλινας τὰς λαγόνας σου γυναιξὶ καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν τῷ σώματί σου·

²⁰ ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα σου ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα σου καὶ κατενύγην ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ σου,

²¹ γενέσθαι δίχα τυραννίδα καὶ ἐξ Ἐφραὶμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῇ.

²² ὁ δὲ Κύριος οὐ μὴ καταλίπη τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ διαφθείρῃ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ ἔκγονα καὶ σπέρμα τοῦ ἀγαπήσαντος αὐτὸν οὐ μὴ ἐξάρῃ· καὶ τῷ Ἰακώβ ἔδωκε κατάλειμμα καὶ τῷ Δαυὶδ ἐξ αὐτοῦ ρίζαν.

²³ Καὶ ἀνεπαύσατο Σαλωμών μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ κατέλιπε μετ' αὐτὸν ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ λαοῦ ἀφροσύνην καὶ ἐλασσούμενον συνέσει, Ροβοάμ, ὃς ἀπέστησε λαὸν ἐκ βουλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἱεροβοάμ υἱὸν Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ καὶ ἔδωκε τῷ Ἐφραὶμ ὁδὸν ἀμαρτίας.

²⁴ καὶ ἐπληθύνθησαν αἱ ἀμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα ἀποστῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν·

²⁵ καὶ πᾶσαν πονηρίαν ἐξεζήτησαν, ἕως ἐκδίκησις ἔλθῃ ἐπ' αὐτούς.

48

¹ ΚΑΙ ἀνέστη Ἡλίας προφήτης ὡς πῦρ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο·

² ὃς ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς λιμὸν καὶ τῷ ζήλῳ αὐτοῦ ὠλιγοποίησεν αὐτούς·

³ ἐν λόγῳ Κυρίου ἀνέσχεν οὐρανόν, κατήγαγεν οὕτως τρεῖς πῦρ.

⁴ ὡς ἐδοξάσθης, Ἡλία, ἐν τοῖς θαυμασίοις σου· καὶ τίς ὅμοιός σοι καυχᾶσθαι;

⁵ ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανάτου καὶ ἐξ ἄδου ἐν λόγῳ Ὑψίστου·

⁶ ὁ καταγαγὼν βασιλεῖς εἰς ἀπώλειαν καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ κλίνης αὐτῶν·

⁷ ὁ ἀκούων ἐν Σινᾶ ἐλεγμὸν καὶ ἐν Χωρὴβ κρίματα ἐκδικήσεως·

⁸ ὁ χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδομα καὶ προφήτας διαδόχους μετ' αὐτόν·

⁹ ὁ ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν ἄρματι ἵππων πυρίνων·

¹⁰ ὁ καταγραφεὶς ἐν ἐλεγμοῖς εἰς καιροὺς κοπάσαι ὀργὴν πρὸ θυμοῦ, ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱὸν καὶ καταστήσαι φυλὰς Ἰακώβ.

¹¹ μακάριοι οἱ ἰδόντες σε καὶ οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοσμημένοι, καὶ γὰρ ἡμεῖς ζωῇ ζησόμεθα.

¹² Ἡλίας, ὃς ἐν λαίλαπι ἐσκεπάσθη, καὶ Ἑλισαῖ ἐνεπλήσθη πνεύματος αὐτοῦ· καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ ἐσαλεύθη ὑπὸ ἄρχοντος, καὶ οὐ κατεδυνάστευσεν αὐτὸν οὐδεὶς.

¹³ πᾶς λόγος οὐχ ὑπερῆρεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει ἐπροφήτευσεν τὸ σῶμα αὐτοῦ·

¹⁴ καὶ ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, καὶ ἐν τελευτῇ θαυμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.

¹⁵ Ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαὸς καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, ἕως ἐπρονομεύθησαν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγοστός, καὶ ἄρχων τῷ οἴκῳ Δαυίδ·

¹⁶ τινὲς μὲν αὐτῶν ἐποίησαν τὸ ἀρεστόν, τινὲς δὲ ἐπλήθυναν ἁμαρτίας.

¹⁷ Ἐζεκίας ὠχύρωσε τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς ὕδωρ, ὥρυξε σιδήρῳ ἀκρότομον καὶ ὠκοδόμησε κρήνας εἰς

ὕδατα.

¹⁸ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Σεννααχηρίμ καὶ ἀπέστειλε Ραψάκην, καὶ ἀπῆρε· καὶ ἐπῆρεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ Σιών καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑπερηφανίᾳ αὐτοῦ.

¹⁹ τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ τίκτουσαι·

²⁰ καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν Κύριον τὸν ἐλεήμονα ἐκπετάσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρανοῦ ταχὺ ἐπήκουσεν αὐτῶν καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἡσαίου.

²¹ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν Ἀσσυρίων. καὶ ἐξέτριψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ.

²² ἐποίησε γὰρ Ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν Κυρίῳ καὶ ἐνίσχυσεν ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἃς ἐνετείλατο Ἡσαΐας ὁ προφήτης, ὁ μέγας καὶ πιστὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ.

²³ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος καὶ προσέθηκε ζῶην βασιλεῖ.

²⁴ πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ ἔσχατα καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦντας ἐν Σιών·

²⁵ ἕως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε τὰ ἐσόμενα καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρὶν ἢ παραγενέσθαι αὐτά.

49

¹ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ Ἰωσίου εἰς σύνθεσιν θυμιάματος ἐσκευασμένον ἔργῳ μυρεψοῦ· ἐν παντὶ στόματι ὡς μέλι γλυκανθήσεται καὶ ὡς μουσικὰ ἐν συμποσίῳ οἴνου.

² αὐτὸς κατηνθύνθη ἐν ἐπιστροφῇ λαοῦ καὶ ἐξῆρε βδελύγματα ἀνομίας·

³ κατεύθυνε πρὸς Κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέραις ἀνόμων κατίσχυσε τὴν εὐσέβειαν.

⁴ Πάρεξ Δαυὶδ καὶ Ἑζεκίου καὶ Ἰωσίου, πάντες πλημμέλειαν ἐπλημέλησαν· κατέλιπον γὰρ τὸν νόμον τοῦ Ὑψίστου, οἱ βασιλεῖς Ἰούδα ἐξέλιπον·

⁵ ἔδωκαν γὰρ τὸ κέρας αὐτῶν ἐτέροις καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ἔθνει ἄλλοτρίῳ.

⁶ ἐνεπύρισαν ἐκλεκτὴν πόλιν ἁγιάσματος καὶ ἠρήμωσαν τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ Ἰερεμίου·

⁷ ἐκάκωσαν γὰρ αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡγιάσθη προφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολλύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν.

⁸ Ἰεζεκιήλ ὃς εἶδεν ὅρασιν δόξης, ἦν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐπὶ ἄρματος Χερουβίμ·

⁹ καὶ γὰρ ἐμνήσθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ καὶ ἀγαθῶσαι τοὺς εὐθύνοντας ὁδοὺς.

¹⁰ καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν τὰ ὅστ᾽ ἀναθάλοι ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν· παρεκάλεσε δὲ τὸν Ἰακώβ καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐν πίστει ἐλπίδος.

¹¹ Πῶς μεγαλύνωμεν τὸν Ζοροβάβελ; καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς ἐπὶ δεξιᾷ χειρός,

¹² οὕτως Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδέκ, οἱ ἐν ἡμέραις αὐτῶν ὠκοδόμησαν οἶκον καὶ ἀνύψωσαν λαὸν ἅγιον Κυρίῳ ἡτοιμασμένον

εἰς δόξαν αἰῶνος.

¹³ καὶ Νεεμίου ἐπὶ πολὺ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἐγγείραντος ἡμῖν τεῖχην πεπτωκότα καὶ στήσαντος πύλας καὶ μοχλοὺς καὶ ἀνεγγείραντος τὰ οἰκόπεδα ἡμῶν.

¹⁴ Οὐδὲ εἷς ἐκτίσθη οἶος Ἐνώχ τοιοῦτος ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ γὰρ αὐτὸς ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς.

¹⁵ οὐδὲ ὡς Ἰωσήφ ἐγεννήθη ἀνὴρ ἡγούμενος ἀδελφῶν, στήριγμα λαοῦ, καὶ τὰ ὅσῃ αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν.

¹⁶ Σῆμ καὶ Σῆθ ἐν ἀνθρώποις ἐδοξάσθησαν καὶ ὑπὲρ πάντων ζῶον ἐν τῇ κτίσει Ἀδάμ.

50

¹ ΣΙΜΩΝ Ὀνίου υἱὸς ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἐν ζωῇ αὐτοῦ ὑπέρραψεν οἶκον καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε τὸν ναόν·

² καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλῆς, ἀνάλημμα ὑψηλὸν περιβόλου ἱεροῦ·

³ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἡλαττώθη ἀποδοχεῖον ὑδάτων, λάκκος ὥσπερ θαλάσσης τὸ περίμετρον·

⁴ ὁ φροντίζων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πτώσεως καὶ ἐνισχύσας πόλιν ἐν πολιορκήσει.

⁵ ὡς ἐδοξάσθη ἐν περιστροφῇ λαοῦ, ἐν ἐξόδῳ οἴκου καταπετάσματος·

⁶ ὡς ἀστὴρ ἐωθινὸς ἐν μέσῳ νεφελῶν, ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέραις,

⁷ ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ ναὸν Ὑψίστου καὶ ὡς τόξον φωτίζον ἐν νεφέλαις δόξης,

⁸ ὥς ἄνθος ρόδων ἐν ἡμέραις νέων, ὥς κρίνα ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος, ὥς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους,

⁹ ὥς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρίου, ὥς σκεῦος χρυσοῦ ὁλοσφύρητον κεκοσμημένον παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ,

¹⁰ ὥς ἐλαία ἀναθάλλουσα καρποὺς καὶ ὥς κυπάρισσος ὑψουμένη ἐν νεφέλαις.

¹¹ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης καὶ ἐν διδύσκεσθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχήματος, ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου ἐδόξασε περιβολὴν ἁγιασματος·

¹² ἐν δὲ τῷ δέχεσθαι μέλη ἐκ χειρῶν ἱερέων, καὶ αὐτὸς ἐστὼς παρ' ἐσχάρα βωμοῦ κυκλόθεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν, ὥς βλάστημα κέδρου ἐν τῷ Λιβάνῳ· καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν ὥς στελέχη φοινίκων·

¹³ καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ἐν δόξῃ αὐτῶν καὶ προσφορὰ Κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ·

¹⁴ καὶ συντέλειαν λειτουργῶν ἐπὶ βωμῶν κοσμήσαι προσφορὰν Ὑψίστου παντοκράτορος·

¹⁵ ἐξέτεινεν ἐπὶ σπονδαίου χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔσπεισεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς, ἐξέχεεν εἰς θεμέλια θυσιαστηρίου ὁσμὴν εὐωδίας Ὑψίστω παμβασιλεῖ.

¹⁶ τότε ἀνέκραγον υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐν σάλπιγγιν ἐλαταῖς ἤχησαν, ἀκουστὴν ἐποίησαν φωνὴν μεγάλην εἰς μνημόσυνον ἔναντι Ὑψίστου.

¹⁷ τότε πᾶς ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπενσε καὶ ἔπενσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν

προσκυνῆσαι τῷ Κυρίῳ αὐτῶν παντοκράτορι
Θεῷ τῷ Ὑψίστῳ·

¹⁸ καὶ ἤνεσαν οἱ ψαλμῳδοὶ ἐν φωναῖς
αὐτῶν, ἐν πλείστῳ οἴκῳ ἐγλυκάνθη μέλος.

¹⁹ καὶ ἐδέηθη ὁ λαὸς Κυρίου Ὑψίστου ἐν
προσευχῇ κατέναντι ἐλεήμονος, ἕως
συντελεσθῇ κόσμος Κυρίου, καὶ τὴν
λειτουργίαν αὐτοῦ ἐτελείωσαν.

²⁰ τότε καταβὰς ἐπῆρε χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ
πᾶσαν ἐκκλησίαν υἱῶν Ἰσραὴλ δοῦναι
εὐλογίαν Κυρίῳ ἐκ χειλέων αὐτοῦ καὶ ἐν
ὀνόματι αὐτοῦ καυχᾶσθαι.

²¹ καὶ ἐδευτέρωσεν ἐν προσκυνήσει
ἐπιδείξασθαι τὴν εὐλογίαν παρὰ Ὑψίστου.

²² Καὶ νῦν εὐλογήσατε τῷ Θεῷ πάντων τῷ
μεγαλοποιοῦντι πάντα, τὸν ὑποῦντα ἡμέρας
ἡμῶν ἐκ μήτρας καὶ ποιοῦντα μεθ' ἡμῶν
κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

²³ δώῃ ἡμῖν εὐφροσύνην καρδίας καὶ
γενέσθαι εἰρήνην ἐν ἡμέραις ἡμῶν ἐν Ἰσραὴλ
κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος·

²⁴ ἐμπιστεύσαι μεθ' ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ λυτρωσάσθω ἡμᾶς.

²⁵ Ἐν δυσὶν ἔθνεσι προσώχθισεν ἡ ψυχὴ
μου, καὶ τὸ τρίτον οὐκ ἔστιν ἔθνος.

²⁶ οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει Σαμαρείας καὶ
Φυλιστιεὶμ καὶ ὁ λαὸς μωρὸς ὁ κατοικῶν ἐν
Σικίμοις.

²⁷ Παιδεῖαν συνέσεως καὶ ἐπιστήμης
ἐχάραξα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, Ἰησοῦς υἱὸς
Σειράχ Ἱεροσολυμίτης, ὃς ἀνώμβρησε σοφίαν

ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ.

²⁸ μακάριος ὃς ἐν τούτοις ἀναστραφήσεται,
καὶ θεὸς αὐτὰ ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ
σοφισθήσεται·

²⁹ ἐὰν γὰρ αὐτὰ ποιήσῃ, πρὸς πάντα
ἰσχύσει, ὅτι φῶς Κυρίου τὸ ἵχνος αὐτοῦ.

51

¹ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΙΗΣΟΥ ΥΙΟΥ ΣΕΙΡΑΧ.

Ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε βασιλεῦ, καὶ
αἰνέσω σε Θεὸν τὸν σωτῆρά μου,
ἐξομολογοῦμαι τῷ ὀνόματί σου,

² ὅτι σκεπαστῆς καὶ βοηθὸς ἐγένου μοι καὶ
ἐλυτρώσω τὸ σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας καὶ ἐκ
παγίδος διαβολῆς γλώσσης, ἀπὸ χειλέων
ἐργαζομένων ψεῦδος καὶ ἔναντι τῶν
παρεστηκότων ἐγένου μοι βοηθὸς

³ καὶ ἐλυτρώσω με κατὰ τὸ πλῆθος ἐλέους
καὶ ὀνόματός σου ἐκ βρυγμῶν ἐτοιμῶν εἰς
βρῶμα, ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχὴν μου,
ἐκ πλειόνων θλίψεων, ὧν ἔσχον,

⁴ ἀπὸ πνιγμοῦ πυρᾶς κυκλόθεν καὶ ἐκ
μέσου πυρός, οὗ οὐκ ἐξέκαυσα.

⁵ ἐκ βάθους κοιλίας ἄδου καὶ ἀπὸ γλώσσης
ἀκαθάρτου καὶ λόγου ψευδοῦς.

⁶ βασιλεῖ διαβολῇ γλώσσης ἀδίκου. ἤγγισεν
ἕως θανάτου ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἡ ζωὴ μου ἦν
σύνεγγυς ἄδου κάτω.

⁷ περιέσχον με πάντοθεν καὶ οὐκ ἦν ὁ
βοηθῶν, ἐνέβλεπον εἰς ἀντίληψιν ἀνθρώπων,
καὶ οὐκ ἦν.

⁸ καὶ ἐμνήσθην τοῦ ἐλέους σου, Κύριε, καὶ τῆς ἐργασίας σου τῆς ἀπ' αἰῶνος, ὅτι ἐξαίρη τοὺς ὑπομένοντάς σε καὶ σώζεις αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐθνῶν.

⁹ καὶ ἀνύψωσα ἀπὸ γῆς ἱκετείαν μου καὶ ὑπὲρ θανάτου ρύσεως ἐδεήθην.

¹⁰ ἐπεκαλεσάμην Κύριον πατέρα κυρίου μου, μή με ἐγκαταλιπεῖν ἐν ἡμέραις θλίψεως, ἐν καιρῷ ὑπερηφάνων ἀβοηθησίας.

¹¹ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου ἐνδελεχῶς καὶ ὑμνήσω ἐν ἐξομολογήσει. καὶ εἰσηκούσθη ἡ δέησίς μου·

¹² ἔσωσας γάρ με ἐξ ἀπωλείας καὶ ἐξείλου με ἐκ καιροῦ πονηροῦ. διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι καὶ αἰνέσω σε καὶ εὐλογήσω τῷ ὀνόματι Κυρίου.

¹³ ἔτι ὦν νεώτερος, πρὶν ἢ πλανηθῆναί με, ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν προσευχῇ μου,

¹⁴ ἔναντι ναοῦ ἡξίου περὶ αὐτῆς καὶ ἕως ἐσχάτων ἐκζητήσω αὐτήν.

¹⁵ ἐξ ἄνθους ὡς περκαζούσης σταφυλῆς εὐφράνθη ἡ καρδία μου ἐν αὐτῇ. ἐπέβη ὁ πούς μου ἐν εὐθύτητι, ἐκ νεότητός μου ἵχνευσα αὐτήν.

¹⁶ ἔκλινα ὀλίγον τὸ οὖς μου καὶ ἐδεξάμην καὶ πολλὴν εὐρον ἐμαυτῷ παιδεΐαν.

¹⁷ προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ· τῷ διδόντι μοι σοφίαν δώσω δόξαν.

¹⁸ διενोधῆν γὰρ τοῦ ποιῆσαι αὐτήν καὶ ἐζήλωσα τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐ μὴ αἰσχυθῶ.

¹⁹ διαμεμάχισται ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῇ καὶ ἐν

ποιήσει λιμοῦ διηκριβησάμην. τὰς χεῖράς μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος καὶ τὰ ἀγνοήματα αὐτῆς ἐπένθησα.

²⁰ τὴν ψυχὴν μου κατεύθυνα εἰς αὐτήν, καρδίαν ἐκτησάμην μετ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν καθαρισμῷ εὗρον αὐτήν, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἐγκαταλειφθῶ.

²¹ καὶ ἡ κοιλία μου ἐταράχθη τοῦ ἐκζητῆσαι αὐτήν· διὰ τοῦτο ἐκτησάμην ἀγαθὸν κτήμα.

²² ἔδωκε Κύριος γλῶσσάν μοι μισθόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτόν.

²³ ἐγγίσατε πρὸς με, ἀπαίδευτοι, καὶ ἀυλίσθητε ἐν οἴκῳ παιδείας,

²⁴ τί ὅτι ὑστερεῖτε ἐν τούτοις καὶ αἱ ψυχαὶ ὑμῶν διψῶσι σφόδρα;

²⁵ ἤνοιξα τὸ στόμα μου καὶ ἐλάλησα· κτήσασθε ἑαυτοῖς ἄνευ ἀργυρίου.

²⁶ τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπόθετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παιδείαν· ἐγγύς ἐστιν εὐρεῖν αὐτήν.

²⁷ ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ὀλίγον ἐκοπίασα καὶ εὗρον ἑμαυτῷ πολλὴν ἀνάπαυσιν.

²⁸ μετάσχετε παιδείας ἐν πολλῷ ἀριθμῷ ἀργυρίου καὶ πολὺν χρυσὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ.

²⁹ εὐφρανθεῖη ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ αἰσχυνθεῖητε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ.

³⁰ ἐργάζεσθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ.

Η Παλαιά Διαθήκη κατά τη μετάφραση των εβδομήκοντα (Ο') | SEPTUAGINTA The Old Testament in Ancient Greek, Septuagint translation

Public Domain

© Orthodox Media Network

Language: Ελληνικά (Greek, Ancient)

Dialect: Koine

ORTHODOX MEDIA NETWORK-ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

A Voice from the Heart of Mount Athos to the World

Orthodox Media Network (<https://vivlos.link/DEqNY>) was founded on Mount Athos – the only monastic republic in the world – with main mission to promote the Holy Scriptures and preserve the spiritual and cultural heritage of Orthodox monasticism, using mainly the internet. Since 2010, its founder and General Secretary, Apostolos Vavylis, has become the first person internationally to record the entire Bible in both the original ancient Greek text and its modern Greek translation. This work – unprecedented in Orthodox tradition – has reached and inspired millions:

* Over 15 million people (estimated) have listened to at least one chapter of the recorded Bible.

* Hundreds of independent accounts across nearly every digital platform, share these recordings in countless forms.

We have never claimed copyright or demanded takedowns of these reproductions — because our goal is not profit, but the free and faithful dissemination of the Word of God and the blessing it brings to the world. We welcome anyone that would like to publicly share our work with the only condition to publish the present text as a minimum respect to our mission.

* Our vision:

To place a Bible in every Greek-speaking home, wherever it may be on earth.

There are an estimated 17 million Greeks living in nearly 100 countries.

* If you wish to support or partner with us, please contact:

* vivlos.net@gmail.com

The Old Testament (Septuaginta)

[https://youtube.com/playlist?](https://youtube.com/playlist?list=PLqOoWYKEqRw2J7wlPCGWIYIRdX4G2USZr&si=98IZ8ZkgIX6ll-xI)

[list=PLqOoWYKEqRw2J7wlPCGWIYIRdX4G2USZr&si=98IZ8ZkgIX6ll-xI](https://youtube.com/playlist?list=PLqOoWYKEqRw2J7wlPCGWIYIRdX4G2USZr&si=98IZ8ZkgIX6ll-xI)

[https://youtube.com/playlist?](https://youtube.com/playlist?list=PLqOoWYKEqRw2J7wlPCGWIYIRdX4G2USZr&si=98IZ8ZkgIX6ll-xI)

[list=PLqOoWYKEqRw2J7wlPCGWIYIRdX4G2USZr&si=98IZ8ZkgIX6ll-xI](https://youtube.com/playlist?list=PLqOoWYKEqRw2J7wlPCGWIYIRdX4G2USZr&si=98IZ8ZkgIX6ll-xI)

We are a voice of Orthodoxy, a witness of the Word, and a blessing to the Nations.

2026-02-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Feb 2026 from source files dated 12 Feb 2026

ca02bfb2-f119-5bc3-ba15-888748b9800a